

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz (M.B.K'ne iki açık Mektup)

köXüz

Yayımları

İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz **(M.B.K'ne iki açık Mektup)**

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar **İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt**

**Bu kitap ilk defa: 1965 yılında Tarihsel Maddecilik
Yayınlarında yayınlanmıştır.**

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

**Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak
basamak ve dağıtmak serbesttir.**

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
--------------------	---

KUVÂYİMİLLİYECİLİĞİMİZ (GEREKÇE)

"GEREKÇE" NİN ÖNSÖZÜ	13
-----------------------------------	----

PROGRAM GEREKÇESİ	15
--------------------------------	----

I- Kodaman Şehir Bezirganlığı	18
-------------------------------------	----

II- Taşra Hacıağalığı	19
-----------------------------	----

D.P.	29
-------------------	----

V.P.	43
-------------------	----

İKİNCİ KUVAYİMİLLİYECİLİĞİMİZ

M.B.K'YA BİRİNCİ AÇIK MEKTUP

I- TARİHİ GERÇEKLERİMİZ

Dirlik Düzeni	59
---------------------	----

Kesim Düzeni	59
--------------------	----

Modern Sermaye-Kadim Sermaye	60
------------------------------------	----

İnkılap - İrtica	60
------------------------	----

II- SİYASİ GERÇEKLERİMİZ	61
---------------------------------------	----

Meşrutiyet	62
------------------	----

Birinci Cumhuriyet	63
--------------------------	----

III- NE YAPMALI?

1- Meşrutiyet Kavrayışı	66
-------------------------------	----

2- Kitle Kavrayışı	66
--------------------------	----

MBK'YE İKİNCİ AÇIK MEKTUP

İNKILAPÇI M.B.K'YA İKİNCİ AÇIK MEKTUP

1- M.B.K. ÇABUK MU GİTMELİ?	73
2- ENFLASYON NİÇİN GELDİ?	75
3- BİLİNÇSİZ TİCARET NASIL GİTMİYOR	77
4- DIŞ YARDIMIN İÇYÜZÜ	82
A- Askeri Yardım.....	83
B- Ekonomik Yardım.....	84
5- KENDİ KENDİMİZE YARDIM	87
A- Köyde Toprak Reformu.....	88
B- Kentte Bilinçli Ticaret.....	90
C- Siyasette Ucuz Devlet.....	91
6- EKONOMİK	92
A- Ağır Sanayi.....	93
B- Teşkilatlı Millet.....	95
C- Öncelik Kültüre mi Ekonomiye mi Verilmeli.....	97
7- POLİTİK	100
A- Siyaset.....	101
B- Doktrin.....	104
C- Parti.....	107

Ö N S Ö Z

Demokrat Parti'nin Türkiye'ye demokrasi, yani Türkiye halkına daha rahat bir yaşama getirmeyeceği, doğuşundan belliydi. Çünkü onu karnında büyütüp, nice umutlarla doğuran CHP ile iki usta cambaz gibi siyaset ipini karşılıklı paylaştıkları vakit, ne oldukları anlaşılıyordu. *"İki "Ana" Parti (başka hiçbir parti doğar doğmaz böyle "Ana" sayılamamıştı) arasındaki bütün dövüş: Kâr paylaşımı uğruna kopuyordu. CHP kârı 25 kişiye yedirmişti; DP 400 kişiye üleştirmek istiyordu. Millete düşen, sanki ölümlerden ölüm beğenmekti: 25 kişi mi yiyecek, 400 kişi mi? Bereket, milletimiz için bu yanına aldırma. Oyunu DP'ye verdi. Bir de ne görüyorsunuz? DP iktidarıyla birlikte; kâr 25 kişinin değil, neredeyse 2 buçuk kişinin, yani 3 kişinin milyoner olmasına yaradı."* (Gerekçe, s.26)

Yesinler, denecek, Batılı kapitalistler de yemiyor mu? Fakat, Batı hızla ilerliyordu. *"Resmi rakamlara göre 24 memlekettten sanayisi en geri ülkenin Türkiye olması, korkunç bir şeydir. Amerikan sömürgesi Filipin'de sanayi %18,5 iken, Türkiye'de Demokrat Parti'nin iktidarından önce %15,5 idi. DP iktidarının üçüncü yılında %12,9'a düştü!"* (Gerekçe, s.27) Bu gerçekleri açıklamak suçtu. Öyleyken: *"Korku, hiçbir hastalığa ilaç değildir. Tersine, her illetin başı korkudur. Vatan aşkını söylemekten korkar hale gelmektense, ölmek daha iyidir."* (Gerekçe, s.5) Diyen bir avuç işçi, Vatan Partisi'ni kurdular, ve "Kuvayi Milliyeciliğimiz" adlı yayınlara davranışlarının "Gerekçe"sini yaptılar. Orada başlıca şu prensipler açıklandı:

1- *"Osmanlı İmparatorluğunda sermaye, tefeci-bezirgan şekliyle öylesine azmıştı ki, en sonunda mütegalibelibe doğru soysuzlaşarak, memleketi boğdu."* (G.,7) Yarım yüzyıldır bel bağlanan "sermayedarlarımız, 'kökü dışarıda' kaldılar" (G., s.8) *"Kuvayi Milliyeciliğe kadar her yerde, vatana ve millete ihaneti kitabına uydurup savunmaktan çekinmediler."* (G., s.16)

2- *"Vatanı yeni bir KUVAYİ MİLLİYECİ mukaddes hamlesi cennetleştirebilir. "İKİNCİ KUVAYİ MİLLİYE hareketine şiddetle muhtaç bulunuyoruz."*

3- *"İktisadi KURULUŞ HAREKETİMİZDE bilfiil teşebbüsü, teşkilatlandırma ve kontrolü... çoğunluğu, bilinçliliği ve teşkilatlılığı o kadar kuvvetle temsil eden,*

demokrasimizi önde savunan İŞÇİ SINIFIMIZ başarabilir." "Vatan kartalımızın işçi kanadı ile yükselebileceğini düşünürken, bu kartalın dimağı yerindeki aydınları, gövdesi yerindeki çalışan köylüleri ve esnafları aynı vücuttan sayıyoruz." (Gerekçe, s.30,40)

Gerekçenin üzerinden 3 yıl geçmedi. Vatan Partisi'ne o kadar hınçla vuranlar, onun teşhisine geldiler, yahut gelmekten başka çıkar yol bulamadılar. Başta müteveffa A.Menderes, dinleyicilerine soruyordu: "İktisadi İstiklâl Mücadelesine inanmayanlar.. İstiklâl Mücadelesine de inanmayanlar çıkmadı mı?" (İzmir rıhtımında söylev, 14.10.1956) Ondan bir yıl sonra da, başına altmış yılında gelecekleri sezmişçe haykırdı: "İçte ve dışta siyaset bezirganları.. Beynelmilel siyaset karaborsacılarının müseccel simsarları, Türk milletini. İKTİSADİ ve dolayısıyla siyasi İstiklâlden mahrum etmek istemektedirler." (9 Ağustos 1957, İnebolu söylevi) Bu açık ithamı "söyleyene değil, söyletene bak"malıydı. Seçimin sıcak savaşı geçince, söyleyenler sözlerini unuttular, ama söylenenler oldukları gibi kendilerini dayatacaklardı. Onun için, 15 Ağustos 1957 günü ancak basılabilen Gerekçe'nin önsözü şöyle bitti: "Olayların kendiliğinden gelişimi ile, ikinci Kuvayi Milliye seferberliğimiz istesek de, istemesek de, günün meselesidir."

DP, dışını sıkıp, iki buçuk yıl daha olayları zorladı. En sonra, o tarih gidişinin "Temyiz ve İstinâfı olmayan" kesin hükmü 27 Mayıs 1960 gecesi ansızın kendisine tebliğ edildi: Normal ve barışçıl akışına bırakılmayan İktisadî İkinci Kuvayi Milliyeciliğimiz, baskı artınca, şiddete başvurup zorla, hiç beklenilmeyen yerden patlak verdi. Ertesi gün şu telgraf çekildi:

Millî Birlik Komitesi Başkanı ve T.C. Devlet ve Hükümet Başkanı
Sayın Orgeneral Cemal Gürsel

Ankara

Tarihimizde dâimâ kuvvetle çarpan kalbimizin; yiğit Ordumuzun kötülüğe baş eğdirişini huşûla selâmlarım.

İkinci Kuvayi Milliye Gazânız kutlu olsun.

Gerçek Demokraside Allah yanılmasın.

Vatan Partisi Genel Başkanı

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

1 Haziran 1960 Cuma günü Vatan Partisi'nden üç kişilik bir heyet, Parti Genel Başkanlığı'nın "Birinci açık mektubunu" Milli Birlik Komitesine götürdü. 2 Haziran 1960 günü, M.B.K. Başkanının gençliğe verdiği şu demeç işitildi: "Şunu iyi bilelim ki, en büyük derdimiz ve ızdırabımız cehaletimizdir". 4 Haziran 1960 günü "T.C. Devlet ve Milli Birlik Komitesi Başkanı Sayın Orgeneral Cemal Gürsel"e gönderilen kısa yazıda deniliyordu ki: "Memleketimizde bugü-

ne kadar yalnız askerlerimizin değil, profesörlerimizin dahi siyasetle uğraşmaları yasaktı. İlim hayattan ve pratikten çıktığı için, maalesef, profesörlerimiz de memleket siyasetinde tecrübeli sayılamazlar." Ve bu kaniyla, Birinci Açık Mektup'ta özetlenmiş bulunan sosyal-politika görüşünün Ekonomi-Politika sonuçları, pratik bir "M.B.K.'sına İkinci Açık Mektup" olarak, 24 Ağustos 1960 günü M.B.K.'ya elden sunuldu.

29 Haziran 1960 günü sayın Gürsel'le gazeteciler arasında bir konuşma geçti:

SORU: - *"Solcu partiler de faaliyete geçebilecek mi?"*

CEVAP: - *"Ben hürriyetçiyim. Memleketimizde Komünist Partisinin muvafak olacağına inanmıyorum. Bir Sosyalist Partinin lüzumuna inanıyorum. Memlekette meselelerin halline yardımcı olabileceğini tahmin ediyorum."*

12 Ağustos 1960 günü, M.B.K. hükümetinin yetkili başkanı, radyolarda şu gerçekleri yayınladı: *"Bankalarımız adeta tefeci halini almıştırlar.. İktidar partisinin mensubu ve yârânı olan kodaman tüccarlar.. parayla oy satın almak, adam kandırmak için milyonlarca lira topluyorlardı... Tüccar, tabii kaz gelecek yerden tavuk esirgemez. Ucuz faizle ona ucuz kredi açılır. Bir de ithal müsaadesi verilir. Böylece, dışarıdan mal getiren tüccar, malını karaborsa fiyatından satar. Parayı verdikten sonra, birkaç mislini çıkartır."*

18 Eylül 1960 günlü gazetelerin baş sayfalarında, 36 puntoluk harflerle şu manşet okundu: "İKİNCİ KUVAYI MİLLİYE" "Korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili seminerde bir konuşma yapan M.B.K. üyesi Kurmay Yüzbaşı Muzaffer Özdağ şöyle dedi: *"-Biz İkinci Kuvayi Milliye nesliyiz."*

Demek, "İkinci Kuvayi Milliye" seferberliğini günün meselesi saymakla, ne kendimizi ne milleti yanıltmamıştık. Bu bakımdan, Birinci "Kuvayi Milliyeciliğimiz" gerekçesiyle, İkinci Kuvayi Milliyeciliğimiz anlayışını belirten Açık Mektubu yayınlamayı, 28 yıl önce doğmamış, 10 yıl önce çocuk, 5 yıl önce dalgın delikanlı olan gençliğimize karşı bir borç ve hizmet bildik.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

KUVAYİMİLLİYECİLİĞİMİZ

(GEREKÇE)

"GEREKÇE" NİN ÖNSÖZÜ

Bu kitapçık 1954 yılı, pratik bir maksatla kaleme alındı. Maksat: Birinci Kuvayi Milliye hareketinden çıkacak derslerle, ikinci bir ekonomik Kuvayi Milliye lüzumunu belirtmekti. Birinci Kuvayimilliyeye Seferi: Topluluğumuzun boğan iç ve dış tesirli TEFEÇİ-BEZİRGAN kabusuna karşı idi. İkinci Kuvayimilliyeye Seferi: Aynı kabusa karşı, toprak reformu ve ağır sanayi temelleri üzerinde, modern halk teşebbüs, teşkilat ve kontrolü altında, ekonomik, içtimai [sosyal] kalkınmamızı millete mal etmekti...

Eser, Vatan Partisine fikir zemini oldu. Vatan Partisi, en derebeyice tepkilere uğradı. Şaşmadık. Sabırla bekledik. Bugün, Sayın Başvekilimiz Adnan Menderes aynen şöyle buyuruyor:

"İçte ve dıştaki siyaset bezirganları, el ele vermek suretiyle, Türk milletini bu itilâ [yükselme] yolundan saptırarak, onu ekonomik ve dolayısı ile de siyasi istiklalinden kısmen olsun mahrum etmek istemektedirler." (9 Ağustos 1957, İnebolu)

Demek, Birinci Kuvayimilliyeye savaşımızdan 38 yıl sonra, çok partili demokrasi denemelerimizden 12 yıl sonra, Vatan Partisi "GEREKÇE"sinden 4 yıl sonra *"İktisadi ve dolayısıyla siyasi istiklalimize"* kastedebilecek kuvvetler vardır. Başvekil devam ediyor:

"Memleketin ekonomik inkişafını [ekonomik gelişmesini] önlemek suretiyle, onu dış pazarlara açık bir istismar sahası halinde teslim etmek ve siyasi istiklalimizi bu yoldan tazyiklere [baskılara] maruz bırakmak istikametinde içli dışlı çalışanları, Türk milleti mutlaka mağlup edecektir." (İnebolu nutku)

Vatan Partisi o tehlikeye karşı, bu ümitle kurulmuştu. O zaman, açtığımız kutsal milli davamızı feci bir telaş içinde lekelemeye çabalayanların, hangi iç ve dış millet düşmanları olduklarını çok iyi tanıyorduk. Bunlar gayet sinsice,

D.P.nin iyi niyetlerini "açık bir istismar"a uğratmak istiyorlardı. Fakat, idealist ve gerçek vatansız D.P.lilerin er geç tepki gösterecekleri muhakkaktı.

Menderes'in son hamlesini, yaklaşan seçimlerin demagojisi zannedenlere hak verilmeyecek sebepler var. Menderes hükümetleri, (CHP'nin hazırladığı ve övünme vesilesi yaptığı) LİBERASYON tuzağını atlatır atlatmaz, her ne pahasına olursa olsun sanayileşme gayreti güttü. Bu uğurda, TEPECİ-BEZİRGAN şebekelerine kaptırılan fırsatları herkesten iyi gördü. 1955'ten beri, müspet ne yaptıysa, toptan hepsini çamura bulamak isteyenleri bizzat teşhis etti. Menderes'e göre; o tefeci bezirganlar şimdi: *"Ne diye Anadolu'nun köylerine ve köylülerine su getiriyorsunuz, bent yapıyorsunuz, fabrika kuruyorsunuz? Ne diye bu işlere bu kadar masraf ediyorsunuz, demektedirler. "Onlar size yaptıklarımızı çok görüyorlar, çünkü onlar, sizin nafakanıza göz dikmişlerdir."*

Menderes: *"Beynelmilel siyaset karaborsacılarının müseccel sımşarlarını"* teşhir ederken diyor ki: *"Demokrat Parti köylünün ve halkın ve aziz Türk milletinin menfaatlerini en üstün tutan ve onu koruyan partidir."* İnşallah, köylünün kitlece teşkilatlanıp topraklandırılması ve cihazlandırılması, zirai kalkınmamıza temel yapılır. Menderes: "Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı" seçiliyor. İnşallah, ağır sanayi maddesiyle, demokratik işçi ruhu, sınıai kalkınmamıza temel yapılır. Derebeyi artığı tefecilerle et-tırnak olan komprador bezirganlar, inşallah bilinçli ticaret ve ucuz devlet ihtiyacımız önünde imana getirilirler. İnşallah Menderes, köylülerin Başbakanı, işçilerin sendika Başkanı kalır. Her yiğidin bir yoğurt yeyişi olur. ["Bilinçli Ticaret" faslı şu cümle ile başlar: *"Dış ticaretle, yalnız malımızı alanın değil, malımızı değerleriyle alanın malı, milletlerarası münakasa [eksiltme] yolu ile alınacak ve ilh..."* (Vatan Partisi programının 26, 27, 28. sahifelerine bakıla)]

Vatan Partisine göre: Olayların kendiliğinden gelişimiyle, İkinci Kuveyimilliyeye seferberliğimiz, istesek de, istemesek de, günün meselesidir. Bu meseleyi bir köşeciğinden de "GEREKÇE"imiz aydınlatacaktır, sanıyoruz. Sözlerin buruk ve ekşi tarafları, ilk hamlılığına bağışlansın. Bir partinin klasik edebiyatı arasına girmiş ve ana çizgileri doğru çıkmış bir yazının kusurlarını rötuş etmeye kimsenin hakkı yoktur. Yalnız, 1954'ten sonra ele geçip de, açıklamaya yarayacak olayları sayfa altlarına "Not" etmekten kendimizi alamadık.

Mübarek ekonomik ve sosyal kuveyimilliyeye seferimiz, sevgili milletimize uğurlu olsun.

15 Ağustos 1957 Sultanahmet

PROGRAM GEREKÇESİ

"Vazifeye atılmak için, içinde bulunduğun vaziyetin imkan ve şeraitini düşünmeyeceksin!"
(Mustafa Kemal. "NUTUK", sahife 646)

Korku, hiçbir hastalığa ilaç değildir. Bilakis, her illetin başı korkudur. Vatan aşkını söylemekten korkar hale gelmektense, ölmek daha iyidir. Mustafa Kemal diyor ki:

"İstikbalde dahi seni (İstiklal ve Cumhuriyet) hazinenden mahrum etmek isteyecek dahili ve harici bedhahların [kötülük isteyenler] olacaktır... Düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren veya hile ile vatanın bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet fakrû zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir. Ey Türk İstiklalinin Evladı! İşte bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen Türk İstiklal ve Cumhuriyetini kurtarmaktır."

Vatan Partisi, kulaklarında bu öğüt çınlayarak doğdu.

Bir insan sevdiğinden maaş alırsa, aşkında samimi olur mu?.. Belki. Fakat aynı insan, aşkıdan ötürü kahr çektiği süründüğü halde gene sevdiğine bağlı kalırsa, onu hislerinde samimi saymak elbet daha caizdir.

İktidardan faydalanmış partileri, sevgili Türkiye'mizin nâzü niyemtiyle perverde [nimetlere alışmış] oldukları için vatan aşklarında mutlaka şüpheli görmek haksızlıktır. Lakin, Vatan Partisi kurucuları içinde, fiyesebilillah [Allah yolunda, karşılık beklemeden] halk ve memleket aşkları yüzünden kahr çekmiş kimseler çıkarsa, hiç biri maaşlı vatanperver değildir diye, onların vatan aşklarını belirtmeleri çok görülecek midir?.. Bu, insafsızlık olduğu kadar, büyük bir samimiyetsizliktir de.

Vatan Partisi, inançlarında iliklerine kadar samimi insanların topluluğudur.

Siyasette "YAPTIKLARIM" ile konuşulmaz, "YAPACAKLARIM" aranır. Vatan Partisi, yapılanlar üzerinde, yapılacak şeylere pratik faydası bakımından duracaktır. Olanlar olmuştur, yapacaklarımıza bakalım.

TÜRKİYE vatanımız, dünyanın ilk büyük medeniyetlerine beşik olmuş bereketli topraktır. Fakat, acıyla biliyoruz: Modern medeniyette en geri kalmış yerlerdeniz. Bu gerçeği görmekten korkmuyoruz. Suları, havası, güneşi, toprağı ile sahici bir cennet iklimi yaşayan ülkemizin, en ileri dünya memleketleriyle atbaşı gidebileceğine güveniyoruz. Selim III'ten Meşrutiyet inkılabına kadar geçmiş bütün ıslahat [reformlar], en güzel miraslarımızdır. Kuvayi Milliye geleneğimiz, vatanın cennetleşmesi yolunda en yakın temelimizdir. Kuvayi Milliyeci kurtuluş hareketimiz, yurdumuzu İSTİKLAL kavuşturmuştu. Atatürk: "Ey Türk Genci!... diyordu, birinci vazifen Türk İstiklalini, Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza etmektir," Yani, Kuvayi Milliyeci ruhu, vatan İSTİKLAL ve CUMHURİYET'ini, şartsız kayıtsız gençliğe emanet etti. 1919'dan beri 36 yıl geçti. O zamanki çocuklar bugünün gençleri, o zamanki gençler bugünün olgun insanları haline geldiler. Cumhuriyetle beraber doğarak büyümüş, yalnız istiklal havasıyla teneffüs etmiş olan o yeni nesiller, vatanın her işinde, Kuvayi Milliyeci atalarımızın geleneğine dayanarak, söz ve iş sahibi olmakla kalmamalı, teşebbüsü de ele almalıydılar. Vatani, yeni bir KUVAYİ MİLLİYECİ mukaddes hamlesi cennetleştirmelidir.

Türkiye'de başka partiler var. VATAN PARTİSİ'ne lüzum var mı idi?

Evela, parti demek, taraf demektir. Partilerden her biri vatani yükseltmeye çalıştığından bahseder. Her partinin muradı birdir. Yurttaşları saadete kavuşturmak. Ama, rivayetler muhtelifdir. Memleketi bir vücut sayarsak, bu vücuda hangi vatandaşlar topluluğunu kanat yapacağımızla göre parti kurulur.

Gerçi, yükseltmek istenen şey, daima milletin bütünüdür. Millet bütünü dışında kalan parti, kötü bir tarikattır. Ona siyasi parti sıfatını takmak, siyasete iftira, yahut gülünç bir iddiadır. Bununla beraber, millet bütünü içinde hangi kanadı başa geçirmek istiyorsak, o kanadın partisiyiz. Bütün modern milletlerde ilmi particilik böyle olur. Aksini düşünmek veya söylemek, başkalarına karşı aldatma demagojisi, kendi vicdanına karşı da samimiyetsizliktir.

Cumhuriyetimiz, modern batı medeniyetini kendisine örnek tutmakla işe başladı. Çünkü, memleketin alınına vurulmuş derebey artığı Asyalılık damgasını silmek baş hedefti.

Batı ülkelerinde modernleşme, sermayedarlar kanadının millete önderlik etmesiyle yürüdü. Çünkü, sermayedarlar, şahsen girişkin kimselerdir. Ferdi yüz misli, bin misli kuvvetlendiren SERMAYE adlı sosyal bir cihaza sahiptirler. Devamlı ticari münasebetleri sayesinde hem yurtlarını, hem dünyayı daha yakından tanırlar. Sermayedarların kültür satın alacak nakitleri ve siyasetle uğraşacak vakitleri vardır ve ilh. ve ilh___Bütün bu sebeplerle, bizim dahi bugüne kadar gelmiş geçmiş islahat ve inkılap hareketlerimiz, hep işverenlerin kanadı ve ruhu ile çırpındı. Gene aynı sebeplerle, Türkiye'mizde mevcut partilerin hemen hepsi, o kanadın ve o ruhun ana fikir ve temayüllerine dayanırlar.

İşverenler kanadıyla, Türkiye'yi ilerletmek isteyen partilerin, memleketi sahiden ilerletmek gayelerinde samimi olmalarından başka bir şey istemiyoruz. Ancak, Vatan Partisi, o kanadın Türkiye'yi cennete çevireceğine inanmıyor. Bu kanaat, kuru iddia değildir. Saltanat devrinin islahatlarından, son yarım demokrasi denemelerine kadar geçmiş uzun tecrübeler, kanaatimize durmadan hak vermiştir.

Şöyle ki, bizim bir felaketimiz var. Avrupa'da modern yükselişi sanayi sermayesi başardı. Sanayi sermayesi orada hem medeniyeti, hem vatanı yaratan, benimseyen ve koruyan bir kudret oldu... Osmanlı İmparatorluğumda sermaye, tefeci-bezirgan şekliyle öylesine azmıştı ki, en sonunda, tıpkı batan kadim medeniyetlerde olduğu gibi, mütegalibeliğe doğru soysuzlaşarak, memleketi boşdu ve köleleştirdi ve bir türlü sanayileşme derecesine ulaşamadı. Onun için, bizde VATAN, daha ziyade dış tecavüzlere karşı halk yığınlarının nefsinin koruma içgüdüsünden doğdu, daha ziyade dış münasebetler konjonktürü altında göze çarptı. İlk islahatlar harp bozgunlarından ilham aldı. "Düveli Muazzama"nın topları önünde Kanunu Esasiler ilan edildi. Hâlâ "yabancılar karşı ayıp" korkusu, kendi kendimize karşı saygısızlığı mübah görmek manasında bol bol kullanılmaktadır.

Meşrutiyet ve Cumhuriyet reformları üzerinde, bezirgan sermayemiz ticaret sermayesine, tefecilik Hacıağalığa doğru gelişti. Birinci Cihan harbinde zaruri hale gelen sanayileşme hareketi, Cumhuriyetin Teşviki Sanayi kanunlarına rağmen, İkinci Cihan harbinin müthiş kamçısına rağmen, ciddi rekabete göğüs gererek başlı başına yaşayacak bir gürbüzlüğe eremedi... Çünkü, içeride hâlâ ağır basan, kadim bezirgan gelenekli ticaret sermayesi ile, tefecilik temeline dayanan Hacıağalıktı. Beride, modernleşmek istendikçe mütehasıs lazım, dışarıdan.. yol köprü lazım, dışarıdan, fabrika lazım, dışarıdan. Büyük tüccarın gözü Paris'te, Londra'da, Newyork'ta, Hacıağanın gözü Mekte'de, Medine'de, Şam'da. Bi-

ri ahireti özler, ötekisi yabancı hayranı kozmopolit. Böylece, en yüzde yüz yerli malımız olan bu iki zümrenin, vatanımızın içiyle kaygısı ve ilgisi kuvvetlenmedi. Sanayinin keşif, icat ruhunu benimsemeyen, medeniyet ve vatan yaratıcı gerçek kudrete erişemeyen sermaye, Batı ülkelerinin büyük firmalarına ajanlık yapmaktan daha mühim iş göremedi. Bir sözle, Sermayedarımız "Kökü dışarıda" kaldı.

O kadar içeride ve köklü sanılan şeyin, bu derece köksüz ve dışarıda kalışı tezadını en yakın olaylarla kısaca göz önüne getirelim.

C.H.P.sinin çeyrek asırlık diktatörlüğünden şikayet etmeyen kalmamıştı. Lakin, onun bu işte, -dayandığı sosyal temel bakımından,- haklı olduğu taraf daima unutulmuştur. C.Halk Partisi de, ana fikirlerinde, faraza bugünkü Demokrat Parti'den kıl kadar ayrılmaz. Onun hedefi de, Batı medeniyetini "şartsız kayıtsız" Türkiye'de geliştirmektir. O da, medeni yükselişimiz için "işverenler" kanadını başta tutmak ister. Yalnız, Halk Partisi, Kuvayi Milliyeci tecrübelerle, daha ilk günden hangi insanlara dayandığını biliyordu.

Bu insanların iç yüzlerini, heyecanlı bir roman gibi, Mustafa Kemal'in NUTUK'unda okuyoruz. O insanlar, yani eski idareci üst tabakalar, başlıca iki zümre idiler.

I- Kodaman şehir bezirganlığı II- Taşra Hacıağalığı

I- Kodaman Şehir Bezirganlığı: Kuvayi Milliyecilerin karşısına daha ilk adımda dikilen birinci grup büyük merkez şehirlerin büyük tüccarlarıydılar. Onlar, eski idareci üst tabakalara mensup İttihatçı bakiyyet-süyufu [kılıç artıkları], bir takım beylerin, hanımların, paşaların ağızlarıyla, Kuvayi Milliyecilere tek şey nasihat ediyorlardı. "Türkiye kendi başına yaşayamaz. Amerikan mandası olalım!"

Onlar, ne istiklal, ne milli şeref, ne insani izzetinefis tanıyorlardı. Vurgun ve kâr istiyorlardı. Milli mücadelede onbaşığa çıkan bir hanım, 10 Ağustos 1919'da "*Süverî olan istiklâlimizi*" bırakıp, "Filipin" (Amerikan müstemlekesi) gibi "parlak refah" (!) bulmak için, "*İzzetinefsimizden epeyce fedakarlık etmemiz lazım geliyor*" diyordu. "İstanbul'daki Amerikalıların "Manda'dan korkmayalım" sözcülüğünü yapan bir bey "Kelimenin ehemmiyeti yoktur.. buyuruyordu. Manda altına girdik demeyelim de, isterlerse (Devleti ebed müddet olduk-) diyelim."

O zaman, düşünülüyor. "Amerikan Mandası" lafı yerine "Amerikan müzaheret" (Amerikan Yardımı) adı takıldı. Böylece, Amerikan yardımı, hiç de ikinci cihan harbinden sonra zuhur etmiş bir usul olmuyordu. 1919 Sivas Kongresi'nde, Amerikan mandasının heyulası, bıçak sırtı kadar bir ke-

lime oyunu farkıyla güç atlatılabildi. Lakin, Kuvayi Milliyecilik, atlattığı tehlikeyi kolay kolay unutamadı.

II- Taşra Hacıağalığı: Kuvayi Milliyeciliğin karşısına dikilen ikinci güruh, Birinci Cihan harbinde hayli gelişmiş ve İstanbul kozmopolitleriyle kaynaşmış bulunan taşra hacıağalarıydı. Bunlar Anadolu'muzda görülen en basit istiklal hareketine karşı, derhal "Memleketimize takım takım Bolşevikler girdi." (Atatürk'ün Derviş Paşaya teli), yahut "Hilafete karşı isyan edildi." (Diyarbakır Kolordusunun Atatürk'e teli) diye, kıyamet koparıyorlardı. Rafet (sonraki paşa), "Sivas ve Amasya şehirleri halkı pek mülevves (karışık, kirli)" diyor, M. Kemal, "*Noktai nazarı biraderileri pek muşip" cevabını veriyorken, hep o kasaba hacıağaları murat ediliyordu.*" (Nutuk, s. 45) Sultan kabinesinin dahiliye ve harbiye nazırları, Kuvayi Milliyecileri tevkif ettirmek için gönderilen Ali Galibe, "Sivas muteberanı ehalisini [itibarlı kimselerini]... her suretle muzaherete (korumaya) hazır" gösteriyorlar, "müteneffizan (nüfuzlu kimseler) tarafından sureti mahsusa muavenet [yardımcı] olunacağı" yazılıyordu. Saltanatın, "itibarlı" (muteber), ve "nüfuzlu" (müteneffiz) saydığı kimseler, Anadolu halkını sülük gibi emen kasaba eşraf, ayan ve mütegalibesiydi.

Sait Molla, İngiliz casusu rahip Fru'ya, "*Çetelerimizin (irtica çetelerinin) Rumlara karşı ikaa edecekleri hareketi tecavüziyyeyi esas ittihaz ederek Kuvayi Milliye'nin asayışı ihlal ettiklerini ileri sürerek, İngiliz matbuatının Kuvayi Milliye aleyhinde neşriyatta bulunmasının teminini*" rica ediyordu. Anadolu'da derebeyi artığı unsurlara dayanan irtica, sırtına peygamber hırkası giymişti; evliya sarığı ve medrese cübbesiyle, Kuvayyi Milliyeciliği "Bolşevik" damgasıyla aforoz ediyordu. Ama, o sırada kendisi, bal gibi yabancı parasıyla vatan satıyordu. Hem o parayı pazarlıkla istiyordu. Sait Molla, İstanbul'u işgal eden müstevlilerden [istilacı]: "Benim kisvei zahiriyemin (görünüşteki kıyafetimin) hayluleti hesabıyla", "evvelki tahsisatın sarf olunmasından, yeniden tahsisat" dileniyordu. Gene bir yabancı casus hakkında rahip Fru'ya şu cümlelerle yaltaklanıyordu: "M.K.B. (bir İngiliz casusunun rumuzu) fasih Türkçe'si sayesinde mühim rol çeviriyormuş. Hele hocalığına diyecek yok!"

İngiliz papazlarıyla gizlice kucaklaşan İstanbul mollalarının casuslaştırdıkları kimseler ve hoca kılıklı İngiliz casuslarına yataklık edenler, Anadolu hacıağalarıydılar. Onların milli kurtuluş hareketini arkadan vurdurmak isteyen irticalarını, kuvvayi milliyecilik epey güçlkle bastırdı. Lakin, atlattığı tehlikeyi kolay kolay unutamadı.

Görüyoruz. "Kökü içeride" görünen, hakikatte kökleri vatanımızın bağırını, ekonomi temelimizi gizli gizli kemiren tefeci taşra hacıağalığı

dahi, tıpkı büyük şehir bezirganlığı gibi, dış istilacılardan, topraklarımıza girmiş saldırganlardan medet umuyorlardı. Bu manzara karşısında, millet için fark, ölümlerden ölüm beğenmeye benziyordu. Büyük şehir kodamanları, Amerikan mandasını; taşra ağaları İngiliz mandasını münasip görüyorlardı.

Hiç birisi millete inanmıyor, istiklale yanaşmıyordu. Çünkü, Türkiye halkına karşı, yabancı kuvvetinden başka silahları kalmamıştı. Çünkü, her iki taraf da "Memleketin efendisi" geçindikleri halde, "Kökü dışarıda" temayüllerin ordugahı idiler. (Birinci Kuvvayı Milliye hareketimizi baltalayanın kim olduğu 1 Ekim 1957 günlü, lalettayın bir tefrikadan okuyalım:

"1333 yılı Haziran.. Büyük Millet Meclisi iki ay evvel açılmış... Mustafa Kemal Paşa Ankara Ziraat mektebindeki Genel karargâhında... vali telaşla şu kötü haberi veriyor: Yozgat isyanı çıkmış. Asiler tek mil şehre hakim." "İsyanı; Çapanoğullarından Halit, Celal ve Hakkı kardeşlerle, derebeyilerden Muhlis, Mahmut ve Salih idare ediyorlardı. Elllerinde top ve mitralyoz da bulunan asiler, kendilerine boyun eğmeyenleri merhamsizce öldürüyorlardı. "

Milli hareket düşmanlığının altını karıştırdın mı, çıkan "ÇAPANOĞLU": Ecnebi işgal ordularıyla el ele vermiş Sultanın sadık derebeyileriydi...)

Büyük şehirlerimizin kodaman bezirganları, memlekette milli sanayinin kurulmasından ziyade, Avrupa'daki yabancı firmaların Türkiye aceneliğini yapmakla geçiniyorlardı. İctimai durumları ve ekonomik menfaatleri yabancı nüfuz ve himayesini zemzemle yıkıyordu. Amerikan mandası, yahut Amerikan "müzaheretini" onlara ana sütleri gibi helal ve tatlı geliyordu. Göbek bağları yabancı sermayeye bağlı kalan bu zümreleri, Kuvvayı Milliyecilik vesayet altında idare etmekten başka çıkar yol bulamadı.

Taşra haciağaları da, Türkiye'nin modern kalkınmasından ziyade, Asya'lı tefeci-bezirgan vurgunculuğunu yapmakla geçiniyorlardı. Sosyal durumları ve ekonomik menfaatleri, Ortaçağ geriliğini zemzemle yıkıyordu. Padişah istibdadı veya hilafet keyfi idaresi, onlara ana sütlerinden daha tatlı geliyordu. Göbek bağı Asyâi derebeyi artıklarına bağlı kalan bu zümreleri, Kuvvayı Milliyecilik vesayet altında idare etmekten başka çıkar yol bulamadı.

Böylece, Kuvvayı Milliyecilerin önüne iki ucu tutulmaz bir değnek çıkıyordu: Hem, o zamana kadar hak bildikleri telakkiye [anlayış] göre, eski üstün idareci sınıfları kendi partilerine ana kuvvet kaynağı sayıyorlardı; hem de, vesayet altına sokuyorlardı.

Bu tezatlı zaruret CHP'nin alın yazısı oldu.

CHP'si, kendisine maddi manevi temel, fikri dayanak, siyasi kaynak yaptığı zümrelerin fitri [doğal, yaratılıştan] kaypaklığına karşı tedbir al-

mak zorunda idi. Büyük şehirlerin yabancı nüfuzuna kapılmamasını, taşra ağalarının derebeyvari irticaa kaymamasını istiyordu. Lakin, muvakkaten içine indiği geniş halk yığınlarına cahil ayak takımı diye yukarıdan bakmayı öğrenmişti. Böyle bir partiye, DİKTATÖR'lükten başka idare tarzı kalmıyordu.

CHP, hem dayandığı halde güvenemediği eski idareci zümreleri diktatörce idare etmek zorunda kalıyordu; hem de asıl güvenilecek halk yığınlarına dayanmamak yüzünden, cemiyet içinde temelsiz ve muallakta kalıyordu. Buna çare bulmak için, irtica tepkisine denk bir kuvvet sağlamak icap ediyordu. Bu kuvvet: Diktatörlüğü ayakta tutacak, eski zamanın aylıklı askerleri gibi, siyasete karıştırılmayan memurlardan mürekkep bir Devlet teşkilatı oldu.

CHP, "DEVLETÇİLİK" bu idi. Tarafsız ilim adamı Prof. Neumark, hükümete verdiği 1.3.1950 günlü raporunda şunu yazdı: "*Haddizatında az çok fuzuli olan bazı memurluklar, münhasıran bunlara sahip kimselere hâlâ bir gelir sağlamak maksadıyla ihdas edilmişti.*" Ahmet Emin Yalman 30.1.1948 günlü Vatan gazetesinde aynı hakikati şöyle belirtti: "*Tek Parti rejimi, münevverlerden mürekkep [aydınlardan oluşan] bir sadakatlî zümre sahibi olmak maksadıyla, millet vekilliğini bile imtiyazlar ve nimetler temin eden bir arpalık mahiyetine koymuştur.*"

Bir ara, tatlı su "Kapı kulları"ndan birkaç siyaset mühtedisi [dalavereci] türedi. Bunlar, C.H.P. Devletçiliği oldu bittisini mal bulmuş mağribi gibi bir matah zannettiler. Onların fikirleştirmeye özendikleri "Kadroculuk", o gittikçe genişleyen fuzuli ve tufeyli devlet kadroculuğu idi.

CHP, hissettiği zaruretle, memlekette ne kadar okur yazar adam bulduysa, hemen hepsini memurlaştırdı. Memurları da, bir kalemde "Lâ-siyâsi" yaptı: Kanun, devlet "Kapı kulları"nın siyasetle uğraşmalarını toptan yasak ediyordu. Beri tarafta memurlar ise: "Bizim hükümetimiz, memurun hükümetidir" demekte beis görmüyorlardı. Yani, onlar da kendilerini hakim sınıf durumunda sanıyorlardı. O zulüm ile, halka cidden, bir sömürgecinin teb'asına baktığı gözle bakıyorlardı.

Türkiye, Osmanlılıktan yeni çıkmıştı. Osmanlı toprak düzeninde, devlet memurlarına "Sâhibül-arz" deniyordu. Toprağın sahibi olmadıkları halde bu ismi alan dirlikçiler, asıl toprağı işleyen ve işledikleri için de toprağa tasarruf hakkını kazanan "Çiftçi"leri "reâyâ kulları" gibi görürlerdi. Asırlarca müddet o münasebetlerle yoğrulmuş Osmanlı artıkları için, yukarıdan fermanla hareket etmek ve kafa yormadan körü körüne itaat etmek gibi, aşağıdakileri hor görmek de hiç yadırganmıyordu.

Ne olursa olsun, memleket içinde, başı göklerde bir saltanat yerine fani bir şahıs idaresi, Amerikan mandasına girmiş bir irtica yerine müstakil bir diktatörlük ehven miydi? Hiç değilse ilk, "Kahramanlık devri" için elbet ehveni. Ama, sadece ehveni şer idi. Yani, beterin beterinden korunmak için, daha hafif bir şerre baş vurmaktı. Diktatörlük devriyle, yabancı sömürgeciliğinden kurtuluyorduk. Lakin bu sefer milli hükümlanlığımız başka tehlikeye uğradı. Prusya'da katmerleşen Yunker-Asker-Banker bizantizmi ihtimaliyle yüzleşiyorduk.

Tehlikelerin başlıca iki tanesini hatırlamak, çektiklerimizin çoğunu gözümüz önünde canlandırmaya yeter. Şöyle ki:

Evvela-Yalnız, bütün münevverleri memur yapmakla kalmayıp, şöyle alfabe kekeleyenleri bile kapıcı, bekçi ve ilh. şeklinde devlet ücretlisi durumuna sokmak ve sonra, hepsine birden: "Eller yukarı! Kafalar aşağı!" kumandasını vererek, siyasetle uğraşmayı yasak etmek nedir?

Biz bu toprağın çocuğuyuz. Hepimiz pekala görüp duruyoruz ve bilip yatıyoruz: Siyaset yasağı, yalnız küçük memur ve müstahdem kalabalığına mahsustur. Yüksek memurlar, büyük rütbeli askerler iktidara geçenlerin siyasetine mükemmelen katılırlar. Küçükler de ister istemez bindikleri arabanın şarkısını söylemekle geçinirler. Yani o siyaset yasağı tek yanlı kalır.

Ona rağmen, bir memleketteki münevverlerin kütle halinde siyasetten uzak tutulması, Cengiz Han devrinde, Hülâgû emriyle hoşla gitmeyen alimlerin toptan kellelerini uçurma tedbirinden farksız değil mi? Görülmelik bir obskürantizme, karacahillik taassubuna varmaz mı? Tâ, medeniyetimizden yirmi dört asır evvelki Yunan filozofu Aristotalise göre bile, insan bir "Zoon politikon" (Siyasi Hayvan) dir. Hele münevver bir insanın "siyasi"liğini kaldırırsak, ondan geriye ne kalır? "Zoon-hayvan"!

Demokrasi, vicdan, fikir, tenkid, siyaset ve hareket hürriyeti ve hakkı demektir. Bir memleketin manevi hazinesini temsil eden münevver zümrelerini baştan başla memurlaştırmak bile, onları geçim zoruyla kısıvrak aynı arabaya bağlamaktadır; araba saltanat arabası da olabilir, zafer veya diktatör arabası da, hatta "Demokrasi" arabası da. Çok fark etmez. Aynı insanların başları üstüne, demoklesin kılıcı gibi, bir de siyaset yasağı asılırsa, demokrasi hak ve hürriyetlerini kim, ne cesaretle ağza alabilecek?

Ağza alanın, önce maaşı, rızkı kesilir, sonra da siyaset "suçu" işlediği için, dünyanın hiçbir medeni yerinde görülmemiş zorlama ithamlarla, on parmakta yirmi türlü kara alına sürülerek, huzuru, şerefi, hürriyeti, icabında hayatı elinden alınır. Kimse anasından fedai doğmaz. Peygamberler içinde bile yalnız ve ancak bir tek tanesi nasılsa sabırlı çıkmış, dayanmıştır. Herkes fi sebilillah peygamber değildir.

Fikir, ilim, güzel sanat, fen ve ilh. gibi doğruya, iyiye, güzele götüren, kültür alanlarında mahsuller vermeleri gereken münevverlerin bu açma-za düşürülmeleri, gerek kendi gerçek varlıkları, hikmeti vücutları için, gerekse onları besleyip kendilerinden bir şey bekleyen memleket için MANEVÎ FELAKET'lerin en büyüğü değil midir? Doğrudan önce: işine geleni, iyiden önce: hoş gideni, gazelden önce: "zülfî yâre dokunmamayı" düşünmek ve yapmak istidadı, vatanımızda adeta bilgi ve anlayış kandilini söndürmeye, kültür ve yaratış nurunu karanlıklarla boğmaya vardı.

Hâlâ neden dünya ölçüsünde keşfi, icadı, usulü veya doktrini ile otorite sayılmış, hiç olmazsa tanınmış bir tek ilim adamımız yok? Neden bunca değişikliklere rağmen, milletler arası güzel sanatlarda herhangi bir şöhetimiz dalgalanmıyor? Diye kıvranıyoruz. Bu topraklardaki beşeri varlığımızı, milli hümanizmamızı hâlâ, ancak eski Osmanlı eserleriyle ispata kalkışıyoruz. Neden? Çünkü akıl kumanda dinlemez, gönüle ferman okunmaz; zorbalığın kılıcı her kelleyi uçurur; ama hiçbir insan beynini dilediği gibi yontarak pırlantalaştıramaz.

Bütün felaketimiz ruh yoksulluğumuzla kalmadı.

Saniyen [ikinci olarak]: Bütün okur yazarların memurlaştırılması, aynı zamanda ve asıl, bütün memleket ve bütün millet için, git gide büyüyen, çığ gibi yuvarlandıkça dehşet peyda eden bir maddî felaket oldu.

Münevverlerin diktatörlük emrinde bulunmaları, -diktatör iyi niyetli ve ayık kalabildikçe, hayırlı gidış ve nispetli ilerleyiş görüldükçe,- bir dereceye kadar zaruri; "mâruf [bilinen, belli] haddini" aşmamak şartıyla belki de faydalı sayılabilirdi. Daha Cumhuriyet'in 5. yılında "Serbest Fırka" denemesine taşlar gibi başvuruldu. Teşebbüsün samimiyet derecesi ve çapraz tersineliği ne olursa olsun, manası: Diktatörlüğün çıkmaz yol olduğunu belli ediyordu. CHP'sinin: Demokrat Partiden ve "Ek" yahut "yedek parçalarından önce karnında kımıldadığını duyduğu, fakat ölü doğurduğu o ilk göz ağrısı politika veledi (Serbest Fırka) üstünde durmayalım.

Doğrusu, Osmanlı "fincancı katırlarını ürkütmeden" Vatan kervanında yol aldirmek da bir işti. Mademki, koca ülkede, dünyanın en candan ve derviş halkı olan değerli Türk milleti içinde, bezirgandan başkasıyla kervan düzme bilinmiyor veya mümkün görülmüyordu, mademki o yaman taife de, illaki, Osmanlı saltanatını feda ediyor, fakat "Düyunu Umumiye Saltanatı"nın kılina dokunmayı kıyamet alameti sayıyordu, çünkü o saltanatın (Batılı alacaklıların), sofrta artıkları ile büyümüş ve gününü gün etmeye alışmıştı. Yapılacak başkaca iş kalmıyordu. Ama, işin önüne geçilmez ve affetmez maddî mahzurları, temyiz ve istinafi kabil olmayan netice [düzeltilip, yeniden başa dönülmesi olanaksız sonuç] ve kararları gelip çatmasa!

Çok iyi hatırlıyoruz. Ankara hükümeti, kurulduğu günlerde, birkaç yüz kişi ile çekip çevirebiliyordu. Sonraları, "yârânî bâsafâ"yi [safa dostları] hoş tutmak ve "işsiz münevver"leri boş tutmamak için, alabildiğine genişletilen "Kadro"larla, daireler dolusu yüz binlerce memur yığıldı kaldı. Hatta, Ankara isimli toz ve toprak kasabacığında, betondan köşklü bir "Memurlar Payitahtı" doğdu.

Milli Mücadele günleri, 6 Vekâletin merkez teşkilatını 132 tanecik memur idare ediyordu. "Zafer Kadrosu" bu oldu. 1926 yılı Fethi bey kabinesi 34 bin memur (şimdikininki "1953'ün" onda biri) kullandığı için Büyük Millet Meclisinde kıyametler koparıldıydı... Paşalar gürlüğe papuç bırakmadılar. Ta ki zaferler şaşasına uyuldu. Muhalefetin başı bağlandı. Büyük Meclis koridorlarına kadar kurşun ve kan lekeleri sıçradı. Altı ay sonraki İsmet İnönü Hükümeti: 50 bin memura çıktı. Fakat, gene de, sadece 50 bin memurcukla, o ne faziletli imsak çağı imiş?!

1948'de yapılan bütün "tasarruf"lara rağmen, sivil devlet kadroları yekunu 305 bin kişiyi buldu. "Unutmayalım ki bu yekun [toplam] içinde ordu mensupları ve subaylar yoktur." Bu rakamları Kuvvayi Milliyeinkilerle kıyaslayalım. En buhranlı iç ve dış harpler zamanında devlet hizmeti namı ile, bir kişinin mükemmelen yaptığı işi, barış ve sükun günleri 10 ile 15 kişiye yüklüyorduk. Bir yumurtayı on ere taşıyorduk. Ta ki, kapı kulumuzun, sadık ecir [ücretli] bendelerimizin sayıları on misline çıksın ve memlekette diktatörlüğün aksine konuşabilecek olanlar gık diyemesinler?

Yirmi senede 10 misli, her yıl yarı yarıya çoğalan-memleketimizde bütün "terakki" rekorlarını kıran -bu memurlar, melaikei kiram gibi, yalnız tanrı tâalâlarının ömrü afiyeti için zikrû tesbih ile geçinen, yemez içmez, günah işlemez mahluklar değillerdi. Kendilerini bolca beslemek, iyice barındırmak, güzelce giyindirip kuşandırmak.. hatta, yerine göre Paris modasınca süsleyip, fraklı smokinli asrî saksağan kıyafetleriyle balolarda dans ettirmek, şampanya parlattırmak, törenlerde, geçit resimlerinde üst insan heybeti takındırmak; velhasıl hepsini çoluk çocukları, hadem haşemleriyle [hizmetçileri] birlikte yedirmek, içirmek, giydirmek, barındırmak, gezdirmek, eğlendirmek, hatta ayrı adalet usulleri, hususi kanunlarla imtiyazlandırıp hayli böbürlendirmek lazımdı. Bütün o lüzumlar ise lafla olmaz, büyük para isterdi.

Milli Mücadele yıllarında memur maaşları, ilk bütçemizin yüzde üç adedi sahih onda altısını tutuyordu (%4 bile değildi). Çünkü demir çarık, demir asa, sırf vatan için ve bütün milletle yan yana çalışılıyordu. Zafer kazanılıp da, devlet halktan ayrılarak milletin üstüne yükselince, "Devletlü" memur büyüklerinin satvetlerini [ezici üstünlüklerini] gösterecek

ziyafet sofraları ile, memlekete tepeden bakacakları yüksek devlethane-leri şenlenmeli idi. 1920 de memurlar, devlet masraflarının %8'ini yer-lerken, 1938'de %16'sını eritir oldular. 1948'de genel katma, özel ida-relerle iktisadi devlet teşekkülleri "kadro"ları, bütçenin tam yüzde 40,5'ünü kapladı. "Kullanılmayan kadrolar" (evet "kadro"ların böyleleri de varmış) ile beraber, bütçenin %50'si memur kadrolarına ancak yeti-şiyordu. Anca yetiyor, hatta bir hayli de yetmez hale giriyordu. Çünkü (kadro)nun topunu memnun etmek her gün biraz daha güçleşiyordu. Gayri müstahsil nüfusun tufeyliliği [üretici olmayan nüfusun asalaklığı] arttıkça, iştihası büyüyordu. O zaman, maaşlarda ayarlama başlıyor, yabancı uzmanların raporlarına dayanılarak büyük memurlar lehine, kü-çüklerin maaşları kuşa çevriliyordu. Ve biçare devlet kuşları bir tarafta böyle kırılırken, ötede, ekonomik hayatımızda gittikçe hakim olan tefe-ci bezirgan vurguncuların azdırdıkları öksede bütün tüylerini bırakıyor-lardı. Hele İkinci Cihan harbinde ansızın patlayan "dar gelirliiler" salgın hastalığı, küçük "Devletlüler"i fena halde kırıp geçirmeye başlamıştı. Os-manlı devrinin normal memur geliri saydığı rüşvet ve irtikap bile, derde deva olmaktan uzak kalıyordu.

Böylece CHP'sinin "DEVLETÇİLİK"İ, tam: "Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur" denilen tarzdaki pahalı devleti meydana getirdi. Tür-kiye'miz için mevcut pahalı devlet, taşınmaz yük oldu. Habire çoğalan memur müstahdem, asker, polis, jandarma, bekçi ve benzeri "kadro"lar aldı yürüdü. Artık devlet millet için değil, millet devlet için yaratılmış sayılıyordu. Sanki millet, o gökyüzünden zembille inmiş hazır yiyici, mi-rasyedi devleti beslemek ve başında taşımak, yahut başına bela etmek üzere mintarafillah [Allah tarafından] kul halkedilmişti... Lakin bari "Dev-letlüler" memnun kalsalar? Ne mümkün?.. "Kadro", tam manası ile "Ti-murlengin fili"ne dönmüştü. Bu fil, yalnız köyü çöle çevirmek ve köylü-yü, halkı aç bırakmakla kalmıyor; encami [sonunda] kendisini de ya-rattığı kıtlık içinde ölüme mahkum ediyordu.

Devlet pahalılaşmış, lükse battıkça, bürokrasi denilen kağıt saltanatı ve kalem efendiliği istibdadı arttıkça, bütün müspet milli faaliyetleri balta-ladığı gibi, her gün artan sonsuz ve manasız menfi masrafları ile de mem-leketin kanını kurutuyordu. İstihsal [üretim] tekniği ve istihsal usulleri za-ten düşük ve geri olan vatanımızda, adeta bir avuç azınlık haline inmiş çalışanların, o koskoca hazır yiyici, kırtasiyecisi, pahalı ve lüks devleti taşımaya artık tahammülleri kalmamıştı. Pahalı devletin yükü, halkın omuzlarını çökertiyordu. Ama, bilhassa "dar gelir" fiyaskosundan beri, dört yanı delik deşik devlet gemisinin içindekiler de, yani bizzat memurlar

da, hayatlarının tehlikeye düştüğünü artık anlamaya başladılar. Alman Nazilerinin "Tek vatan, Tek parti, Tek Fühler" şiarını, "Tek parti, Tek millet, Tek önder" şeklinde Türkçe'ye çeviren CHP, masal sihirbazları gibi kendi başına topladığı cinleri en sonra dağıtamayıp çıldırarak duruma girmişti.

O zaman, asırlardan beri bizansvari idare oyunlarının mirasçuları olan tefeci bezirgan bitişik-kardeşler yıllarca saklamayı bildikleri eski kozlarını derhal ortaya attılar. Türkiye halkının ve hatta bizzat devlet kapısı kullarının işsizlik, hayat pahası yangınları içinde, şu pahalı ve lüks kırtasiyeciler devlete karşı duydukları derin tiksintilerini, geniş hoşnutsuzluklarını, asırlardır tecrübe görmüş eski açığız idareci üst tabakalar hemen ele aldılar. Bu umumi hoşnutsuzluktan kaygusuzca faydalanmanın en kolay ve çıkar yol olduğunu görüyorlardı.

Kendilerini o kadar palazlandıran C.H.P.sine karşı, bezirgan tefeci zümreleri neden karşı geliyorlardı?

Bir kere o zümrelerin tarihi karakteri, düşene dost olmamak, kaçınılmaz kovalayıp eyyam efendiliği sürmektir. Akbaba nasıl leşe düşerse, Osmanlı artığı komprador zümreler de tıpkı öyle, ihanetle geçinirlerdi. Mütarekeden Sivas kongresine, Kuvvayi Milliyeciliğe kadar her yerde vatana ve millete ihaneti kitabına uydurup savunmaktan çekinmeyenler, bir partiye mi sadık kalırlar, hele C.H.P. gibisine mi elham okurlardı?

Ondan sonra: Halk motoru işliyordu. Onu durdurmaya kalkışıp C.H.P. ile birlikte altta ezilmektense, o motoru büsbütün fayrap ettirerek üstüne binmek, ve asıl hedefe kahraman gibi ulaşmak varken, "Cumhura muhalefet" edemezler, akıntıya kürek çekmekle, ayaklarına kadar gelmiş "kayıtsız şartsız hakimiyet" fırsatını göz göre göre kaçıramazlardı.

Fakat, nihayet asıl bir şeyi daha anlamışlardı. C.H.P.sinin şef hastalığı, Türkiye halkı kadar, bezirgan ve tefeci zümrelere de pahalıya oturmak üzereydi. Halkı vasıtasız bırakıp ezen, sömüren devlet sermayedarlığı, inkarın inkarı yolundan, şahsi sermaye bölgesini de bilinçsiz bir atalet hassasiyetiyle, rekabet sevki tabiiyetiyle [içgüdüleriyle], boyuna iteleyip daraltıyordu. Onlar bu kadarını dememişlerdi. Alet sahibini seçmeli, tanımalıydı.

Hele harp içinde; tüccar sınıfı icabında tahtadan silmek; devlet memurlarını A dan Z ye kadar temizlemek gibi atmasyonlar, "Varlık vergisi" günahı kebiri gibi kan almalar, C.H.P.sini, kendini ve haddini bilmez, sahibine aldırılmaz bir sarhoşluğa uğratmıştı. Bu sarhoşu "enterne" etmek (deli gömleği giydirip tımarhaneye kaldırmak) şart idi. Hazır sarhoşun sofraya arkadaşları ellerini kollarını bağlamaya teşne ve halk tedirgin iken hesabını görüvermeliydi.

Bu uğurda, her nabza şerbet vermek farz bilindi. Kim ne isterse (hayır) denmedi. Yeter ki iktidara gelinsindi. Zaten iler tutar yeri kalmamış, tenakuzlar içinde bocalayan, dayanmak istediği dış desteklerden de itimsizlik ve (artık yeter) istihlafı [değiştirme, yerine geçirme] ile karşılanan C.H.P., tarihteki meşhur "ayakları kilden dev"e benziyordu. Bir hak rahmeti, halk rahmeti bekliyordu, temelinden eriyip, iktidardan yıkılıp gitmek için. C.H.P. siyaseti, heybetli fakat için için çürümüş ve biz-zat içindekiler tarafından suikastla kundaklanmış bir kof, köhne, ahşap saray gibi yanıyordu. O korkunç gösterişli kaleye milletin oy elini kaldırıp parmakla dokunması yetti, arttı. C.H.P. iktidarı küf ve toz bulutu içinde, kimsenin merhametini uyandırmaksızın, iskambilden şato gibi devrili-verdi.

DP'nin 1950 zaferi gerçekleşti.

D.P.

Burada şahısların sübjektif (enfüsi) içlerinden geçen dilek ve niyetleriyle, cemiyet kuvvetlerinin objektif (afaki) (gerçekte olan) tesirleri arasındaki farkı bir daha hatırlayalım. İlk Kuvayi Milliyecilerin bütün iyi dilek ve niyetleri: Türkiye'yi modern bir memleket yapmaktı. Türkiye tarihinde görülmemiş pahalı devleti kurdular. Kötü niyetlerinden mi? Hayır, Vesayet altında tuttıkları ortaçağ artığı zümrelerin tesirlerini önleyemediklerinden.

CHP'yi boğan aynı tehlike, DP için de beliremez mi?

DP liderlerinin en çok kullandıkları söz "Samimiyet"tir. Şu halde onları "Samimiyet"sizlikle ithama kalkamayız. Amma, CHP'yi çıkmaza sokan tefeci-bezirgan tesirlerinin zannettiğimizden daha güçlü kuvvetli olduğunu unutmamalı. Bu zümrelerin bütün kudretleri, en meşru görünüşlü iddialarla en gayri meşru yollarda yürüyebilmekte üstat oluşlarında gizlenir. En meşru dilek: Vatanımızın modern cennete dönmesidir. En gayri meşru yol, memleketimizi ortaçağ artığı bezirgan ve tefeci eline teslim etmektir.

DP liderlerinin şahsi dilek ve iyi niyetleri ne olursa olsun, kapitalizmden öncesine ait Osmanlı artığı (pre-kapitalist) zümrelerimizin, iktidar değişikliğinden anladıkları mana: Bir çeyrek asırdır baskısını duydukları CHP (Vesayet)inden kurtulmak, memleketi, "kayıtsız şartsız" tefeci-bezirgan eli ile gütmekti. Çünkü bu zümreler, otuz yıl evvel Kuvayi Milliyeciliğin zılgıtı önünde, memleket istiklaline karşı işledikleri günahın ağırlığından korkup susmuşlardı. Amma, Birinci Cihan Harbi'nin vurgunculuğu sayesinde türemiş harp zenginliğinin torunları idiler. Onlar, İkinci Cihan Harbi'nin vurgunculuğu sayesinde yeniden görülmedik bir ekonomik ve sosyal kudretle kazıklaşmışlardı. Onlar, büyük şehirlerin göbek bağları yabancı firmalarına bağlı kodaman bezirganlarıydılar. Onlar, göbek bağları ortaçağ müesseselerine bağlı taşra haciağalarıydılar. Onlar için parti ve prensip yoktu; yalnız, aşırı kazanç ve dizginsiz vurgun vardı. Halk partisinin daralan kabuğunu çatlatmışlardı. Gömlek değiştirir gibi parti değiştirebilirlerdi. En kuvvetli oldukları bir zamanda, elbet DP'nin kara gözleri için, Demokrat liderlerin hatırları için, menfaat-

lerini feda edemezlerdi. Hürriyet, adalet, musavat [eşitlik] gibi halk hoşnutsuzluğunu çevirmeye yarayan demokrasi mefhumları uğruna kendilerini kurban edemezlerdi.

Bu zümrelerin ekonomi temellerimize ne kadar için için işlemiş bulduklarını herkes kolayca kabul eder. Fakat, aynı zümrelerin, ilana dayanan basın ve kültür müesseseleri kadar, idare ve devlet cihazlarına da hangi derecelere kadar hulûl edebileceklerini [girebileceklerini] kimse kestiremez. Ancak, olaylar, onların tesir ve nüfuz derecelerini, hem de netice olarak ortaya çıkarır. Çünkü onlar ekonomik işlerimize o kadar hakimdirler ki, sosyal ve siyasi münasebetlerimizdeki ustaca maskelenmiş rolleri, ancak atı alan Üsküdar'ı geçtikten sonra fark edilebilir. Biz, CHP "Vesayet"inden sonra, bu tesir ve nüfuzun yer altında nasıl tünel kazarak, bizzat DP'nin temellerine mayınlar yerleştirdiğine işaret edeceğiz.

1- Kodaman şehir bezirganlığı: Acem kılıcının bir yüzüydü. Bu zümre, inhisarcı [tekelci] yabancı firmaların mallarını Türkiye'de satmakla Karunlaşmayı ar değil, kâr biliyordu. "Varlık Vergisi"ni çıkarmış bulunan CHP'ye: Kan kustururca tövbeler ettirmekle kalmadı. "Kökü dışarıda" yabancı ajanlığını ileri götürdü. Daha CHP zamanı, pundunu düşürüp, dış tesirlerle memleketimizi "Liberasyon" tuşuna getirdi. Gümrükleri Avrupa mallarına açınca, zaten besleme durumunda kalmasına sebep olduğu cılız yerli sanayimizi kurbanlık kuzu gibi boğazlatmayı, varlık vergisi "Günahı kebrî"nin kefareti saydı. Fransa, İngiltere gibi Cihan İmparatorluklarına sahip yüksek teknik ve usullü üretim yapan batı devletleri bile, kendi öne sürdükleri liberasyonu ciddiye almadılar: Amerikan sermayesi ile en son sistemde kurulan Alman sanayinin rekabeti önünde tedbirli davrandılar. Biz, otuz yıldan beri aralık tuttuğumuz gümrük kapılarımızı, ansızın ardına kadar dayamağa kalkıştık. Küçücük milli sanayimiz, sığır kadar iri Avrupa'nınki ile yarışa kalkan kurbağaya döndü. Yer yer çatlıyordu. Ticaret odaları toplantılarında, dış ticaret başkanı ile konuşulurken: Kodaman acente bezirganlar, bütün salonu doldurup saatlerce kendilerini haklı çıkarırlarken; yerli sanayicilerimiz kıyıda, işreti konmuş bir sıraya sıkışmış, titreşiyorlardı. Sığıntı hali ile söz haklarını yalvarırken adeta paylanıyorlardı.

Basınla vesaireyle halka yaydıkları havadis şu idi: Avrupa firmaları için açık kapılı piyasa haline gelirse, bol mal gelip, kapımıza ucuzluk dayanacaktı. "Liberasyon" kapısından memlekete ne girdi? Hep biliyoruz. Ecnebi mallarının yerli tellalları olan büyük şehir bezirganlarına gün doğdu. Türkiye devletinin kasasından doları 280 kuruşa aldılar. Türkiye halkına aynı doları 500, 750 hatta 1000 kuruşa sattılar. Bir zaman "kara borsa"

adını alan şey, güpe gündüz ortalıkta dolaşan beyaz borsa oluverdi. Vurgunculuk, elini kolunu sallayarak memleketin efendisi gibi dolaşmaya başladı. Peşin para, akreditif ile olamazsa "vesaik mukabili" [belge karşılığı], o da olmazsa, bir iki, üç sene "uzun vadeli" kredi ile, habire memlekete yabancı malları hücum ettirildi. Bu gidişe altın stoku değil, can dayanmazdı.

Halk, ucuzluk hacısını beklerken, yabancı haçlı ticaret açığı her yıl on milyonlardan yüz milyonlara yükseldi. Dostlarımız Batılı devletlere milyarlarca borçlandık. Dünyada itibarımız iflasa gidiyor, memlekette iktisadiyatımız felce uğruyordu. DP faciayı iki yıl sonra kavradı. Doksan derecelik açığı ile, bir uçtan öbürüne geçmek zorunda kaldı. Yüzde yetmişten fazla "serbest" bırakılan gümrük kapıları, "yeni rejim"lerle, ansızın ve hemen yüzde yüze yakın bir şiddetle kapatıldı. Geç olsun temiz olsun denildi. Ne çare ki, ekonomi mekanizmamız aynı bezirganların tesir ve nüfuzlarından kurtulmuş değildi.

Nitekim, bu sefer iş tersine döndü. Dış ticaret harp zenginlerini imrendirecek bir mutlak merkezîyetçi, fiili tekel düzenine vardı ve senelerce baltalanmış "paramızı koruma" tedbirleri sonunda, gene kodaman bezirganlara gün doğmuş oldu. Dışarıdan mal gelmeyince, içeriye vaktiyle zaten pahalı soktukları ve istif ettikleri malların fiyatlarını, toptan ve adeta bir gecede şakuliliğine [dikey] minare boyu yükseltme fırsatını buldular.

Meşhur fırkadaki papaz efendi gibi, bizim bezirgan efendilerimiz: Dışarıdan mal gelse de, gelmese de "kekâ" idiler. Onların insafsız tamahları yüzünden hayat pahası, halk için taşınmaz yük oldu. Bütçe açığı yüz milyonlarla artmağa başladı.

II- Taşra haciağalığı: Acem kılıcının ikinci yüzü oldu. Hatırlıyoruz. Gene daha CHP iktidarda iken, Amerika'nın "Kafa tröstü"nden Mister Thormburg çağırılmıştı. Hiç bu memlekette düşünen kafa kalmamış gibi, dünyayı saran petrol kumpanyasının bu sayın ajanından fikir istenmişti. Onun verdiği raporun ekonomik prensibi şu idi: Siz Türkler ziraatçısınız. Ziraatçı kalınız; sanayi mallarının ufak tefeğini yapabilirsiniz, amma büyüğünü biz size satarız. Bu teklif otuz yıl evvel, Amerikan Mandasını reddederek istiklalini kazanmış ve kapitülasyonları kaldırmış bir millete: "Sen memleketin çeri çobanlığını yap, kâr kaymağını biz çekeriz" demekten farksızdı. Amma, rapor "Hür basınımız" tarafından bir mucize gibi alkışlandı. Bilhassa "Türkiye'de temiz apteshanelere ve hamamlara sahip şehir ve köylere tesadüf edilmez" diyen rapor, "Mühim bir iktisadi talih" başlığı altında neşredildi.

DP, memleket nüfusumuzun yüzde sekseni ziraatla meşgul olduğu hakikatini düşündü ve her halde büyük bir iyi niyetle, bu hakikati çok tarafları ile ele almak ve derinleştirmek lüzumunu duymaksızın, işe ziraattan başlamayı daha pratik buldu. Hükümetine program yaptı. Lakin, bu program hangi sosyal ve ekonomik mekanizma ile uygulanacaktı?

Asırdide [yüz yıllık] ortaçağ artığı zümreler, buldukları gölgede heyecanla ellerini oğuşturdular. Çünkü, fırsat bıyık altından gülümsüyordu. Fırsat, adeta gökten zembille inmiş bir gömlekti. Gömlek, onların alıştıkları gibi hazırcı Avrupa'dan, hem de bes bedava imiş gibi geliyordu. Boy poslarına tas tamam gelen gömleği giydiler. Kolları, paçaları sıvadılar. Bir yılda memlekete doksan çeşit batılı traktör ve eklerinin on binlercesi girdi. (Sonra öğreniyoruz. 1955 istatistiklerine göre: Memlekete giren traktörlerden hangi firmaya ait olduğu bilinmeyen 129'undan madası: 86 çeşit firmalı imiş.)

Büyük bezirganlar ve acenta şirketler memnundular: "Ziraat Bankası" dört beş yıl vade ile satılan yabancı mallarının değerini kendilerine derhal peşin ödüyorlardı. Hacı ağalar memnundular: Yüzde bir kaçını peşin ödedikleri ziraat makinelerini, yoktan ele geçiriyorlar, beş altı yıllık taksitlerle ileride ödeyeceklerden güzel faiz alacak oluyorlardı.

DP memlekette "Zirai Kalkınma" gibi en müspet harekete girişiyordu. Lakin bu iş bezirgan ve tefeci mekanizması ile uygulanınca nereye varıyordu?

Memlekete, âlâ-rivayetin [söylenenlere göre], 40 bin traktör girmiş. Doğru ise: 40 bin köyümüz var, adeta her köye bir traktör. Bu muhteşem bir manzaradır. 40 bin traktör, memleketimizi bir anda, Asyalı ortaçağ'dan, Avrupalı son çağına geçirmeye yeter. (1948 istatistiklerine göre: 34148 köyümüz var, 1955 istatistiğine göre 37832 traktörümüz var.)

Lakin bu muhteşem traktör hamlesine memleketçe ayrılan güç ve dikkat kafi midir?

Biz neticelere bakalım. Türkiye öteden beri -tıpkı fakir köylümüz gibi- zahiresi ile kendisini güç besleyen bir memleketti. Dünyaya buğday ihraç eden beşinci veya altıncı ülke oldu. (Not: Traktörlerden önce de buğday ihracatçısı olmuştuk. Traktörler geldikten sonra da buğday ithal etmeğe başladık ya. Belki bir arızadır diyelim.)

Buğday ihracatçılığımız nasıl oldu?

Bildiğimiz gibi, ihracat demek, dünya pazarında rekabet demektir. Buğdayımızı yabancı memleket hatırımız için almaz; herkesten ucuz verirsek alır.. Buğdayımızı herkesten ucuza satabilmek için, herkesten ucuza mal etmemiz gerektir. Traktörle üretimin ucuza mal olması için

birçok şartlar yerine gelmelidir: Evvela traktör ve öteki makineler ucuzla gelmelidir. Dünyada hayat seviyesi bizimki kadar düşük az memleket varken, Dünyada bizim kadar pahalı traktör ve makine alan başka bir memleket var mı, bilmiyoruz. Traktörü altınla tartıp memleketimize soktuktan sonra bakımlı ve tutumluca kullanmak lazımdır. Bunun için de, memleket ölçüsünde sistemli teşkilat, bilinçli personel ister. Traktör bezirganlarına yüklenen tamirhane mecburiyeti lafta kaldı. Köylerimiz basında çıkan haberlere göre "traktör mezarlığı" haline girmeğe başladı. Bu muharebesiz telefata, mütemadiyen tamir masrafları ister. Dünyanın yetmiş yedi buçuk milletinin bin bir çeşit aletini sırf ticari kar bakımından memlekete sokunca, yedek parça anarşisi, en tabii ihtiyaçları bile üç beş misli arttırdı. Ve binnetice [sonuçta] masraflar vurgun fiyatlarını icap ettirdi. Hele Avrupa birliği tuzağı ile tutturduğumuz serbest ticaret, Liberasyon felaketi, dış ticaret borcumuzu birkaç milyara çıkarıp, döviz açığımızı iflas derecesine vardırıncaya, her şey gibi, bin bir çeşit yedek parça ithalatını da kısıttık. Böylece traktörle iş görmek, cidden her babayığidin göze alamayacağı lüks haline girmedi mi? Başka ekonomik, sosyal ve siyasi sebepleri bir yana bırakalım; yalnız bu teknik sebepler bile buğdayı modern aletlerle üretmemizin maliyetini adamakıllı yükseltmeğe yetti. Köylüler: D.P. liderlerine, köyde 50 kuruşa mal edilen buğdayı CHP hükümetinin 30 kuruşa satın aldığından şikayet etmişlerdi. İş, döndü dolaştı, traktör yolu ile aynı kapıyı çaldı. Köyde yüksek maliyetle pahalıya istihsal edilen buğday, Ofis kanalından ucuzla alındı. Fakat, köyün maliyetine nispetle ucuz olan bu fiyat dahi, dünya buğday piyasaları için pahalı çıktı. İngiltere, müttefiki Türklerden buğday alacağına, rejim düşmanı Sovyetlerden aldı. Buna önce matbuatımız bile kızdı. Sonra Osmanlı ağasının tefeci bezirgan kafası ile cihan pazarına kafa tutmasının gülünçlüğü anlaşıldı. Döndük, güya damping yaptık. Unutmayalım ki, sahici bir damping bile sıhhatli bir ekonomi alameti değildir. Kendi memleketinde pahalılaştırdığın malı, yabancıya ucuzla satmak, vatandaşın emeğinden, canından, etinden, kanından parça kesip yabancıya peşkeş çekmektir.

Hülasa (özet):

1- Hariçten traktör satın almak: Birkaç bin haciağayı modern arazi sahibi yaptı mı? Bilmiyoruz. Fakat, memleketi (yabancılarla) onlarca yılda güç ödenecek borç ve faizlerle bağladı.

2- Harice buğday satmak: Traktör sahiplerinden belki dört bin, belki dört yüz ağayı Karunlaştırdı ama, yirmi milyon nüfusumuzun ekmeğini tehlikeye düşürdü ve pahalılaştırdı.

Yalnız, burada artık, haciağalığın sınırı, kodaman bezirganlığın sınırı ile karışıyor. Traktörlü haciağalar köyünde başlayan yeni nizam, sırf köy iktisadiyatı bakımından hangi tecellilere varmaktadır? Asıl traktör ve buğday dampiği madalyasının ters tarafı burada görünür. Çorap söküğü haline girecek olan o bin bir tecelliden şimdilik yalnız bir kaçına kısaca işaret edelim.

A- Mantiğin birinci haddi: Türkiye'mizin köyünde (1935 istatistiklerine göre) üretici köylümüzün yüzde 97'si küçük fakir köylüdür. Bizim küçük köylümüzün çoğu, evel ezel kendi tarlasında rızkını çıkaramadığı için, köy haciağalarından veya kasaba tefeci ve bezirganlarından buğday satın alarak geçinir. Onun için buğdayın iç pazarda pahalılaşması, yalnız şehir halkını değil, bilhassa kuru ekmele geçinen köylümüzün de, yüz kişide 97 kişisini can evinden vurur. Orta köylü dediğimiz yüzde 2, 3 köylümüzün de borçlarını arttırır.

B- Mantiğin ikinci haddi: İş o kadarla kalmaz. Milli bir planla ve halk için, halk eliyle köye girmeyen traktör, bugün tek mil kırlarımızda göze batan maddi bir faciaya kapı açar. Daha çok arazi sürmek zarureti, köylülerin boş münbit [verimli] topraklarını ve otlaklarını da tarlaştırır. Bir taraftan toprağın toprağın dinlenme ve nadas imkanı azaldıkça kuvveti düşer; diğer taraftan ekilmemiş yerlerde küçük ekincilerin az çok otlatabildikleri beş on davarı, iki üç ineği de aç kalır. Köylümüz şimdiden: "Bize paslı demirleri bıraktılar. Hayvanlarımız gitti." Diyor. Zaten nüfusumuza nispetle az olan hayvan mahsulümüz kıtlığa uğrar. Şehirlerimize, bir kilo etin beş liraya patlaması bir tesadüf değildir. Tek taraflı ve üstün-körü ziraat politikamızın zehirli meyvesidir. Bu şehir halkı için hayat pahasıdır. Amma fakir köylü için nefes borularının tıkanması demektir. (Bu tahminimiz de yazık ki sonradan [1957 yılı Başvekalet "Zirai İstatistik" No 373' deki rakamlara göre] doğru çıktı. 1950'den 1957'ye kadar ekilen topraklar 4688 bin hektar artmış. Fakat ürün getirmeyen topraklar oldukları gibi kalmış (yalnız 4 hektar eksilmiş!) Halbuki çayırlar ve meralar tam 8301 bin hektar azalmış. Demek çorak yeri imar etmemişiz; köylerin otlaklarını sürüp tarlaya çevirmişiz (köylünün nefes borularını tıkamışız; şehirlinin et, yağ vs. kaynaklarını daraltıp, yiyecekleri pahalılandırmışız!)

C- Mantıklı netice: Traktörlü büyük üretim, karasabanlı ekinciliği rekabeti ile ezer, sanayide olduğu gibi, ziraatta da büyük balık küçük balığı yutar. Hele küçük ekinci pahalı zahire tohum tedariki yüzünden ağır borca girer ve ekmeğine katık, sırtına ruba [giysi] veren malını, davarını kaybederse, büsbütün daha kolay bir lokma haline girer. O zaman toprağını satmaktan veya bırakmaktan başka çare kalmaz. Bugün şahidi olduğu-

muz; köylerden şehirlere işsiz insan akını artar. Bir kelime ile: Köyün binde üç kişisi lehine, binde 997 kişisi tedirgin olur ve eski tefeci haciağalar sadece modern büyük arazi sahibi haline gelirler.

Kodaman şehir bezirganlığı ile taşra haciağalığının elbirliği ve açık menfaat birliği buraya kadar söylediklerimizden kolayca çıkarılabilir. Traktör ve zirai aletlerin tedarikinde yabancı firmaların Türkiye'deki acentesi olan bezirganlar, bir mümessillik, ithalatçılık ve satıcılık inhisari-tekel altında getirdikleri malları, Ziraat Bankası'ndan aldıkları peşin para ile satarak sırça saraylar kurdular. Hacıağalar ceplerinden pek az bir para çıkarmakla, ucuzca ele geçirdikleri toprakları pahalı bir karşılık göstererek, en modern istihsal cihazlarını ellerine geçirdiler. Köy ekonomisine eskisinden daha kuvvetle hakim oldular.

Bu işin birinci safhası idi. Burada anarşik ve pahalı bir ithalat çokluğu, dış ticaret muvazenesini [dengemizi] bozuyor, döviz açığımızı arttırıyor ve paramızın kıymetini düşürüyordu. Köy iktisadiyatında plansız makineleşmek, insan yerine aletleri geçirince, köyler ıssızlaşıyor, şehre akın edenler, işsizler ordumuzu kabartıyor, bu işsizlerin iş bulma rekabeti yüzünden şehirde çalışanların ücretleri düşüyor, hayat şartları ağırlaşıyordu. Demek şehirde ve köyde nüfusumuzun en çok binde beşi kadar bir yekun tutan büyük bezirgan ve hacıağalar dışında herkes, köylüler, esnaflar, işçiler, münevverler ziraatın makineleşmesi yüzünden bir tehlikeye girmiş bulunuyorlardı.

Lakin, her şeye rağmen memleketin Asyalı geri ziraatı, modern ekonomi sistemine girdiği için, ziraatın makineleşmesini, hatta bahsettiğimiz bilinçsiz şekilde de olsa, hiç kimse reddedemezdi. Traktöre düşman olmak, makineye düşman olmak, terakkiye [yükselmeye] düşman olmaktı. Geriliğimizi ebedileştirmek gibi mürteci bir kötülüktü. Onun için memlekette herkes, köy ekonomimizin modernleşmesi uğruna ve bu modernleşmenin ileride milli gelişimize vereceği hız uğruna (başka türlü-sü yapılamadığına, boş hayal beklenemeyeceğine göre), bu bilinçsiz ve plansızlıktan çok pahalıya mal olan traktör siyasetini kabul edecekti.

Normal bir batı ülkesinde, bu gelişme (hiç değilse neticesi bakımından) müspet tarafı menfi tarafına galip bir hamle olabilirdi. Halbuki bizde, kodaman bezirgan ve hacıağa nüfuzu, bu en müspet görünen "ziraatın makineleşmesi" olayını bile, inanılmayacak menfi neticelere kardırdı. Nasıl? Dikkat edelim.

Ziraatın makineleşmesi niçin olur? Zirai mahsullerin çoğalması için, zirai mahsullerin çoğalması neden istenir? Türk milletinin daha bol ve rahat geçinmesi için. Yani hedef, milli refah ve halkın hayat seviyesini yükselt-

mek olmalıdır. Bizde ziraatı makineleştirmenin, ziraatta milli gelirimiz ne derece yükselttiğini sonradan öğreneceğiz. Zirai mahsullerimiz çoğaldı mı? Öyle görünüyor. Ecnebi ülkelere yüz binlerce ton zahire ihraç ediyoruz. Ama, hafızalarımız, bize, Marşalci traktörler akını köylerimize girmeden evvelki -Harp sonu- yıllarında dahi, memleketimizin harice gene yüz binlerce ton buğday ve zahire ihraç etmiş bulunduğunu hatırlatıyor. O halde, sadece dış ülkelere buğday ihraç etmek (bezirgan-haciağa) traktör alış verişinin kerametinden ileri gelmeyebilir, demek.

Doğrusu, buğday ihracatı imkanı, buğdayın tüccarca üretilmiş olduğundan başka bir şeyi ispat etmez. O zaman bu ticari ziraatın kimlere yaradığı ve kimleri taradığı meselesi kendiliğinden ortaya çıkar. Ancak o zaman, ziraat politikasının hakiki çehresi gözümüz önünde aydınlanır. Gene bir misal verelim:

200 bin ton buğdayımızı ihraç edilecek. Üç büyük yabancı firma: (Dreyfüs, Continental ve Bunger); karşımıza, Türkiye'deki üç yerli ajanlarını: (Dümeks, Birtaş ve Genel İhracat) şirketlerini çıkarıyorlar. Şirketler bu malı ofisten tonu 94 ve 96 dolara alıp, İspanya'ya 90 buçuk dolara satıyorlar. Yanlış söylemiyoruz: Şirketler 90'a alıp 96'ya satamamışlardır. Tamamıyla tersine: 96'ya alıp 90'a satmışlardır! Dostlar alışverişte görsün diye mi? Çünkü, 900 bin dolar zarar bizim resmi para ile 2,5 milyon lira zarar etmişlerdir. Eyvah, battı bezirganlar mı diyeceksiniz?

Merak etmeyin. Bir esnaf, bir küçük tüccar veya sanayici yahut köylü ve ilahırı, zarar etti mi: Herkes, şayet alay etmezse, uzaktan seyirci kalır. Hele devlet baba: Hemen iflas masasına oturup, kaybedenlerin terekisini dağıtmağa bakar. Amma o, küçük balıklar için öyledir. Hesap milyonları geçti mi, iş değişir. Nitekim, burada hükümet baba hemen gayrete geldi. Üç yabancı kodaman şirketle üç yerli acentesinin zararlarını kapatmak için, kendilerine dört milyon 700 bin dolarlık dış ticaret imtiyazı bağışladı. Hem de ne şekilde: *"Hükümet bizim sattığımız fındık bedeli doları 280 kuruştan alıyor, bu üç firmaya ise aynı satıştan elde edecekleri doları on liraya satmak müsaadesini tanıyor."* (Cumhuriyet 20/10/1953). Yani, şirketler: 13 milyona aldıkları parayı 47 milyona satıyorlar. Kambiyoyu denilen bu para oyunu ile: 34 milyon Türk lirası kar ediyorlar. İki buçuk milyon satış zararları çıkınca: 32 milyon safi karı kasalarına indiriyorlar. Bir gazete, yerli şirketlere soruyor, aldığı cevap: "23,5 milyon dolarlık ehemmiyetli bir muamelenin büyük bir kısmını finanse eden" üç yabancı bezirgan, yalnız 800 bin lira, üç Türk ajanı da yalnız 200 bin liracık kar etmişlerdir. Yani, devlete yüzde 42 gelir vergisi verecek olan bezirganlar: Kazançlarını 32 defa saklıyorlar. 32 kere kaçakçılık mı?

Başka batı memleketlerinde olsa, bu manzaranın dehşeti ile yer yerinden oynar; kabine düşer, skandal kopar. Bizde, meseleyi Büyük Millet Meclisi münakaşa bile etmedi. Ortada bir anormallik yok mu?

O fahiş zararı kim öder? Daha eski bir buğday ihracat hesabı var. O zaman hükümet, Buğday Ofisi eliyle buğdayı 18,48 kuruşa mal etmiş ve 16.34 ile 15 kuruş arasında bir fiyatla yabancılara satmıştı. Tonda 21.35 lira zarar; 250 bin tonda 110 milyon; 500 bin tonda 220 milyon lira zarar! Halbuki, Ofis kar ediyor. Nereden? Ecnebiye 15 kuruşa sattığımız buğdayın ununu halkımıza 70 kuruşa satmaktan; ekmeğini 40-50 kuruşa yedirmekten değil mi? Yoksa, elbet menfi sahada umulmaz kerametler gösterebilen Ofis, 100 milyonları yoktan var etmek sihirbazlığını gösterememiştir.

Başka türlü soralım: Bu pahalıya alıp, ucuza satmak Ali-Cengiz oyununda: 100 milyonlar kimin kesesinden çıkıp, kimin kasasına giriyor? Nüfusumuzun yüzde 99'dan fazlasını tutan şehir ve köy halkımızın cebinden çıkıyor; binde birkaç kişiyi zor tutan büyük arazi sahibi haciağalarla bezirganların kasalarına giriyor. Milyonlarca ton buğdayın her kilosu: 5-10 kuruş ceremeyi, Türkiye halkının cebinden vergi şeklinde alıp, üç beş vurguncu şirketle birkaç bin haciağanın kesesine (aşırı-kâr) şeklinde aktarmak, kimin tarafından haklı gösterilebilir?

"Damping" denilecek; dampingi: Bir çok Batı memleketi yapar biliyoruz. Fakat, bizdeki, yukarıda söylediğimiz gibi "Güya damping"dir. Yani, Avrupavari bir damping dahi değildir. Damping her yerde, kendi milletine pahalı satıp, yabancılara ucuz satmaktır. Amma, normal bir Batı devletinde damping, bütün günahlarına mukabil, sanayiye dayandığı, modern üretimi kamçıladığı için, bir dereceye kadar olsun iş hacmini genişletme ve yurttaşlarını işsizlikten kurtarma hedeflerini güder.

Bizim alaturka dampinglerin, dış ticaret kumarı yüzünden, yaptıkları iyilik, ürküttükleri kurbağaya hiç değmez.

İç ticaret bakımından: Dampingle kesesi dolan tefeci-bezirgan ve haciağaları, kazançlarını sanayiye yatırmazlar. Hazır yiyici iratçılıkta kullanırlar. Ya han, hamam, apartman kurarlar; ya yüksek faizcilikle geliştirirler.. Milli gelir, beton duvarlar şeklinde taşlaşır veya ekonomi temellerimizi kemiren fareleri beslemeye yarar. Vatandaşa çalışma sahası, memlekete mükemmel alet, makine ve refah imkanı getirmez.

Dış ticaret bakımından: Durum daha az feci değildir. Dikkat ederseniz, 3 yabancı, 3 yerli şirket, doları on liraya satmakla 30 küsur milyon kazanmışlardı. Dolarları kullanmamışlar, başkalarına satmışlardı. O başkaları, beher doları on liradan babaları hayrına satın almamışlardır. Onlar da bu

dolarlara karşılık memlekete mal getireceklerdir. Getirecekleri mallardan elbette ayrıca kâr edeceklerdir. O zaman bir dolarımız 15 Türk lirasına patlamış olacaktır. Yani, herhangi bir Türk malı, yabancıya bir dolara satıldı mı memleketimize 280 kuruş getirecektir; amma biz yabancıdan bir dolarlık bir mal aldık mı; ona karşılık 1500 kuruş ödeyeceğizdir. Başka bir tabirle: Ecnebi malı bize beş misline daha fazla pahalıya gelecek; yahut, bizim malımız yabancıya 5 kere daha ucuza gidecektir.

Şu basit facianın, hangi korkunç ekonomik, sosyal ve siyasi akıbetlere doğru gelişeceğini burada uzun boylu saymayalım. Yalnız bütün felaketlerimizde: Bu insafsızca bezirgan ve tefeci oyununun aranabileceği meydandadır. Dış ticaret açığımız, paramızın kıymetinin düşmesi, memleketimizin sanayileşmemesi, işsizliğimizin müzmin hastalık haline gelmesi, hayat pahasının kanser gibi can evimize girmesi. Hatta demokrasimizin daima ölü doğması, başka taraflarda aranmamalıdır.

Demokrasimize bundan ne mi? Unutmayalım: CHP iktidarı zamanında yabancı sermayesinin telkinlerine uyulup, 7 Eylül kararları ile başlayan dağların kayması, gene öyle bir buğday ihracat meselesini patlatmıştı. O zaman D.P. sözcüsü Adnan Menderes, Mecliste şöyle konuşmuştu:

"Bütün memleket ihracatının bazı seneler 3-5 yüz bin ton civarında kaldığı düşünülecek olursa, buna tekabül eden miktarlarda hububat yekununun 400'den fazla talibi bulunduğu halde, 25 kişinin eline geçirilmesini intaç eden [doğuran] tutumun ve gidişin durdurulması lazım geldiğini takdir buyursanız; bu ne Âtîf İnan meselesidir, ne parti meselesidir, memleket meselesidir."

Bu sözler, daha o zaman bile iki "ana" parti arasındaki bütün dövüşün: Ticaret kârını paylaşma etrafında koptuğunu gösteriyordu. CHP: Kârı 25 kişi yesin diyordu, DP 400 kişiye üleştirilsin, diyordu. Millete düşen; adeta yine ölümlerden ölüm beğenmekti. 25 kişi mi yiyecek, 400 kişi mi?

Bereket milletimiz için bu ince tarafına aldırmadı. Oyunu DP'ye verdi. Aynı Adnan Menderes Başvekil oldu. Bir de ne görüyoruz? İspanya'ya satılan 200 bin ton buğday 25 kişinin değil, adeta 2,5 kişinin, yani üç şirketin milyoner olmasına yarıyor. Ve mesele bu sefer muhalefete geçmiş CHP tarafından bile meclise getirilip, millet önünde konuşulamıyor. Demokrasinin bu kadarına pes dememeli mi?

Neden geriledi gitti demokrasi? Menderes'lerin şahsi talihsizliklerinden, DP'lilerin bir kör tesadüfe kurban gitmelerinden mi? Hayır. "Bu ne Menderes meselesidir, ne parti meselesidir, memleket meselesidir!"

Memleket ziraatının cihazlanmasında, aslan payını yabancı firmalar vurdu. Birkaç yerli kodaman bezirgan şirket milyoner oldu. Birkaç bin traktörün sahibi on bin kadar haciağa, köy iktisadiyatına modern silahlarla hakim oldu. Aşırı karlar: Memlekette yükselme, çalışma ve teknik getirecek modern istihsale girmedi. Şehirlerin taşına, toprağına yatırıldı. Vatanda iş hacmi gerektiği kadar genişlemedi. Mesken ve hayat pahası halk için taşınmaz yük oldu. DP'nin hayatı ucuzlatacağına dair verdiği sözü tutmak için baş vurduğu her çare: Hayat pahasını biraz daha ateş pahası yapmaktan öteye geçmedi.

Ecnebi acentesi, kodaman şehir bezirganlığı ile, borç traktörüne binmiş, apartmanlı haciağalığın sosyal hayatımızda geliştirdiği bütün miras-yedice israfları ve geri tepici ufunetleri teker teker saymak hiç kolay değildir. Vatanın bütün olarak yapısında ne gibi tesirler görüldü?

Dört senelik D.P. iktidarı ile vesayetsiz idarenin, memleketimiz için getirdiği ekonomik sonucu daha umumi olarak bir cetvelde okuyabiliriz. Birleşik milletlerin son aylık (1954 Ocak tarihli) "Monthly Bulletin of Statistics" in, "faaliyet branşına göre dahili net mahsullerin menşei" kısmında Türkiye'mize dair, bizzat hükümetimizin verdiği rakamlara göre, şu neticeleri buluyoruz:

	1935	1948	1949	1952
Ziraat, Ormancılık, Balıkçılık	48,9	55,40	49,8	57,1
Madenler, Fabrika Sanayi, İnşaat	15,6	3,2	15,3	12,9
Nakliyat, Ulaştırma, Âmme Hizmetleri	5,6	4,8	5,5	4,3
Toptan ve Perakende Ticaret	10,1	9,2	9,9	9,1
Mesken	5,6	3,6	4,2	3,0 (1951)
Kamu İdaresi ve Müdafaa	9,7	10,6	11,8	9,0
Bankalar Vesair Hizmetler	4,5	3,2	3,7	7,6
Dahili Net Mahsul (Lira)	1620	7870	7006	10503

Batı medeniyetini örnek tutuyoruz. Batı medeniyetinde yükselmiş millet demek, sanayii yükselmiş millet demektir. Bugün dünyada bir memleketin ne kadar geri olduğunu anlamak istedik mi, o memleketin ne kadar "zirai" olduğunu sorarız. Birleşik Milletler istatistiğinde 24 memleket var. Bunların içinde, dahili net mahsul bakımından (Mâdenler ve inşaat dahil olmak üzere) tek mil sanayi istihsalinin % nispeti Türkiye'dekinden daha düşük hiçbir memleket yok!...

İleri modern Batı ülkelerinin, zirai ve sınaî istihsallerinin Millî ekonomilerinde tuttıkları nispetler şöyledir:

	Ziraat		Sanayi	
	1938	1951	1938	1951
Birleşik Amerika	%9,6	%6,6	%27,4	%39,2
İtalya	%28,2	%25,9	%28,1	%36,5

Demek, Amerika'da harpten önce ziraat sektörü %9 iken, 1951'de 6,5'e düşüyor. Ziraat nispeti düştü diye Amerika aç kaldı mı? Hayır, bilakis, Avrupa'ya, Asya'ya kadar yiyecek gönderiyor. Aynı Amerika'da ise, sanayi yüzde 27 küsurdan 39'a çıkmıştır. İtalya'da ziraat, harpten evvel %28 iken, 1951'de 25 küsura düşmüştür, sanayi yüzde 28'den 36'ya çıkmıştır.

Medeni memleketlerde, yükselme böyle oluyor: Umumiyetle sanayin % de nispeti artıyor, ziraatınki azalıyor. Bizde ne olmuştur?

Resmi rakamlarımıza göre, 24 memlekettten sanayii en geri memleketin Türkiye olması korkunç bir şeydir. Amerikan sömürgesi Filipin'de sanayi %18,5 iken, Türkiye'de Demokrat Parti iktidarından önce %15,5 idi: D.P. iktidarının üçüncü yılında %12,9'a düştü!

Bugün, küçük komşumuz Yunanistan'da bu nispet %23,9'dur. Asya'nın zavallı sömürgesi Tayland'da %14,8'dir. Cenup [Güney] Amerika'nın geriliği dünyaya alay mevzuu olan Bolivya'sında bile rakam (15,3) dür. Portoriko'da 16,2, Kolombiya'da 20, Meksika'da 24, Şili'de 32'dir!

Şimdi, Büyük Millet Meclisi'nde Halk Partisi adına, Demokrat Parti'nin dört yılda yaptıklarını hülasa eden bir C.H.P. hatibi diyor ki:

"Mevcut altınlar tüketildi. Fatih'ten beri devam eden fütuhatin bütün ganimetleri Avrupa'ya uçtu. Hem de basma mukabilinde." Tezgahlarımız kapatıldı. Çare olarak dışarıdan istikraz arandı. Mecit ve Aziz devrinde gelen bu altınlar, açık kapı politikası neticesinde, geldikleri yerlere uçtular. Kalan borçları ancak Lozan'da ve ondan sonra ödeyebildik. Beyazıt'ta Harbiye nezareti karşısında, bu altınlar karşılığı çıkarılan kağıt para topluca yakılmıştı. "İşte D.P. memleketimizde tatbik edilmiş ve neticesi pahalıya mal olmuş bu ağır siyaseti necat [kurtuluş] yolu sanmıştır. O günkü neticeler bugün de aynıdır. Dış ticaret açığı milyarları aşmış, paramız kıymetini kaybetmiştir. Biz iktidarda iken liramız Suriye'de 145 kuruştur. Bugün 35-40 Suriye kuruşuna düşmüştür. On kişinin, yüz kişinin zenginliği hesabına bütün milleti fakrû zarurete düşme yoluna götürmemeleri için ikaz ettik. Kulak asmadılar" "Paramızın kıymeti düştü. On bin liraya yapılan bir şey, yüz bin liraya olmaktadır. Bütçeyi iki milyara çıkardıklarını iftiharla söylüyorlar. Para bu kıymette giderse, bütçe 50 milyar olur. Tıpkı Yunanistan gibi." (Meclis müzakere-leri, Vatan 8.4.1951)

İyi ama, Amerika'nın "20. asır VAKIF"ını, Türkiye ekonomi siyasetine akıl hocası olarak ilk getirenler, bu tenkitleri bağdelharabel Basra [Basra yıkıldıktan sonra] yapanlar değil midirler?

Şimdi neden gocunuyorlar? Elleriyle ektiklerini biçiyorlar. Eser ve tesir kendilerinin değil mi? Neden sahip çıkmıyorlar?

İnönü, iş işten geçtikten sonra, mitinglerde: "Bırakmam yakalarını" diye bağıyor. Paşacığın yakasını millet bırakmalı mı? Paşa bugün yabancı sermaye kanunu aleyhine ateş püskürüyor: "Pekala bilirsiniz ki, ticari hayat Türkiye'de Cumhuriyetle beraber Türklerin eline geçmeğe başlamıştı." Tamamıyla geçebilmiş midir? "Yabancı sermaye kanunu ticaretimize de girmek yolunu bulmuş ve Cumhuriyetle başlayan bu inkişafın [gelişimin] karşısına dikilmiştir... Yabancı sermaye kanunu B.M.M. ticaret komisyonunda da incelenmemiştir... yabancı sermaye kanunu maliye komisyonunda da tetkik olunmamıştır. İktidar bir karma komisyon yaparak, bu kanunu acele ile ortaya havale etmişti. Bu komisyonda muhalefetten kimse bulunmadı." "Mesela yakınında, Balıkesir'de uzak yakın yabancı komşularımızın çiftlikler yetiştirmesi, çiftlikler kurması mümkün olmuştur. Balıkesir'de, bu iktidar yerinde kalırsa, bunları göreceksiniz. Ve bu yabancı çiftliklerden kazanılan paranın 25 lirasına Merkez Bankası bir altın verirken, sizin kazançlarınızın ancak 50 lirasına bir altın alacaksınız." (şimdi 70-100 altın oldu. H.K.)

Paşa bugün petrol kanunu aleyhine ateş püskürüyor. Bu kanun Türk devletinin Petrol İşletmesi esası üzerine kurulmuştur. "Kanunda değişiklik yapılması için petrol hakkı sahiplerinin rızası olunmasını şart koşar. Petrol Kanunu da B.M.M.nde komisyonlara uğramaksızın bir karma komisyona havale edildi"... "Petrol kanunu layihası, yabancı sermaye ile petrol işletilen bütün devletlerdeki kanunlara nazaran en ağır ve feci şekilde hazırlanmış olanıdır. Bu kanundaki "Petrol hakkı sahiplerinin rızası olmadıkça değişiklik yapılamaz." MADDESİ, KOMİSYONDAKİ VE HALK ÖNÜNDEKİ MÜCADELEMİZ NETİCESİNDE KALDIRILDI. Ama, bu fazla bir şey ifade etmez. Zira, bu kanunun her maddesi kapitülasyon esası üzerine hazırlanmıştır. Nitekim, bu değişikliğin bu kanunun ruhuna en küçük bir ziyan getirmeyeceğini yabancı gazetelere bizzat başkan söylemiştir. İhtimal sizlere yer altından hazineler fıskıracağı masalını söyleyecekler. Halbuki bu kanunla yabancılara 5 sene, 10 sene, hatta 12 sene arama hakkı verilmektedir. İnsaf ediniz efendiler, aranması 12 sene sürebilecek ve ancak ondan sonra işletmesi başlayacak bir maddeye ait kanun üç ay bekletilemez miydi? Aceleleri ne idi? Hesapları nedir?" 18.1.1948 günü, Sayın İnönü Cumhurbaşkanı iken, D.P. kurucularından Kenan Öner, ga-

zetelere Őu beyanatta bulunmuŐtu: "DP'nin kuruluŐunda, nizamnamenin, programın hazırlanıŐında, patronunuzla beraber bir Amerikalının da bu iŐlerdeki rolünü tespıte çalıŐıyorum."

Nihayet: Amerikan hükümeti petrol eksperlerinden Jeolojist Max Wall anlatıyor: "Türkiye, 20 sene zarfında petrolün araŐtırılması için 22 milyon dolar harcamıŐtır. Bu bize göre mühim bir meblağ olmayabilir. Fakat, Türkiye gibi, petrol işinde ihtisas kespetmemiŐ memleketler için büyük bir meblağdır. Bu para ile iki petrol sahası teŐkil edilmiş ve muhakkak ki verimli bir iŐ yapılmıştır." (Washington A.P. 14.4.954 Hürriyet)

22 milyon dolar karaborsada 220 milyon Türk lirasıdır. Bu para ile, iki sahayı hazırlamıŐ, sonra petrol kumpanyalarına buyur etmiŐiz. Amerikalı bile dayanamayıp itiraf ediyor:

"Bu bir devrimci harekettir; zira, bu harekete bundan başka bir isim verilemez. Bu hareket son senelerde dünyanın bir çok yerlerinde muhtelif hükümetlerin yabancı sermayeye karşı ve bilhassa petrol kaynaklarını işleten yabancı sermayeye karşı takındıkları tahdidi [sınırlayıcı] hareketlerden sonra, Türkiye'nin bu hareketine devrimci damgasından başka bir Şey vurulmaz." (Keza)

V.P.

Bugün Türkiye'de vatanını anlayarak seven, milletine bilinçle bağlı olan herkes, bizim artık niçin işverenler kanadı ile yükselmeğe ve ilerlemeğe inanimadığımızı yukarı ki izahlardan epey çıkarmıştır.

Neden Vatanımızı yükseltmek için, işçi kanadını başa geçirmek istiyoruz?

İşçi deyince, o da halkın bir parçasıdır. Halk yığını içine, işçiler gibi; köylüler, esnaflar ve aydınlar da girer. Biz bu geniş halk tabakalarından hiçbirisini ötekisinden ayırt etmeye taraftar değiliz.

Çünkü öyle bir ayrılık, yalnız memleket düşmanlarına karşı tehlikeli bir gedik açmakla kalmaz.

Bilhassa ikinci Kuvayi Milliye hareketine şiddetle muhtaç bulunan yurdumuzda, gönüllü elbirliği yapmaları şart olan halk yığınlarının hayırlı teşebbüs ve emeklerini de dağıtmak ve israf etmek olur. Aydın, Esnaf, Köylü, Amele, İşçi, ilah. Vatandaşlar, hep birden Millî bir iman ve feragatle, 30 yıl evveli Kuvayi Milliyecilik ruhunu diriltebilir ve yaşatabilirse, vatanımızın kısa yoldan cennete dönmesi mümkündür. Onun için biz, Vatan kartalımızın işçi kanadı ile yükselebileceğini düşünürken, bu kartalın dimağı yerindeki aydınları, gövdesi yerindeki çalışkan köylüleri ve esnafı aynı vücuttan, sayarız.

Ancak; öncü dava, işçi davasıdır. Sosyal harekette baş çeken işçi olmalıdır, diyoruz. Bunun ilim hakikatleri bakımından sebebi şu: Modern toplumun ana çarkları sermaye münasebetleriyle döner, bu münasebetleri doğrudan doğruya ve bilhassa temsil eden iki kutup: İşverenlerle, işçilerdir.

Bizde işverenlerin ne kadar "kökü dışarıda" olduğu ve vatani, milleti nasıl kolayca geriliğe ve yabancı nüfuzuna av etmeğe kapı açtıkları, yakın ve uzak siyasi ve sosyal tarihimizde açıkça okunuyor.

İşverenler memleketi gereği gibi güdemeyince, Vatanın mukadderatı tesadüfe, talihe bırakılamaz. Millet önderliği ister istemez işçilere düşer.

Milletin öteki zümre ve sınıfları:

Aydınlar, köylüler, esnaflar ve tekmil halk tabakaları, gerek tarihi ve sosyal durumları ve gerek menfaatleri iktizası [gereği] ya işverenlerin, yahut işçilerin geçtikleri yoldan yürürler.

Bütün muhteva bakımından değilse bile, sırf şekli, yani satıhta [yüzeyde] görünmek zorunda kalan münasebetler bakımından en manidar örneğini İngiltere'de görüyoruz. Orada, bir zamanın en kuvvetli partisi olan Liberaller, silinmiştir. Aynı yerde, başkaca bir aydınlar, yahut köylüler, yahut esnaflar partisi şekil için olsun tutundurulmamıştır. Bu arafatta kalmış, ikisi ortası halk tabakaları, iki başpehlivanın tarafını tutar gibi, kâh işveren kampını, kâh işçi kampını iktidara çıkarmak ile yetiniyorlar. Kendi mukadderatını, güreşenlerden birisinin veya ötekisinin talihine bağlıyorlar.

Türkiye işçi sınıfımız memleketi idare ederse, Vatanımızın her zamankinden çok daha çabuk, daha sağlam, daha ahenkli yükseleceğine; ve milletimizi gerek fen ve medeniyet, gerekse kültür alanında hiçbir millettten aşağı bırakmayacağına şu sebeplerle inanıyoruz.

1- Nazarî [teorik] Sebep: Avrupa'nın üstünlüğü büyük sanayi sayesinde. Büyük sanayi, başta makine sanayi demektir. Sanayiye makinenin girmesi, makineleşmenin büyümesi, kendiliğinden olmamıştır. Patronların arzusuyla, yahut düşünücülerin terakki telkinleriyle de olmamıştır. Modern cemiyette arzu ve telkin, maddi ve ekonomik bir zembereğe dayanmıyorsa kuru hayaldir. Avrupa'da sanayi bugünkü baş döndürücü kudrete ermesi, bilhassa işçilerin siyaset sahnesine çıkmalarıyla olmuştur.

Biliyoruz, Avrupa'da sermayedar münasebetleri başlarken, işçinin çalıştırılması ortaçağdan kalma mutlak istismar [sömürü] usulüyle yapılıyordu. Mutlak sömürü usulünde: (İşçiyi ne kadar az ücretle, ne kadar çok saat işbaşında tutarsak, o kadar fazla kâr elde ederiz), kanaati hakimdir. Zamanla bu kanaatin yanlış olduğu anlaşıldı. Bir beygirin, sekiz saatten fazla çalışırsa çatladığı biliniyordu. Lakin, bilmek, hiçbir işvereni insafa getirmeğe yetmedi. Eski iptidai [ilkel] mutlak sömürü usulüne karşı, tahammülleri çatlayan işçiler, beygirler gibi çatlayıp ölmeyince, bir müddet işi vurucu kırıclığa döktüler. Bizde son zamanlar, adliye vukuatının alıp yürümesindeki derin sebep budur. Lakin ferdi tepkilerin asaysızlıktan başka bir netice veremediğini gören işçiler, insanlar gibi haklarını topluca aramağa giriştiler. Sendikalarla teşkilatlanıp, grevlerle nefis müdafaasına başladılar. Bu sosyal hareket, patronları MUTLAK SÖMÜRÜ metodundan başka yollar aramaya götürdü.

O zaman İZAFİ SÖMÜRÜ çaresi denendi. İzafi sömürü usulüne göre, işçiyi domuzuna ve öldüresiye çalıştırmak, battal bir bataklıkçılıktır. Fazla kâr mı istiyoruz? İşletmemize başkalarında bulunmayan yeni bir alet icat edip sokalım. Yahut daha fenni bir çalışma usulü keşfedelim. Tek amele-

yi günde 24 saat çalıştırsak, verimini belki o gün için arttırırız. Ama, ertesini gün o işçi yorgunluktan hastalanır, bir müddet sonra ölür. Halbuki, yeni aletler icadı ve yeni usuller keşfi sayesinde, bir işçiye 10 işçinin, 100 işçinin yaptığını, hatta yapamadığını yaptırabiliriz.

Böylece, Batı Avrupa ülkelerinde, insanlığın bütün gayreti: Yaratıcı faaliyete çevrilmek zorunda kaldı. "Zorunda kaldı" diyoruz, çünkü: Mutlak sömürüyle dilediğini, vurguncu kârını elde eden sermayedar, hiçbir vakit kendiliğinden böyle bir insanîyetli usule başvurmaz. Ancak, işçilerin teşkilat ve mukavemetleri zoru ile o yola girdi. Fazla kârını: Yaratıcı alet ve usul mekanizmasıyla çoğalan verim sayesinde bir ARTAN-DEĞER çıkarmakta buldu. Avrupa, o yoldan, ister istemez, bugünkü medeniyet şahikasına ulaştı.

Neticede anlaşıldı ki, ölenin yerine başka işçi bulmak ne kadar kolay olursa olsun, bir iş kolunda babadan ihtisas ve beceriklilik elde etmemiş işçi gereği kadar verimli değildir. Ölen işçinin yerine başka işçi bulmak ne kadar ucuz olursa olsun, bir işçi 24 saat zarfında 8 saat uyumaz ve 8 saat dinlenip insanlığını yaşamazsa, gereği kadar verimli olamaz. Daha ilk günler, Robert Owen'ın tecrübesi gösterdi ki: Aynı aletlerle günde yalnız 8 saat insanca çalışan bir işçi, 12 saat hayvanca çalıştırılan işçiden fazla iş yapar. Şu halde, alet ve usulleri yenileşen sanayiye, İSTIKRARLI işeli bulmak, yaşama seviyesi yüksek işçiyi, mümkün mertebe daha az çalıştırmak, yalnız işçilerin ve dolayısıyla da memleketin, toplumun ve insanlığın hayrına bir şey olmakla kalmaz; bizzat akli başında patronun da hem kârını arttırır, hem sosyal ömrünü uzatır. Bugünkü Batı dünyasında amele sendikalarının memleketi sarmasına, işçi partilerinin iktidara gelmesine, haksızlığa ve patron ihtirasına karşı grev hareketlerinin zaman zaman patlamasına kanuni bir hak diye bakılması bundandır. İşçilere bu kanuni hakların tanınmadığı memleketlerde, hem vatanın yükselişi baltalanır, hem de iş verenler aşırı tamahkarlıklarının cezasını çekerler. Çarlıkta grev kamu suçu idi: İhtilal çıktı. Mecellenin vecizesi toplum için dahi doğrudur: "Bir şey diyk oldukça, müttesi" olur [çok ezilen şey çabuk patlar.]

Türkiye sanayinde mevcut kanunlara rağmen, mutlak sömürü usulü, hayatta bir türlü kalkmadı. Çünkü, memlekette henüz tefeci-bezirganlık geleneğine dayanan haciağa zihniyeti, sınaî işletmeciliğimize hakimdir. Asya usulü derebeyi artığı münasebetler, sanayide İZAFİ SÖMÜRÜYÜ zuretleştirdi. Avrupa'dan ismarlama makine getirttik. Bazen kör total alet taklitleri yaptık, yapıyoruz. Lakin, o hazırcı yeni tekniğin izafi istismarına eski mutlak istismarın aşırı vurgununu da katmaktan geri

kalmıyoruz. Neticede, vatanın medeni kalkınma temposu durma derecelerinde yavaşlıyor.

Faraza, saatte on binlerce paket yapan bir makinenin Avrupa'dan geldiği gibi, üstü örtülerek, bir köşede yattığını gazeteler şaşarak yazıyorlar. İnceleniyor, işçi ücretlerimiz o kadar alçak ve çalışma saatleri o kadar yüksek ki, işçi eliyle paketlemek, makine ile paketlemekten daha ucuz mal oluyor. Yani dünyanın her yerinde, insanın yerine makine hizmet ediyor. Bizde, makinenin yerine insan harcanıyor. Çalışan vatandaşlarımızın sudan ucuz israf edilmeleri, bundan doğma bir sürü ferdi ve sosyal illet ve ufunetlerin alıp yürümesi bir tarafa bırakılsa bile, vatanın toptan geri kalması facia değil midir? Babialı gazetecisi, makineye rakip olmayı "Türk işçisinin kahramanlığı" diye övebilir. Bu iddia, milletimizin fen ve medeniyette geri kalmasını haklı çıkartamaz.

Bu küçük sanılacak hadiseyi memleket ölçüsünde yayın; çalışanların yoksulluğu ve memleketin geriliği pahasına, "makine düşmanlığı" diyebileceğimiz durum karşımıza çıkar. Bizde, yüzüne hem de en son ilim ve Marksist maskesini takmış öyle dergiler çıktı ki, Etiler çağını yaşayan zavallı köylülüğü, memleketin "RASİN TEMELLERİ" diye andı; öyle Başvekilimiz yetişti ki: Tütün ekicilerin, çoluk çocuklarıyla mezbuhane [boğazlanınca] ziraat boğuşması yerine, modern üretim usullerinin geçmesini felaket saydı. Memleketin makineleşmesini en büyük kalkan gibi kullananlar dahi: Makineyi bu memleket topraklarında yetişmeyen bir yabancı meyve mevkisinde bıraktılar; makineleşmeyi, yabancılaşma kılıfına soktular. Onun için, bizde mutlak sömürü usulü, hatta kanun dışı edildiği zaman bile, yerli köklü kaldı.

Gerçekte, mutlak sömürü usulü yalnız kitapta değil, hayatın kendisinde de kalkmadıkça, yalnız ekonomik hayatta değil, umumi, sosyal münasebetlerde, kültürde, ahlakta, ibadette, görenekte, gelenekte meş'um [uçursuz] bir illet sayılıp yok edilmedikçe, vatanımızın Avrupa ile at başı gidecek bir makineleşme temposuna kavuşması imkansızdır. İşletmelerimizde mutlak kârcılığın, sosyal ve ekonomik vurgunculuğun yerine, izafi kâr sistemi, yani makine sayesinde ve makine vasıtasıyla kazanma usulü nasıl hakim olur?... Bir tek yolla: İşçileri mutlak sömürüye uğratmanın, artık vatan hainliği demek olduğunu evvela tanımak, sonra pratiğe uygulamak şartıyla!

2- Ameli [pratik] Sebep: Buraya kadarki araştırmamız, Milli Kalkınmamızın nasıl işçi pratiğine vardığını gösterdi.

Ağır ve peşin hükümleri bırakalım. Yarım asırlık denemelerden, hiç değilse millet sevgisi, vatan aşkı duyanların, medresevâri kör dövüşleri-

ni, lâf ebeliklerini bırakıp, artık ilmi ve tarafsız bazı dersler çıkarmaları gerektir. Bu derslerin bir tanesi, en ödelek insafın bile kabul zorunda kalacağı şu basit demokrasi kaidesidir: Bir elin sesi çıkmaz! İtiraf edelim ki, şimdiye değin alkışlayan da, alkışlanan da, hep aynı TEK-EL idi, yalnız eldiven değişiyor. Kodaman bezirgan haciağalar müessir [etkili] iken: Onların vesayetli veya vesayetsiz politikaları yetmiyor. Tek kanatla uçulamıyor. Uçulsa bile, milletimizin layık olduğu medeniyet seviyesine, Avrupa derecesinde bir türlü erişilemiyor. Daha kötüsü: Avrupa acenteliğine, Batı hayranlığına, yabancı madunluğuna, yabancı taklitçiliğine ve her taklit gibi, kısırlığa düşülüyor. Kendi başlarına bırakılan büyük bezirganlarla haciağalar için: MUTLAK kâr batağı pekala rahattır. Onlar, kozmopolit Avrupa nüfuzu altında, derebeyi artığı yarı Asyalılık miyasması içinde mes'ut olabiliyorlar. Fakat, modern milletler seviyesine çıkmayı, kimse-den geri kalmamayı, kimseye madun olmamayı iliklerine dek işlemiş bir aşk gibi duyan Türkiye halkı; ÖLÜ mazinin ve CANAVAR yabancılığın zincirlerini gerek ekonomik, gerek siyasi ve sosyal hayatından tamamıyla koparıp atmamak istiyor.

Nihayet, İZÂFÎ kâr da, KÂR'dır. Hatta büsbütün, daha sınırsız kârdır. Bir insanın 8 saatten fazla çalıştırılması değil, eksik çalıştırılması verimi artırır. Aletleri mükemmelleştirmekle kârı arttırmanın hududu yoktur. Memleket makineleştikçe, sermaye, kendi kendini yiyen spekülasyon ve vurgun yerine, üretim kaynağı olur. Skolastik partiler de korkmasınlar: Tefeci-bezirgan nüfuzu müzeyye kalkarsa, dünya batmaz. C.H.P. iktardan giderse, tufan kopacak sanmıştı. Vatan yerinde duruyor. Türkiye halkı, o muazzam Osmanlılık yıkılırken, "Millet-i merhume" [ölü millet] sayılıyordu: Kuvayi Milliyeyi yarattı.

V.P. işçi kanadını başa geçirmeyi, milletçe yükselişimizin tek yolu saymakla beraber, asla DAR AMELECİ değildir. Tek başına işçi sınıfı içine gömülmek, ölüm kadar uğursuz bir mahpusluktur. Teşkilat bilinçli işçilere baş rolü vermekle beraber, milletimizin her sınıf, zümre ve tabakasına açıktır. Vatanını canından çok seven işçi, köylü, aydın, esnaf gibi, iyi niyetli sanayiciler, hatta fert olarak gerilikten öğrenmiş samimi tefeci bezirganlar dahi, V.P. tüzük ve programına inanarak gelirlerse, bundan iftihar duyarak, sıcak ilgi gösterilir.

Bir soru: Türkiye işçi sınıfımız, milletimize öncü olmaya layık mıdır?..

Kuvayi Milliyeciliğin bütün ruhu: İSTİKLAL ve CUMHURİYET'tir. Tarihimizde, işçi sınıfımız hiçbir vakit istiklalimizi "manda" veya "yabancı müzaheret" ile değiş-tokuş etmeyi aklından geçirmemiştir. İşçi sınıfımız, hiçbir vakit, cumhuriyetimiz yerine "Hilafet" veya "İRTİCA" hasreti çekmemiştir.

Fakat, sosyal bünyemizin üsttekileri kolayca mandalaşmaya, alttakileri, kolayca irticaa kaymışlardır. Demek, cemiyetimizin "Hayrül umûr evsatuhâ"sı [hayırlı orta yolu], altlı, üstlü kaymalara karşı sigortalı merkez mihverî işçi sınıfımızdır. İşçi sınıfımız, milletimiz içinde İstiklal ve Cumhuriyetin mutlak kalesidir. Çünkü o, kendi kontrolünü kısıacak bir yabancı sermayenin Türkiye'yi, yabancı memleket sanayilerine haraç veren bir hammadde kaynağı halinde tutmak isteyeceğini bilir. Çünkü o, irticain, eski Asyalı geri derebeyi artığı münasebetleri hortlatarak sanayimizi köstekleyeceğini ve ülkemizi yarı sömürgeciliğe ismarlayacağını bilir. Daha doğrusu, işçi sınıfımız, bu iki hakikati, belki düşünmeye hacet kalmaksızın, kendiliğinden yaşar. Hayatı icabı yabancı nüfuzu ile irtica derhal işçi sınıfına ve kaderine indirilmiş kamçı ve kılıç tesiri bırakır. İşçilere göre, iki kere iki dört eder:

1- Ecnebi mal: Türkiye'ye hakimse, işçi: İşsiz kalır, bezirganlar: Karunlaşır.

2- İrtica: Sanayimizi kösteklerse, işçi: Aç kalır, haciağa: Karunlaşır.

İşçi sınıfı için İstiklal ve Cumhuriyet bu derece keskin ve açık bir muadeledir [denklem]. Türkiye'de başka hiçbir sınıf ve zümre için İstiklal ve Cumhuriyet: Her günlük EKMEK meselesi, bütün ömürlük HÜRRIYET meselesi değildir. Ancak milli sanayimiz gelişirse, işçilerimiz rahat ekmek yiyebilirler. Ancak irtica vatani derebeyice maceralara sürükleyemezse, işçilerimiz barışçıl bir hürriyet içinde yaşayabilirler. Bezirgan ellerde yabancı sermaye: Kazancımızın kaynağını, irtica: Ruhumuzun çiçeğini sömürür. İki birleşti mi? Maddi geriliğimiz: İşsizlikle yoksulluğu, manevi geriliğimiz: Ecnebi hayranlığı ve sömürgeleşmeyi getirir. Onun için, şu yirminci asrın ortasında ve şu dünyanın ortası sayılan ülkemizde, işçi sınıfının vatanseverliği herkesinkinden gerçek ve üstündür.

Türkiye işçi sınıfı, milletimize öncü olmaya yetkili midir? Evet.

Tarihi Teknik Bakımdan

Sanayi demek, makine ile işçi demektir. Bu iki unsurdan biri eksik oldu mu, sanayi aksar. Makine cansızdır. Onu iş gücü diriltir. Makine devin gönlünü ve dilini, onu işleten kafa ve kollar herkesten iyi tanır. İşte ihtisas ararız. Sanayiyi canlandırıp değerlendirenlerin, sanayileşmemizde doğrudan doğruya teklif ve teşebbüs sahibi olmaları, neden ihmal edilsin? Onların hareket serbestliğini, ilerleyiş sorumluluğunu benimsemeleri, milli ekonomi kurtuluşumuzu ve modernleşme tempomuzu yıldırım süratıyla geliştirir.

Türkiye'mizin, beklemek için ne vakti, ne de nakdi vardır. Bizde sermaye, Batı Avrupa'daki klasik şekilde gelişmeye bırakılamaz. Avrupa'da

modern gelişme 6 asır sürdü. Biz 60 yıl daha bekleyemeyiz. 600 yıl bek-
lesek de, Avrupa'ya bugünkü yollardan yetişemeyiz. Çünkü bir defa: Bu-
günkü kudretine dayanan Batı, elbet, bizim kendilerine yetişmemiz için
kendi temposunu yavaşlatmaz. İkincisi: Bilakis, Avrupa, bugünkü sanayi
hegemonyasını sürdürmek, güçlüklerini bizim zararımıza gidermek için
elinden geleni ardına komaz. Üçüncüsü: Ve hepsinden en mühimi, Batı'da
sermaye birikimi, geri kalan tek mil yeryüzü insanlığının, eski ve yeni
dünya hazinelerinin, Batılı korsan ve sömürgeciler tarafından en dizginsiz
ve hayasızca çapula uğratılması sayesinde mümkün olmuştur. Biz iste-
sek, o dünya soygunculuğunu yapamayız: Küremizde "boş" bir karış yer
kalmamıştır. Tersine, eski pazarlar daraldıkça, büyük sermaye grupları,
istiklale kavuşmuş ülkeleri türlü hilelerle biraz daha nüfuzları altına sok-
maya uğraşmaktadırlar.

Onun için, insanlık ölçüsünde en yüksek hizaya gelebilmek istiyorsak,
sosyal davalarımızın Batı'dan kopya edilemeyeceğini anlayarak, yerli me-
totlar bulmak milli vazifemizdir. Baş yol: Geniş halk yığınlarımızı yeni bir
kuvvayı milliyecilik savaşına seferber etmektir. Ekonomik bağımsızlık
savaşımız da bir medeni savaştır. Ama, birincisinden farklıdır. Siyasi ve
askeri bağımsızlık savaşımız, düpe düz bir silahlı mücadele, açık cephe
savaşı idi. Onun liderleri, ister istemez askerlerimizden yetişti. İkinci ku-
vayı milliyecilik savaşımızın öncüleri, ister istemez sanayimize can ve kan ve-
ren kafa-kol işçilerimizin saflarında yetişmelidir ve yetişebilir. Sanayileş-
me ve modernleşme, bütün milletçe harekete geçilerek başarılacak bir
ülkü uğruna açılmış bir MUKADDES CİHAT'tır. Her savaş gibi, onun da iki
şartına en uygun durumda bulunan milli bölüğümüz, millet öncümüz ol-
malıdır. Bu iki şartı:

1- Plan-Strateji-Taktik, 2- Bilinç-Disiplin, teşkilattır.

Plan-Strateji-Taktik Bakımından

Eski idareci üstün sınıflar, oldular olasıya "Individualisme: Ferdiyetçilik"
prensibini putlaştırmalardır. Ferdiyetçiliğin kaba Türkçe'si: Millet hayatında
kûlahını kurtaran kaptandır, altta kalanın canı çıksın... Ben kâr edeyim, kâi-
nat bana vız gelir. Herkes gözünü açaydı... Demektir. O yüzden, eski ida-
reci zümrelerde tek kişinin açığözlüğü, başkalarını atlatıp çıkarına bakması
ahlak olmuştur. Onlar, bu cibilliyetleri iktzası [karakterleri gereği], ara-
larındaki şahsi kavgaları, ferdi rekabetlerini memleket ölçüsünde büyültür-
ler, parlamentoda bile güç ayarlarlar. Bu ayarlar, daima açık kartla
yapılmaz. Çok defa bol demagojiye dayanır. Dolayısıyla da: Neticesi belirsiz
kör-dövüşüne döner. Onun için, bir zümrenin yaptığını, iyi de yapılsa,

öteki zümre bozmakla mükellef sayar kendisini. Tek parti zamanı bile, diktatörlüğün zırları altında zümre boğuşmaları, memlekette her gidişi trajedi veya komedi şekline sokar. En demokratik partcilik, en aziz millet meselelerini, en entipütten söz düelloları altında boğuntuya getirir. Bütün bu ve benzeri sebeplerle uzun vadeli geniş milli planlar bir türlü kurulamaz. Misal olarak, yalnız Cumhuriyet kuruldu kurulalı, milli kalkınmamız uğruna yapılmış teklifleri, verilmiş raporları bir araya getirsek, ortada Ararat tepesi gibi dağlar yükselir. Lakin, o kağıt dağlarının içinden, pratikçe planlaştırıp uygulanmış elle tutulur sonuçlar, fare kadar bile olamamışlardır.

İşte, rakının şişede durduğu gibi, okul kitaplarında ve üniversite, basın kürsülerinde genç nesillerimize uslu uslu öğretilen Ferdiyetçilik, hayatımıza geçince, afet kesilir. Ekonomik seferberliğimizin her türlü stratejiden ve taktikten mahrum kalışı, daha fenası, sosyal hareketimize çok defa en iyi niyetlerle, hep birinci kuvayimilliyeye seferinin askeri strateji ve taktik yadigârı usullerinin dikte edilmesi, modern hayatımıza mal olmuştur. Vatanın zenginlik kaynakları, kırtasiyecilerle tekelleştirilmiştir. Canlı insan nüfusu çoğunluğumuzun yaratıcı iş gücü, mirasyedice israfa uğratılmıştır. Yoksulluk ve işsizlik illetleri, ülkemizde yabancı nüfuzunu hak rahmeti saydıracak, felaket derecesinde gelişi güzel ekonomik politika sergüzeştlerine çanak açtıracak bir hava yaratmıştır. Neden? Çünkü: Sanayi kurulurken, memleketin hayati imkanları, milletin zaruri ihtiyaçları değil, önce KÂR, sonra gene KÂR ama, bezirgan ve tefeciye şirin görünecek KÂR düşünülmüş, ve yalnız bu kârın Osmanlı artığı, sanayiye fitraten [yaradılıştan] düşman zümreler arasında üleşimi göz önünde tutulmuştur. Kırtasiyecilerle bir inhisarcılık olmasına rağmen, denize düşenin yılanı sarılması kabilinden hükümetlerin başvurdukları az çok milli güdümlü devlet sanayimiz bile, sık sık aforoz edilmiştir.

İşçiler için ne kâr gayesi, ne rekabet yarışı vardır. Her fabrikanın açılması; hem orada çalışan bütün vatandaşlar için aynı derece lüzumlu ve faydalı bir iş ve istikbal sağlar, hem Vatanın planlı bir ahenkle boyuna sanayileşmesi, tek mil işçi sınıfımız için tek ümit ve yükseliş olur. En küçük fabrika bile, planlı üretim örneğidir. Fabrika terbiyesi alan işçi sınıfımız için, bütün memleket üretimini saat makinesi kadar intizamlı bir planla çalışır görmek normaldir.

Bilinç-Disiplin-Teşkilat

İşverenler, sanayii şahsi menfaatlerine uyarsa ister, uymazsa istemezler. Avrupa'daki üstün sanayinin Türkiye'de ajanlığını yapan kimse için, şahsi menfaat; her zaman yabancı sermayesinin yabancı menfaat

kaygısına tabidir. Onlar, tekrar edelim, Türkiye'nin sanayileşmesinden ziyade, yabancı sanayine pazar olmasını işlerine uygun ve kârlı bulurlar. Bu temayül [eğilim], ister istemez, millî bilinç yerine KOZMOPOLİTLİĞİ geçirir... Halbuki, işçinin menfaati gibi, bilinci de sanayiye bağlıdır. Milli sanayi dışında ne yaşama ne hürriyet imkanı bulunmadığını, işçi her vatan daştan daha iyi, her günlük tecrübesiyle kavrar. Bu durum, işçiyi en yüksek derecede milli ekonomi ve milli siyaset bilincine ulaştırır.

Medeni hayatın maddesi sanayi içinde yoğrulan işçi, modern istihsalin DİSİPLİN ruhuna alışkındır. Makineli fabrika sisteminin, mükemmel TEŞKİLAT düzenini benimsemiştir. Onun için, işçi vatan daşta, bilinçli disiplin ve disiplinli teşkilat kabiliyeti bir iç-güdü haline gelir. Bu iç güdünün, ekonomik kalkınma seferberliğimizde çelik nüve olarak başa geçmesi, cemiyetimize, başka herhangi bir sınıf ve zümrenin başarılarından üstün milli başarılar temin eder. Memleketimiz, eski Osmanlı derbederliğinden ve derebeyice hukuk düşmanlığından ruhlara çökmüş o sinsi ve uğursuz köle güdümü artıklarını tamamıyla giderememiştir. Bu gidişi rahatlık sayanlar, kağınyı trene tercih eden Çin mandarini gibi bataktan hoşlananlardır. Modernleşmek; teşkilatlı millet olmaktır. Halk yığınlarımız içinde, kendi bağımsız sosyal teşkilatlanma eğilimini açıkça ve dürüstçe yürütebilenler, hemen hemen sadece işçilerdir. Aydın dediğimiz ve her şeyi bilir sanılan zümrelerimiz bile; fertlerini bir araya toplamakta fiyasko veriyorlar. Medeni insan topluluklarına yaraşır teazzuvar [toplumsal birey] haline gelebilmek için kendi bilinçlerine, bilgilerine güvenemiyorlar. Cemiyet düşmanı içgüdülerine, kültürümüzü inmeli hale getiren bencil kötümserliklerine gem vurmak için, ancak yukarıdan, kanun yolu ile imtiyazlanarak, bazı meslek teşekküllerine güç katlanmışlardır. Esnaflar, büsbütün sert müeyyidelerle, ve tâbiri câizse, -kanun yolu ile değil de,- kanun zoruyla sokuldukları loncavâri teşekküllerin kapılarından girerlerse, bacalarından kaçmaya yeltenmektedirler. Memleket nüfusunun yüzde 80'ini temsil eden en büyük halk yığını köylülük ise, yürekler acısı durumdadır; en basit, en ilkel teşkilatlanma temayülünden mahrum, dar-madağın, en keyfi idarelerin insaf ve merhametine kalmış gibidir.

Çok şükür, vatanımızda kendiliğinden harekete geçmeyi bilen, yani, yukarıdan hazırlanmış kanuni mecburiyetleri beklemeksizin hak arayan bir modern insan yığını var. CHP iktidarı son nefesinde, kendi anıldığı mâ-nâdâ (değişmez şefi, değişirlik sıfatıyla elastikiyetleştirmekten ibaret) bir "demokrasi" ilan edince, işçi sınıfımız, hiç kimseden emir almaksızın, adeta birkaç gün içinde, medeni dünyaya ibret verecek bir teşkilatlanma kudreti göstermişti. CHP iktidarı, bereketli bir yağmurdan sonra, kısır [kabuk]

bağlamış killi diktatörlük toprağı altında ezilen emek tohumlarının, nispeten yumuşayan kaşarını yararak vatan sathında ekin filizi vermesini iftiharla karşılamamıştır. Bilakis, tefeci-bezirgan rüyalarını kaçırın bir ducur, afokon geçirerek" bir gecede yerden biten mantar gibi "Sü. S.S.'in nutku" [zamanın Emniyet Genel Müdürü Şükrü Sökmen Süer] işçi sendikalarını hayıra yoramamış, derhal kötöleme ve boğma yoluna girmiş, dolayısıyla muhalefeti ve DP'yi lekelemeye çalışmıştı. Ona rağmen, idari ve siyasi bin bir güçlüğe göğüs gererek doğan İŞÇİ SENDİKALARI, velev örfi [sıkı] kayıtlar altında olsun, bir türlü söndürülememiştir. Adeta, Kuvayimilliyeci harp meydanında adım adım yer kazanan medeni vatan ordusu gayretiyle teşkilatlanın tek sınıf halkımız, işçilerimizdir. Bu hal, memlekette insan haklarının ciddiye alınması ve halka mal edilmesi bakımından, işçi sınıfımıza düşen büyük önemi gösterir.

"İntaak-ı Hak" (Doğrunun Dile Gelmesi)

İşçi sınıfımızın medeni olgunluk derecesine ve teşebbüs kabiliyetine dair olaylardan birkaç örnek alalım. Son B.M.M. seçimlerinde, ortaçağ artığı babaşah geleneklerimize rağmen, vatandaşlık haklarını başlı başına arayanlar işçilerimiz olmuştur. Ne bezirganlar, ne tefeciler, ne sanayiciler veya alelittlak [rasgele] işverenler, kendi hüviyetlerini açıklayarak siyasi faaliyet göstermediler. Daima, kendi sınıf ve zümre eğilimlerini bir ayıp gibi gizleyerek siyaset güttüler. Başka hiçbir sosyal topluluğumuz; açıkça, dürüstçe ve mertçe, yalnız kendi sınıfları adına siyasi bir iddiayı ortaya atmak cesaretini veya kuvvetini ve hakkını kendilerinde bulamadı. Yalnız işçilerdir ki, "İŞÇİ ADAYLARINI DESTEKLEMEK" ismi altında riyasız vicdan ve ruh istiklaliyle sahneye çıktılar. Bu nedendi? İşçilerin, kendi davalarını, bütün millet davası ile ahenkli bulmalarındandı. Haklarının meşruiyetinden, milli menfaatle uygunluğundan o kadar emin idiler ki, bunu teknil millet önünde açıkça tartışma konusu yapmayı şeref biliyorlardı. Başka kimse, o hak ve kuvveti kendinde göremedi. Onun için, mevcut partilerin hepsi de, gayet gösterişli bir şekilde, işçi avcılığına çıkma lüzumunu duydular.

Bu her zaman böyle oldu. Daha bir çeyrek asır evvelki tek parti iktidarı bile, ilk tecrübesiyle, memlekette yeni bir SİYASİ İÇ KUVVET doğmuş bulunduğunu yalnız kabul etmekle kalmayıp, ilan dahi etti. 1930 yılı ölü doğan "Serbest Fırka" şakasını ciddiye alan tek sınıfımız, işçiler oldu. "Bir ara, hemen her gün, gazete sütunlarında şöyle: "görülmedik, işitilmedik" fıkalara rast gelinir oldu: "*Halk Fırkasının çalışan tabakadan iyi elemanlar seçip harekete gelmesine intizar olunuyor. "İşçilerin Fırka ile*

alakalarını takviyeye çalışılıyor." "Asıl tutulması şart olanların, büyük işçi kitlesi olduğu, nümayişçilerin kâmilene amele ve yarı yarıya yeni yetişen gençler olması ile tezahür ediyor." "Aşağıdan yukarıya çalışmak, kitle içinde unsur bulmak, gidilecek yolların en doğrusu ve kısıtı addolunuyor." (Cumhuriyet, 7.9.1930) (HK; "Türkiye İşçi Sınıfının Sosyal Varlığı", s.70) "Türk Ocakları'nın "Halk Evleri"ne dönmesi; "Sınıfsız, İmtiyazsız bir toplum" olduğumuzun marşla resmen ilanı; ansızın: "İşçi Mebusları" denilen şeyin zuhuru.. v.s., v.s., hep o zaruretin yadigârları oldu.

Dünkü sosyal tarihimize bakalım: Türkiye'nin bütün doğum sancıları, işçi sınıfımızın hareketiyle gerçekleşmiştir. Tanzimat'tan, Meşrutiyet'e kadar, görülen az çok medeni, Avrupaî demokrasi çırpınmaları, hep Türkiye işçi sınıfının siyasi hareketinden kaynak almıştır. Geri kalan, satıhta ve yaygaralı geçmiş olaylar: Adi pronunçiyamento'ların (askeri kast darbei hükümetlerinin) dar çerçevesini aşamamıştır. TANZİMAT devrinin edebi ve taklit siyasi sızıldanmalarına kan, can veren kuvvet, Türk işçisi idi. 1871'de loncaları fiilen tarihe karıştıran teşkilat: "AMELEPERVER CEMİYETİ"dir. 1872'de, istibdada karşı ilk halk tepkisi "KASIMPAŞA TERSANE İŞÇİLERİ GREVİ" ile, "BEYKOZ DERİ VE KUNDURA İŞÇİLERİ GREVİ"dir. Bu kımıldamalardan cesaret alan işveren zümresinin sade suya hürriyetçiliği, ilk sıkıda soluğu Paris'te alan "kökü dışarıda" bir teşebbüstü. 1889 yılı "İTTİHADI OSMANÎ CEMİYETİ": Frengistan'a kaçtı. İşçilerin kurdukları gizli ve hürriyetçi "OSMANLI AMELE CEMİYETİ": İstanbul'da faal kalarak, Paris'teki "Con Türk"leri destekledi. Hürriyeti ilana saltanatı mecbur eden şeyi, manastırda patlayan tabancadır sananlar, hürriyetin parasını sonradan toplamış açık göz işveren siyasilerinden başkalarını görmeyenlerdir. Hakikatte ise: 1906 yılı (Sonra: "OSMANLI DEMOKRAT FIRKASI" adını alacak olan) "SELÂMETİ UMUMİYE KULÜBÜ", Rıza bey isimindeki Hereke fabrikası sermakinisti tarafından kuruldu. Aynı yıl tütüncüler grevinde tevkifat verenler işçilerdi. Ancak bunlardan bir yıl sonra, 1907 yılı, (çoğunun padişahattan gizlice külah kapma peşinde koştukları anlaşılan) "Con-Türk"ler, yabancı salonlarında destek bularak ve rahatça kahraman kesilerek, ikinci kongrelerini yaptılar: Bu tavşanı arabayla tutanlar, ülema, hükema, köylü, çiftçi, tacir, asker ve Türk Müslüman olmayan azınlıklara hitap ederlerken, işçi sözünü ağızlarına almamaya dikkat ettiler.

Abdülhamit hürriyeti ilan eder etmez, 1908 yılı; başta "BAĞDAT DEMİRYOLLARI MEMURİN VE MÜSDAHDİMİN CEMİYETİ UHUVVETKÂRİSİ" gelmek üzere, gene "yerden mantar biter gibi": (ŞİRKETİ HAYRİYE DENİZ İŞÇİLERİ, Feshane Hereke Mensucat işçileri, Şark Demiryolları İşçi ve Me-

murları) cemiyetleri gibi işçi teşekkülleri, yardım sandıkları doğdu. 13 Ağustos-15 Eylül arası: Tramvay işçileri ile başlayan GREV dalgası, bir anda bütün işçi sınıflarımızı sardı. Sigara kağıdı işçileri, Havagazı, Deri, reji tütün, Orizdibak işçileri, Rumeli Demiryolları, Anadolu, Balya Karaydın, Aydın Demiryolları, İzmir tramvayları işçileri, Selanik ticaret, Adana Pamuk işçileri, Tuğla harmanları, Matbaa, Vapur, Fırın işçileri ve müstahdemleri bir anda milli benliklerini duyup ayaklandılar. O zaman, "Kızıl" veya "Bolşevik", yahut "Komünist" gibi lakırdıları işiten bulunmadığı için işçilerimize henüz bu çeşit iftiralar atmanın modası icat edilmemişti. İşçi sınıfımız, hürriyetle Milli kurtuluşunu arıyor, bütün köleliklerimizin başı olan yabancı imtiyazlı sermayelere karşı ayaklanıyordu...Tefeci-bezirgan zümreler, derhal kapı yoldaşları yabancı şirketler uğruna ağır bastılar. Sözde hürriyetçi basın "şirketler hisse senetleri düşer.. Grevle itibar-ı mâlimiz bozulur" diye ateş püskürdüler. Ticaret Odası gazetesi (Bezirganlar sözcüsü) kelbi [köpekçil] bir utanmazlıkla: "Yerli amelenin.. yabancı ameleleri derecesinde mütalibâtta [taleplerde] bulunmaları gayr-i câizdir" yazısıyla, kendi milletine hakaret etmekten ve "yerli amelenin politika manevralarına kolay kapılacakları bahanesiyle işçi sınıfımızın milli kurtuluş hamlesine ihanet etmekten çekinmedi. Anadolu Demiryolları Şirketinin ajanı Alman Kont Ostrog "Adliye Müşaviri"imiz idi. Bu yabancı, kendi memleketi amelelerine tanınmış olan haklara Türk işçisini layık görmeyerek, SENDİKA yasağını; Osmanlı sadrazamı Kâmil Paşa'da GREV yasağını kanunlaştırıverdiler!.. Böylece Milli İstiklâlimiz, ancak on yıl sonraki kanlı fedakarlıklarla elde edilmek icap etti. Çünkü, tefeci-bezirganların foyaları ancak Kuvayimilliyeye mücadelemizde meydana çıkabildi. İşçi sınıfımızın salim içgüdüsüne kalsaydı, aynı dava 10 yıl evvel, belki de kan dökülmeden, en medeni şekilde halledilirdi. Görüyoruz: Türkiye'de İlk Kuvayimilliyecilik hareketi gibi ilk Demokrat Parti teşkilatını da, adsız işçi sınıfımız kurmuştur. Neden İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz ondan gelmesin? BUGÜN, işçi sınıfımızın sosyal gücü ve değeri artık müteârifeye [ortaya çıkmış] olmuştur. Kimse onu inkar edemiyor. En son Tek parti diktatörasının devrilisinde, Türkiye'nin siyasi hareketini gene o mübarek işçi sınıfımız, hem de adı anılarak, eli öpülerek, manalandırmıştır. 1950 seçimleri sırası, ufak görünen, fakat manası düşünöldükçe büyüyen iki havadisçik:

1- Cumhuriyet gazetesinin seçim kampanyasını adım adım kovalamak üzere Bursa'ya gönderdiği (işçilere sempati şüphesi altında olmayan) özel yazarı, müşahadesini şöyle özetledi: "*Bursa'da temas ettiğim muhtelif zümreler arasında EN ZİYADE AMELENİN SİYASİ HAYAT'la alâkalı olduğunu sezdim.*" (B.Felek, 2.4.1950)

2- Aynı seçim kampanyasını İzmir ölçüsünde güdüp zafer kazanan D.P. İzmir Başkanı Niyazi Çağatay, gene Cumhuriyet gazetesinin seçme müşahitlerinden İsmail Habibe, şu samimi kanaatini belirtti: *"İzmir şehrinde de (yani öteki şehirlerimizde olduğu gibi) en kuvvetli olan kitleler, 50 bini bulan İŞÇİ SINIFI'dır. Bunların sendikaları var. Bu kitle toptan hangi tarafa meylederse, terazinin kefesi derhal ağır basar."* (Cumhu. 29.3.1950)

"Siyasi hayatla en çok ilgili" sınıf, "En kuvvetli olan teşkilatlı kitle": İŞÇİ SINIFI'dır. Çoğunluğu, Bilinçliliği, Teşkilâtlılığı bu kadar kuvvetle temsil eden işçi sınıfı, neden fiilen daima en önde müdafaasını yaptığı demokrasimize baş olmasın? Osmanlı İmparatorluğu'nun en karanlık ve kara günlerinden, Cumhuriyet'in en parlak demlerine kadar, Türkiye'de sahici demokrasinin biricik özkuvveti olduğunu ispat etmiş bulunan işçi sınıfımız, EKONOMİK Kurtuluş hareketimizde bilfiil teşebbüsü, teşkilatlandırmayı ve kontrolü en iyi başarabilecek tek sosyal sınıfımız iken, niçin o büyük millî vazifede kuyruk mevkiine düşsün? Niçin o derece sağduyulu, gürbüz ve modern millî gücümüz, yanlış politikalarla tarihi rolünü oynamaktan uzaklaştırılsın?

Vatan Partisi'ne göre: İşçi sınıfımıza karşı gösterilen her güvensizlik millî kalkınmamızı kısırlaştırır, sosyal demokrasimizi karikatür haline sokar. Vatan Partisi bu inançla doğuyor, ve kendisini millî siyasetimiz için lüzumlu sayıyor.

1.5.1954

İKİNCİ
KUVAYİMİLLİYECİLİĞİMİZ
(MBK'YA AÇIK MEKTUPLAR)

M.B.K'YA BİRİNCİ AÇIK MEKTUP

I- TARİHİ GERÇEKLERİMİZ

Bizde niçin ordu inkılapçısıdır?

Tarihimizden bir-iki sözle başlayalım:

Dirlik Düzeni

Anadolu'yu açan Horasan erlerimiz, yedisinden yetmişine kadar ordulaşmış oymaklardı. Ondaki sonraki yerleşmeler, bu vasfımızı millileştirdi. Türkiye'mizin tarihi, Osmanlı gazilerinin Bizans derebeylerini yok etmesiyle başladı. Tekfur topraklarına düzen vermekle işe girildi. Buna DÎRLİK-DÜZENÎ denildi. Dirlik düzeninde toprağın "rakabesi" (mülkiyeti), padişaha bile değil, Müslümanların Beytülmaline düşüyordu. Toprağın işletilmesi, adil bir iş bölümüne ve adil bir gelir taksimine dayanıyordu. Besledikleri boğaza göre mesahası [ölçüsü, genişliği] tayin edilmiş toprağın üzerinde hür köylüler ekincilik yaptılar. İsrافی haram bilen ülkücü ilbler (Türk gazileri), iç düzeni denetleyip, dış emniyeti sağladılar. Köylülere: "çiftçi", ilblere: "Dirlikçi" adı verildi. Dirlikçiler: Ordu-Devlet, çiftçiler: Dirlik halkı idiler. Bu ikiye bölünmüş iş zümresinin arasına hiç kimse giremezdi. Onun için Türk milletinin bütününe "Ordu millet" tabir edildi. Bugüne kadar Türkiye'mizde olagelen Ordu-Millet birliği, bu tarihi, ekonomik, sosyal kökten ileri gelir.

Kesim Düzeni

Kanuni Süleyman çağında, İspanya'dan ülkemize sürülüp sığınmış yabancı topluluklar, Türkiye'de ilk defa "Dolap" adı verilen, eski zaman bankalarını kurdular. Çevrilen dolaplar, bir yandan (Madam Roksalana) ve (Frenk beyi) gibi sözcüleriyle ödünç verme yolundan Sarayın içine süzuldüler; öte yandan, toprak ekonomimiz üzerine tefeci-bezirgan sermaye ağını yaydılar. Dirlik düzeni aksamalar yapıyor ve önlenemiyordu. Bu sebeple "kanun"lar çıkartıldı. Bu yeni toprak düzenine: "Kesim düzeni" (Mukataacılık) adı verildi. Dirlik düzeninde sosyal vazifeleri bulunan dir-

likçilerin yerine "Kesimciler" (Mukataacılar) geçti. Miri topraklar, eski Roma usulü büyük çiftliklere döndü. Hür köylülerin çoğu ıslahatçılarımızın sözüyle- "yerlerin esiri" durumuna düştüler. Çalışmadan yaşayan kesimcilerle, çalışan çiftçilerin arasına, her iki tarafı haraca bağlayıp aşındıran, (mültezim, sarraf, mübayaacı ve ilh.) adını alan bir sürü tefeci-bezirgan sermaye türedileri girdi. Böylece hem devlet-halk iş birliği parçalandı, hem ordu, temeli olan toprak ekonomisinden koparak, muallakta kaldı. Eski Bizans tekfurluğunu hortlatan derebeyleşme aldı yürüdü. İmparatorluk çöktü.

Modern Sermaye-Kadim Sermaye

Sermaye (kapital), niçin Avrupa'yı dünyaya hükmettirirken bizi çökertti?

Çünkü, birincisi: Avrupa'da modern sermaye, evvela sanayileşmeyi geliştirdi. Bizde ise tefeci-bezirgan sermaye, derebeyleşmeyi tekrarlattı. İkisi de sermaye adını aldığı halde, modern sermaye ile kadim sermaye (tefeci-bezirgan) birbirinin can düşmanıdır. Uzun medeniyetler tarihi açıkça gösteriyor: Nerede tefeci-bezirgan sermaye bir ur gibi dahhameleşirse (anormal büyürse), orada modern sermaye dumurlaşır (ufalır, işlemez hale gelir). Bütün kadim medeniyetler gibi, Osmanlılığın da başını yiyen, tefeci-bezirgan sermayenin azgın gelişmesidir. Tersine, nerede modern sermaye gelişirse, orada tefecilik (faizcilik, murabacılık) ve bezirganlık (vurgunculuk) ile birlikte, kangren olmuş derebey imtiyazları yok edilir. Batı ülkelerinin modern yükselişi bu gidişten ileri geldi. Bizimle batı arasında birinci büyük fark buradadır. İkincisi: Avrupa'da modern gelişme bütün öteki kıtaların zararına oldu. Korsanlığı uzak dış ticaretle bağdaştıran batı, eski ve yeni dünyaları çapul ederek, modern sermayesini biriktirdi. Bir kere de modern sermaye denilen müthiş üstünlük silahını ele geçirince, geri kalan ülkeleri ekonomice ve siyasetçe sömürge durumuna sokmadan edemedi. Edemezdi de. Büyük sanayi çığırını, her beş-on yılda bir ekonomik ve siyasi buhran çıbanları çıkartıyordu. Bu çıbanları dışarılara doğru deşip "derive" etmek, batı için ölüm kalım meselesi idi. O yüzden Avrupalının refah ve hürriyeti, bizim yoksulluğumuz ve esaretimiz pahasına sağlandı. Bizimle batı arasında ikinci büyük fark buradadır.

İnkılap-İrtica

Bu iki tezat açısından tarihimize bakınca ne görüyoruz? Yerli irticai temsil eden bir avuç (tefeci-bezirgan), kapitülasyonlar mekanizmasıyla yabancı sermayenin gizli, açık soygununa ortak çıkmayı ar değil kâr

saydıkça, milletin bütününe bağlı olan Türk ordusu, dirlik düzeninden kalma (halkla beraberlik) geleneklerini dirilterek, milli kurtuluşa yol açtı. Bizde, irtica oligarşisi ne zaman yabancı hayranlığına teslim olduysa, o zaman, ordu hemen milletle kaynaşıp inkılaptan yana geçti. Çünkü, milletimizin ayakta kalan (bilinci ve teşkilatlı) biricik parçası ordu idi.

Alemdar Mustafa Paşa'dan Mustafa Kemal Paşa'ya, Cemal Gürsel Paşa'ya kadar; Ruscuk yaranından Milli Kurtuluş Komitesi'ne kadar, ileri gidişimizin vurucu gücü, halk çocuklarımızın güttüğü ordu oldu. Osmanlı çöküş devrinde (sanki yabancı sermayeye kul olacakları bilinmiş gibi) adlarının başında hep birer "abd" (kul, köle) sözü bulunan padişahların (Abdülmeccid'in, Abdülaziz'in, Abdülhamit'in) istibdatları boyunca, vatan ve hürriyet aşkına asker ocakları (Kuleli, Tıbbiye, Harbiye) beşik oldu. 1876'da Abdülaziz'i tahtından indiren, 1908'de meşrutiyeti dağda ilan edip Abdülhamit'i tahtından indiren, 1919-1923'de İstiklal Savaşı'yla saltanatı müzeye kaldıran hep o genç ordumuzdu.

Nihayet, Batıdaki sermaye birikişinin korsanlık devrine rahmet okutacak bir utanmazlıkla kendi yurdunu ve kendi halkını, hem de "demokratlık" perdesi altında "görülmemiş kalkınma" diye görülmemiş çapula uğratan ve (böl ve güt) fetvasınca köylere kadar soktuğu siyaset maskeli fitne ile milli birliğimizi sarsan bir avuç tefeci-bezirgan çetesine, geniş ülkemizi değil, yüz küsur metrekairelik Yassıda kayalığını bile kaplayamayacak derecede azlık ve milletten kopmuş bir oligarşi olduğunu 3 saatlik harekâtıyla öğreten; gönlü alçak destan yiğitlerimiz de, gene 6 yüz yıl önceki Kayıhan ilblerinin geleneklerine uygun torunları oldular.

II- SİYASİ GERÇEKLERİMİZ

Bizde niçin siyaset bir kör dövüşüdür?

Türkiye'de modernleşme yahut hürriyet hareketi 200 yıl önce başladı. 150 yıl, irtica üstte, inkılap altta güreşti. Meşrutiyetten sonra boğuşma bitmedi. Yalnız, bu sefer de 50 yıldır inkılap üstte, irtica altta güreşiyor. Ve hâlâ ordu gençliğinin ihtilal yapması gerekiyor. Neden?

Çünkü, bizde, tefeci-bezirgan derebeyi artıkları hem çok kuvvetli, hem çok zayıftır.

İrticain zaafı: Milletten kopmuş bir avuç azınlık oluşudur. Halkı aldatmaktan daha keskin bir silah bulamadığı için, irtica, kalabalıkları yıldırıp peşinden sürüklediği zamanlar dahi, milletin gönlünü sahiden kazanamaz. O yüzden, en ufak bir vuruş, o vurguncu çeteyi tuz buz eder (arkasından kimse gözyaşı dökmez. En yakın ve satılık omuzdaşları bile ona sövmekte herkese taş çıkartır. Ve halk düğün-bayram eder).

İrticain kuvveti: Korkunç derecede uysal ve esnek oluşudur. Bizans, hatta Etiler çağından beri topraklarımıza kök salmış bulunan derebeylik ruhu, ne vakit zor gördüyse, kırılmamak için, eğilir, bekler. Gür-sel gidip kum kalınca, yeniden baş kaldırır. Tokadı yedi mi siner, anasına sövsen tınmaz. Kuzu postuna bürünmüş eski kurttur. Öyle sureti haktan görünmeyi bilir ki, kaleyi içinden fethetmek için, gerekirse inkılapçıdan fazla inkılapçı kesilir. Bir kere de suyun başını kesti, dizginleri eline geçirdi mi, dönecliğinin hayasızlığı idrakleri çatlatır.

Onun için, bizde irticain kolayca baş eğmesi, daima, kolayca baş kaldırmak için asırlardan beri denediği en çıkar yoldur. İrtica, dinlenmek için altta güreşen pehlivana benzer. Köylünün baş belası ayrıkotundan beterdir. Tuttunuz mu kopuverir, ama kökü derinde kalmıştır. Bir köşeye atarsınız, kuruyup gebermiş sanırsınız; ekinize suyu verdiniz mi, toprağın ilk bereketini yutup yayılan odur.

Bu kördüğümün yakın tarihimizdeki örnekleri: Gerek ikinci meşrutiyet, gerekse birinci cumhuriyet devirlerinde tekerrür eden siyasi partilerimizin alınlarına yazılmıştır.

Meşrutiyet

İttihat ve Terakki, genç Türklerin ordu hareketi şeklinde başarı kazandı. Fakat 5-6 yıl, batılı devletler, Girit, Bosna, Hersek, Trablus, Arabistan, Balkan facialarıyla, Hürriyet inkılapçıları yıpratmışlar. Hürriyetin yerleşmesine, halka inmesine sıra gelince, diri bırakılmış Osmanlı derebeyliğinin tefeci-bezirgan zümreleri, hemen yol bağı yaptılar. Büyük şehirlerde; bezirgan kodamanları batılı iş ortaklarından ilham ve kuvvet alarak, ittihadı terakkiciliği ele geçirdiler. Taşramızı tutan tefeci hacı ağalar, sömürgeci "Düveli muazzamanın" casus teşkilatlarında dost ve yüz bularak, Hürriyet ve İtilafçı kesildiler. Millet, hürriyet ışığı, refah rahmeti beklerken, zümre imtiyazları uğruna birbirine giren İttihatçı-İtilafçı tepişmesi, halkın sırtında iğrenç vurgun ve soygun yarışına doğru soysuzlaştı.

4 yıl süren Cihan Harbinde, bezirgan nüfuzuna kapılmış İttihatçı diktatörlüğü, içerde ve dışarıda kanlı sergüzeşlerle imparatorluğu batırdı. Ondan sonraki mütareke 4 yılında, tefeci ağa nüfuzuna kapılmış İtilafçı istibdadı, yabancı uşaklığını Allah'ın yeryüzündeki gölgesi dediği hilafetle peçeleyip, milli kurtuluş hareketini arkadan hançerlemekte düşmanları geçti.

Nerede Genç Türkler'in ve yiğit ordumuzun özgürlük ve uygarlık ülküsü, nerede bu tefeci bezirgan canavarlıkları. Güzelim (hürriyet, adalet, müsavat [eşitlik], uhuvvet [kardeşlik, dostluk]) dördüzü birer ölü doğmuş memnu [yasak] aşk çocuğu gibi "Hürriyet'i Ebediye" tepesine gömüldüler.

Batı medeniyetleri tarafından zincire vurulmak istenen Türk milletinin eşkıyaları bile, dağdan inip işgalcilere karşı koydular. Her bölgede kendiliğinden "Müdafaa-yı Hukuk", "Reddi İlhak" hareketleri doğdu. Alaşehir, Erzurum, Sivas kongreleri toplandı. Tek-tük şahıslar bir yana, parti olarak ne İtilafçılar, ne İttihatçılar millete güvenemediler. İtilafçılar Mustafa Kemal'in vücudunu, İttihatçılar ruhunu tevkif etmeğe çabaladılar. İtilafçılar, Matrut [kovulmuş] Ali Galipleri vali yapıp, Sivas kongresini açıkça dağıtmak istediler. İttihatçılar, "Dost mektupları" ile "İzzet'i nefsi millimizden fedakarlık" yapılmasına, milletin toptan batılı işgalcilere teslim olmasına uğraştılar. Bezirgan İttihatçıların parolası: "Filipinler gibi" bir "Amerikan mandası" olmaktadır. İngiliz casusluğunu "Alem'i İslam'ın hamisi" sayan İtilafçılar, sarıklı casuslarla "İngiliz mandası" olmağı tapşıyordu. Bir sözle, Türkiye'nin iki büyük partisi Türk milletine ölümlerden ölüm beğendirmeye çabaladılar. Çünkü, taşra tefecileri rahip Fru'lardan alacakları bahşişleri yüzde yüz faizle izletebilirlerdi. Başkent bezirganları ise, yabancı mallarının simsarlığı ile Karunlaşabilirlerdi.

Onun için, ordulaşan birinci kuvayı milliyetçilerimiz, millet ekimimizin içini ayırık otu gibi sarmış olan o meşhur partileri yolup attılar.

Birinci Cumhuriyet

Uzun teferruatla baş ağrıtmayalım. Yalnız en tipik birkaç noktayı hatırlayalım: İkinci Meşrutiyet inkılapçıları Osmanlı derebeyi artıklarının kucağına düşürmek için batılı devletler, kapitülasyonlar manivelasıyla İttihatçıların başlarına açtıkları siyasi gailelerden faydalandılar. Birinci Cumhuriyet inkılapçılarımıza siyasi basınç oyunu oynayamayan aynı devletler, ekonomik hulûl (içe girme) politikası yoluna gireceklerdi. Bunu en feci şekilde belirten jest, Lozan antlaşmasında kapitülasyonların kaldırıldığı gün, Lord Kürzon tarafından yapılmıştır. Lord, salondan çıkarken koluna girdiği İsmet Paşa'ya: "*Mutlak istiklal için boşuna uğraştınız. Bu (baş ve şahadet parmaklarını birbirine sürtüp göz kırparak) para bizde oldukça, er geç kucağımıza düşecek değil misiniz?*" demişti.

Bugün, birinci Cumhuriyet partilerinin sonuçlarına bakarken, ister istemez o jest gözümüzde büyüyor. Ve İkinci Meşrutiyet devrinin meşhur partileriyle, birinci Cumhuriyet devrinin meşhur partileri arasındaki kader benzerlikleri bu açıdan insanı şaşırtıyor: Meşrutiyetin İttihat ve Terakki Fırkası, birinci cumhuriyetin Cumhuriyet Halk Partisi'dir; Meşrutiyetin Hürriyet ve İtilaf Fırkası da Demokrat Parti'dir.

Lordun uğursuz kehanetini unutmamasına imkan bulunmayan İnönü gibi, birinci kuvayı milliyetçiliğin barut kokusunu yeni nesillere getirmiş iyi

niyetli milli kahramanlarımızı tenzih etmek isteriz. Ama şahıslar bir yana, parti olarak CHP ile DP İkinci Meşrutiyetin İttihatçılığı ile İtilafçılığı durumundadırlar. Ordu gençliğimizde, Resneli Niyazi'lerin ruhu dirilmedeydi, işlerin daha nerelere varacağını Allah bilirdi.

Meşrutiyette (başka birçok partiler gibi) Hürriyet ve İtilaf Fırkası, İttihat ve Terakki'den çıkmıştı. Birinci cumhuriyetin (Millet Partisi gibi) Demokrat Partisi de CHP'den çıktı. Ve birbirinden çıkmış olmayan partiler sistematikman yaşatılmadı. DP, İtilafçılar derecesinde ihanete sürüklendi. Ama CHP de, Cumhuriyet inkılaplarını baltalamakla, bu ihanete zemin hazırlamaktan geri kalmamıştı. İndi [kişsel] sayılmamak için, başkalarının sözlerini şöylece gözden geçirelim:

30 Nisan 1959 günlü Vatan gazetesi yazdı: "... Bunda CHP'nin de, DP'nin de ortaklaşa suçu var. Daha doğrusu iki partinin bir kısım ileri gelenleri, kültür alanındaki yürüyüşü durdurmakta iş birliği ettiler."

6 Nisan 1959 günlü Dünya gazetesi yazdı: "İyi hatırlıyorum. DP muhalefet liderleri ellerini kollarını sallayarak valisinden jandarmasına kadar bütün idare cihazından azami saygı görerek, istasyonlarda karşılanıp uğurlanarak memleketi köy köy; kasaba kasaba dolaşıyorlardı. Neler söylemiyorlardı. Memleket bir zalimin eline düşmüştü. Hürriyet yoktu, hayat pahalılığı dayanılmaz hale gelmişti."İnönü'nün bu çeşit faaliyetlere mukabelesi, yeni bir yurt seyahati yapmak, uğradığı illerin valilerine: Muhalefete saygı göstereceksiniz, çalışmalarını kolaylaştıracaksınız" demek oluyordu.

Bu da gösteriyor ki, asil tolerans ve iyi niyet kifayet etmez. O, Devlet gücüyle desteklenip, işin içyüzünü bilmeyen halka kahraman gibi lanse edilen sözde muhalefet kimdi? (İnönü toprak kanununu birinci defa meclise getirir getirmez, Atatürk'ün hastalığından fırsat bularak, başvekalete sıçrayan Celal Bayar hizbi). Atatürk'ün ölümünden sonra da, ordumuzun uyanıklığıyla tekrar iktidara çıkan İnönü, toprak kanununu ikinci defa Meclise getirir getirmez Amerikan desteğinden fırsat bularak, milli kahraman edası ile ağır gövdelerini okkalatan aynı Celal Bayar hizbi.

Celal Bayar kimdi? "Cemâziyelevvelleri [geçmişleri]" bir yana, 6 ay başvekalette kalınca, İş Bankası'ndan 60 bin lira dolandırmış; bu hırsızlığını iptal ettirmek için İnönü'den şefaath dilenmiş olan adam. Bunu bizzat Sayın İnönü, Büyük Millet Meclisi'nde sonradan açıkladı. Bu adamın 10 yıl iktidarı ele geçirirse, yalnız aynı İş Bankası'nda 103 milyona sahip çıkacağı beklenemez miydi?

Celal Bayar'ın arkasında kimler vardı? Göbek bağları Lord Kürzonların iki parmağı arasına takılı bankalara dayanmış tefeci haciağalar. Bunu da gene CHP'nin genel başkan vekili ve içişleri bakanı, toprak kanunu dolayısıyla itiraf eder:

"Büyük arazi sahiplerinin elinden icabında topraklarından bir kısmının istimlak edilerek alınacağı şeklinde kanuna bir hüküm koymak, yurtta devamlı huzursuzluk yaratmış ve büyük arazi sahiplerini aleyhimize çevirmişti. "(Hilmi Uran; "Tek Partiden Demokrasiye", (Dünya, 8 Kasım 1958).

Bu büyük arazi sahipleri kaç kişiydiler? Başvekalet istatistiklerine göre, 4700 toprak ağası ile 418 toprak beyi. Nasıl oluyor da, 500 bin kişilik ordusu, 500 bin kişilik memuru olan bir ülkede o hırsızlar hizbiyle bu uğursuz 5118 derebeyi artığı "devamlı huzursuzluk yaratmış" bulunabiliyor? Ve azınca, "25 milyon kişi içinde 1500 Harp okullu nedir? Orduyu da yok ederiz" tehdidini savurabiliyor.

Bir avuç tefeci bezirgan ve levanten nüfuzuna uğramış partilerin siyaseti tekellerinde tutabilmeleri sayesinde, meydan yalnız böyle partilere boş bırakıldıkça, onlar her zaman birkaç yavuz hırsız Menderes bulacaklar, aynadaki endamlarına bakıp, ev sahibi olan milleti şu haykırmalarla şaşırtacaklardır:

"Hicap duyulması icabeden cihet, Anayasa hükümlerini çiğneyerek, vatandaşlık hak ve hürriyetlerini ve insanlık haysiyetini tekmelemektedir. Hicap duymak mevkiinde bulunanlar ise, programlarının vaat ettikleri millet hakimiyetinin üstüne oturan kâr'ı kadim yeni derebeyleridir." (13.6.1948'de "Menderes'in çektiği söylev") ve bu, dünyada cidden eşi görülmedik utanmazca maskeleyen, yeryüzünün en teşkilatsız "kitlesi" bulunan Türk milletini ister istemez aldatacaktır.

Çünkü, -gene biz söylemeyelim- gelişi güzel, 19 Ekim 1958 günlü Cumhuriyet gazetesinin başyazarından okuyalım: *"1908'den beri yurdu-muzda görülen iktidar savaşları hiçbir zaman sosyal ve ekonomik davalar üzerinde partilerin belli prensipleri benimseyip bir doktrin partisi halinde gelişmelerine yol açmamıştır. Türkiye'de aşırı sağ ve sol partiler kurulması yasaktır. Ortadakiler de altı okun ışığında nazârî olarak birbirlerine benzerler. Bunlardan sadece bir tanesi, iktidarı elinde tutan parti, vaatlerini unutmuş olmakla ötekilerden ayrılır. Geri kalanlar hep hürriyet sevdalısı, demokrasi hayranıdır. Yapabildikleri, yaptıkları gidenin yerini almaktan öteye geçemez ve bu böylece sürüp gider."*

Gestaposuyla, çapuluyla, DP'den daha aşırı sağ parti mi olur?

Gerçekte, 1908'den beri bizde batılı anlamında parti yok, başına kuvvetli bir şef geçmiş aşiret teşkilatları vardır. Şef, fevkalbeşer [insanüstü] ülkücü kaldıkça, iyi şeyler olmuştur. Kurtuluş savaşlarının ateşi küçüldükçe, şef ve fani insanlığına kapılmış ve tarihin bütün fatihlerinde görüldüğü gibi, aşiret ehlinin "hazariyet" (nehdat) [kalkışma, ayaklanma] temayülleriyle sürüklenip gitmiştir.

III- NE YAPMALI?

Türk ordusuna dayanan birinci kuvayi millie inkılapçılarımız: (İttihatçı), (İtilafçı) tahtaravallisini yok ettilerdi. 27 Mayıs 1960 gecesi iktidara gelen ikinci kuvayi millie inkılapçılarımız da, aynı Türk ordusunun içgüdüleriyle (Demokrat) - (Halkçı) çekişmelerini yasak ettiler. Parti ocak ve bucaklarını kaldırdılar. Temiz, ülkücü vicdanlarıyla daha ilk günü: 3 ayda iktidardan çekileceklerini açıkladılar. 25 Haziran günü tekrar: "Bir karşılık beklemeden vatan ve milletin mutluluğuna ve milletin egemenliğine" kendilerini adadılar. İlim uğruna üniversiteye, efkariumumiye [kamuoyu] uğruna basına kart blanş, açık bono verdiler. Feragat ve iyi niyetin bu derece yücelmiş göz yaşartıcıdır. Ancak bugün üniversite, basın ve meşhur partiler şu iki telkine inanmış görünüyorlar:

1- Meşruiyet kavrayışı: Bilhassa meşhur siyasi partilerle, herhalde onlara bakan üniversite: DP'nin sonradan sapıttığını, yoksa "menşeinin [kaynağının] meşru" olduğunu yayıyorlar. Üniversite, siyasetle uğraşmaktan uzak tutulduğu için konuyu incelememiş olabilir.

Fakat DP'nin menşeiini siyasi partiler herkesten iyi bilseler gerektir. Denize itilip düşürülenin yılanı sarılması, yılanı "meşru"laştırabilir mi? Bu yanlış kavrayış, korkunç sonuçlara kapı açabilir. Eğer DP'nin kaynağı meşru ise, önce kabahat DP de değil, millette demek olur, ondan sonra, yarın gene 10 yıl önce DP'nin başladığı gibi yola çıkılacak demek olur.

Tanrı Türk milletini böyle meşruluklardan korusun.. Yoksa, 10 yıl sonra, kahraman Türk ordusu gibi bir Herkül için bile, Augias'ın ahırlarını temizlemek belki çok geç ve güç olacaktır.

2- Kitle kavrayışı: Gene dinazorlar kadar "büyük" partilerimizle, onları meşhur eden basınımız, tefeci-bezirgan DP diktatörlüğünü "kitle istibdadı" gibi görüyorlar.

Bu kitle saçması, meşruiyet saçmasının kaçınılmaz serpintisidir. Onlara göre: Mademki DP "çoğunlukla" iktidara gelmiştir (muhalefet %52 oy almış iken, hangi çoğunluktan bahsediliyor bilinmez) ve mademki bu çoğunluğu sağlamak (millet içinde azınlıktayken, Mecliste beşte dört çoğunluğu sağlamak: CHP seçim kanunu) meşru sayılabilir. O halde kabahat DP de değil, kitlededir. Aman kitleden korkalım: "*Siyasi partiler artık köylere kadar teşkilatlanmadan vazgeçmelidirler" 1908'den beri geçirdiğimiz tecrübeler, milleti son yuvasına kadar ikiye, üçe bölmeyen ne kadar kötü neticeler verdiğini göstermiştir.*" F.Atay: "Siyasi Partiler Meselesi." (Dünya, 21 Haziran 1960)

Görüyoruz, birbirinden çıkma bu iki sakat mantık, yarım yüzyıllık tecrübelerimizden en ters neticeleri çıkartmamıza: 50 yıllık bocalamalardan sonra, bizi halk düşmanlığına kadar sürükleyebilir.

İkinci kuvayı milliyetçileri, bu alanda; birinci Cumhuriyetin İttihatçı ve İtilafçılarından veya meşrutiyet ulema ve üdebasından [bilim adamları ve yazarlar] ders almaya muhtaç değildiler. Kitlelerin tefeci-bezirgan çetesinden ne kadar tiksindiği, 27 Mayıs inkılabını nasıl candan selamladığı, gittikçe daha iyi anlaşılacaktır. Bütün dava: Kitleyi İkinci Meşrutiyetten sonra ve Birinci Cumhuriyetten sonra olduğu gibi hayal kırıklığına uğratmamaktadır. Bu da, çok uzağa gitmeksizin, birinci kuvayı milliyecilerimiz adına 18 Eylül 1921 günü, Büyük Millet Meclisi reisi Mustafa Kemal imzasıyla sunulan halkçılık programı ile olur.

Halkçılık programının ne olduğunu birinci Millet Meclisi zabıtlarından herkes okumalıdır.

18 Kasım 1920 günü bir milletvekili diyordu ki: *"Gözümüzün önünde akan kanların, yıkılmış evlerin, köylerin eninlerinin [iniltilerinin] tesiriyle kendiliğimizden islah ve inkılap zaruretini anladık. Meclis-i aliniz müdafaa için toplanmış olmakla beraber, bu memleketi, bu milleti yaşatmak için en iyi esas nerede ise onu bulmaya ve ledelhace [ihtiyaç olduğunda] her şeyde inkılap yapmaya, her şeyi, her şeyi yapmaya karar vermiştir. İşte hükümetin halkçılık programı altında meclis-i alinize sevk ettiği program bu fikirlerin mahsulüdür."*

Aynı gün bir başka milletvekili şöyle haykırıyordu:

"Şimdiye kadar memlekette teşekkül eden meclisler daima güzideler sınıfından teşekkül etmiş meclislerdi. Halktan kimse gelmiyordu.. Efendiler, memleket demek, o memleketin iktisadiyatı demektir. Hiçbir zaman o memleketin yalan yanlış politikacıları demek değildir. Fakat o memleketi sapanıyla, elinde mübarek çekiciyle çalışan demircisi, çiftçisi temsil eder. Ve memleket onlardan tereküp eder [oluşur]. Memleket manası onlarda mündemictir. Ve o tabaka re'sikara [iktidara] gelmedikçe bu memleketin mukadderatını doğrudan doğruya eline almadıkça, hülasa, doğru yürümesine imkan yoktur."

Milli Birlik komitesi haklı olarak "Demokratik Cumhuriyeti yeni Anayasaya göre düzenlemek" ile "iktidarı yeni meclise devretmek"i, iki ayrı cümle halinde andlandırmıştır. Çünkü, ikinci cumhuriyete yeni Anayasa ile düzen vermedikçe, iktidar yeni meclise devredilirse, bugünkü sosyal sınıflarımızın eşitsizlikleri, siyasi partilerin teşkilatları ve basın seviyesi altında ne kadar teminata bağlansa, Anayasa'nın işlemez ölü düsturlar halinde sokulmasından çok korkulur. Anayasa ile işin bitmeyeceğini, birinci kuvayı milliyeciler halkçılık programı tartışmalarında şöyle belirtmişlerdi:

"Parlamentoların kabulüne ve Kanunu Esasi'nin (Anayasanın) alkışlarla tasdikine rağmen, bir tabaka vardır ki, memleketi omuzlarında

taşıyan bir tabaka vardır ki, o daima esaret altında inlemiştir. Efendiliğe nail olamamıştır. O sefalet içinde inerken, burjuva tabakası, onun önüne çıkmış, elindeki Kanun-u Esasî (Anayasa) ile, o zavallı tabakanın önünde istihza etmiştir. Bizim memleketimizde de bu böyle olmuştur... Bütün Kanun-u Esasî'lere, bütün şekli meşrutiyete rağmen yürümesi imkanı yoktur. Zavallı halk, Kanun-u Esasilere rağmen esirdir. Gene inlemektedir, gene aç ve sefildir."

Eski seçim kanunu için, birinci cumhuriyet kanunlarının babası sayılan Mahmut Esat şu tenkidi [eleştiriyi] yapmıştı: *"Bu memleketi yapan tabakayı buraya getirir bir vasıta olmadığından dolaydır ki, eski kanun bugünkü emellerimizi mevkii fiile koyamaz. Yani bu memleketi kurtaramaz. Bu memleketin halkını efendi yapamaz. Ve bu memleketin halkı, bu usul ile gene asırlarca yalnız politikacılığ, sersem politikacılığ kendilerine sanat ittihaz etmiş tabakanın elinde inler."*

"Halkçılık programının gerçekleşmesi için ilk şart: Kitleden korkmamak, halka inanmaktır. Ya kitle bizi anlamazsa? Yalan. Kitle her şeyi anlar. Ordu: Millet kitemizin özü değil midir? Denecek ki: İyi ama birinci cumhuriyetin demokratik prensipleri kitlece benimsenmemiştir. Bu da yanlış.. Kitle demokrasiyi benimsememiş değil, demokrasi kitleye benimsenmemiştir. Atatürk'ün Pasinler kaymakamına bağırdığı gibi: "Oğlum! Tamim ile inkılap olmaz..." Günahlarımızı örtmek için, kalem efendisi içgüdüleriyle şunu kolayca halka yüklemeyelim. Halka iftira, halk düşmanlığımızın acı ve saldırgan dışı vurmasıdır.

Halkımız cumhuriyet prensiplerine beklendiği kadar ısınmadıysa, bunun başlıca sebepleri siyasetimizdedir.

Son zamanlar, demokrasi prensipleri için yaptığımız gibi, cumhuriyet prensiplerini bir ipliğe dizip tespih çekmekle kendiliğinden hayata geçiriveririz sandık.. Halbuki bu ortaçağ skolastiği, halkçılığı ve cumhuriyeti halka uzaktan koklatmakla yetinmeyi kendi çıkarlarına uygun gören bezirgan ve tefeci oligarşisinin en kutsal gerçekleri soysuzlaştırma usulüdür. Değil yalnız Türkiye'de, dünyanın en ileri ülkelerinde dahi, halk yığını, her fikri dişine vurarak dener. Millet, elle tutulacak maddi eser, dişine dokunacak nesne arar. Kuru lafa inanmaz.

Şöylece hatırlayalım: Milliyetçiyiz, dedik: Ekonomimizin temelleri yabancı firmaların yerli Levanten mümessilleri elinde (Mesela, Fransa ile dış ticaretimizdeki mümessillerin 103 tanesinden 97'si Hayım, Kirkor, Kostî; toptancılar öyle, sanayiciler öyle, bankalar hepsinden beter öyle) kaldıkça, sözde kalmış olmadık mı? İnkılapçiyız, dedik. Köyde toprak reformu isteyen İnönü'yü bile taşta tuttukça, şehirde işsizliği kaldıracak sa-

nayi kuramadıkça, sözde kalmış olmadık mı? Devletçiyiz, dedik. Devlet fabrikalarını kendilerine satmayı teklif ettiğimiz iş verenler, personelin üçte ikisini taburcu edeceğiz deyince, bu iktisadi devlet teşekkülleri fiyat arttırmada öncü kesilince, sözde kalmış olmadık mı? Halkçiyiz, dedik. Her karakola düşen iki kişiden biri rüşvet vermeye, ötekisi dayak yemeye katlanınca, sözde kalmış olmadık mı? Cumhuriyetçiyiz, dedik. Yukarıdan tayin edilip bezirgan ilanlarıyla reklam edilmiş, tanımadığımız listelere toptan oy vermekten ve dört yıl kadere boyun bükmekten başka bir şey elimizden gelmedikçe, sözde kalmış olmadık mı? Nihayet, bütün bu eksiklerin üzerine tüy dikercesine, bir yanda "Laikiz" derken, ötede bütün partiler, hükümetleri ve basın, batıl itikat demagojisi yaparak efkarı morfinlemeye çalıştıkça sözde kalmış olmadık mı?

Beri yanda, vatan sathını kaplayan bankalar, ticaret odaları, sanayi odaları, ziraat odaları, şirketler, birlikler (köylünün köy bankası dediği), sözde kooperatiflerle, dışlerine tırnaklarına kadar teşkilatlanmış imtiyazlı 10.000 kişi, Osmanlılıktan beri geniş köylü yığınları içinde babaşahça derebeyliği tefecilikle perçinlemiş nüfuzlu 5000 kişi, devlet içinde devlet kurmuşlar, cumhuriyet prensipleriyle halk arasına, demir perde yetmemiş, batıl itikat perdesi germişler.

Yüzde yetmiş yazma bilmez, yüzde 29'u Şahmerandan başka okuduğunu anlamaz halk yığınları, çil yavrusu gibi dağınık ve teşkilatsız.

Demokrasimizin, Türkiye halkı kadar uygarlığa susamış gür bir kaynaktan nasıl mahrum bırakılacağı kolayca anlaşılmaz mı? Halkın bereketli inisiyatifi, bilinçli teşkilatı ve aktif iş birliği işlemez olunca, irtica ister istemez ağır basmaz mı?

Bu şartlar altında, Milli Birlik Komitesi (ikinci meşrutiyetçilerin Hürriyeti İtilaf ve İttihadı Terakki fırkalarına bakmayan Atatürk'ün Halk Partisi'ni kurduğu gibi), bütün milleti projesiz çağıracağı bir ikinci kuvayi milliyeye partisi kurmalıdır.

Birinci kuvayi milliyecilerin, acil müdafaa durumlarıyla geciktirip, sonra da unuttukları ilk halkçılık programını kitaptan hayata geçirmelidirler. MBK'den 30 Mayıs ve 15 Haziran'da tebliğ edildiği gibi: *"Milli inkılap hiçbir şahsın; hiçbir zümrenin lehine yapılmış bir hareket değildir.. Hiçbir şahsa, hiçbir zümreye karşı değildir."*

Sayın Cemal Gürsel'in dediği gibi: *"Garp alemi [Batı dünyası] fezanın derinliklerine doğru sefere hazırlanırken, bizler hangi noktadayız? Bunu hepimiz iyi biliyoruz."*

Birinci kuvayi milliyeye seferberliğinde olduğu gibi: Yedisinden yetmişine, çobanından mareşaline kadar, demir çarık, demir asa: Ucuz devlet-

bilinçli ticaret toprak reformu uğruna, ikinci kuvayı milliyete seferberliğine çıkmalıyız.

Böyle bir çağrıya, bütün gençlik başta olmak üzere bütün millet koşar. Hatta, çıkmazı gören iyi niyetli tefeci-bezirgan fertler bile, bu insani ve medeni kurtuluşa katılabilirler. Birer kabuktan ibaret kalmış, mevcut İktisadîler kadar "büyük" partilere gelince, onlar da en sahici halk çocuklarını ve hürriyetçi azimlerini, doğan gerçek Milli Kurtuluş hareketine vakfedebilirler. Yoksa, toprak eşekle kervana katılamayız.

Siyasi basamağı aşamamış olduğu için tehlikeye düşen milli kurtuluşumuz: Ekonomik, sosyal alanlarda tamamlanınca, "fezaların derinliklerine doğru" yücelir. 6.7.1960

Mister THORNBURG

Doktor SAHACHT

Herr ERHARDT

Von PAPAN

Profesör BAADE ve ilh. ve ilh.in

ECNEBİ RAPORları yanında adsız bir Türk'ün

YERLİ-MİLLİ RAPORU

İÇİNDEKİLER

M.B.K.nın çabuk çekilmesi fikri, LONDON PRESS SERVİS'in Türk basınına her gün için sunulan yayınından yankıdır.

Altından iki misli pahalı Dolarla yaptığımız alışveriş uçurumu.

Dış Ticaret açığımızın YÜZ MİLYONLARCA zararı, bezirgan KAPİTÜLASYONlarının maskeli kalıntısıdır.

Dış yardımın ASKERİSİ: Maliyemize yıkım, İKTİSADİSİ: Sanayimize yıkım oldu.

Toprak reformu, KURU TOPRAK DAĞITMAK değildir. Sahici, teşkilatlı-halkçı reform, milli gelirimizi 2 ila 6 milyar arttırır.

Şuurlu Ticaret: SANAYİLEŞMEK emrinde TEŞKİLATLI MİLLET'in KOPERATİFLEŞTİRME ve DEVLETLEŞTİRME göreviyle kurulur.

İŞSİZLİK= (PAHALILIK+TEMBELLİK): Ecnebi ağır sanayine haraç vermeden ileri gelir.

Ekonomisiz kültür: Yapma çiçek olur.

Siyaset korkumuz: Hasta gözü, tedavi niyetine kör etmeye benzer.

Sivil, asker yurttaşla siyaset yasağı koymak: PEÇE ile iffet korumaktan farksızdır.

Doktrinsiz parti: -Hâşâ min huzur-pusulatsız gemi, haritasız kurmay demektir.

Türkiye'de yerli-millî doktrin partisi hayal değildir.

MBK'YA İKİNCİ MEKTUP

İNKİLÂPÇI

M.B.K'YA İKİNCİ AÇIK MEKTUP

Aşağıdaki olaylar, elbet M.B. Komitesi'nce bilinmeyen şeyler olamaz. Ancak, olayların yorumunu bir de bu açıdan sunmakla, vatan, millet ve vicdan borcumu yerine getirmecliğime müsaade edeceğinizi saygı ile umuyorum.

I- M.B.K. ÇABUK MU GİTMELİ?

Her inkılap için iktidara gelmekten çok, iktidarda kalmak güçtür. 27 Mayıs hareketinin milli bir inkılap olmasını çekemeyen beylik muhalefeti-mizle, beylik basınımızın pes perdeden tezleri şudur:

1) M.B.K.: Anayasa, seçim kanunu ile sabıkların davasından başka iş-lere sakın dokunmayın,

2) M.B.K.: Çabucak tarihe karışsın.

Her gün başka temayla tazelenen bu tezin açıklanmayan özeti:

1) İnsan haklarını "KANUN" tâbût-u sekînesine [yumurta sandığına] gömüp hayata geçirtmemek,

2) Taş atıp kol yormadan, eski tas, eski hamam, iktidara konuvermek.

Bu, suçüstü yakalananların psikolojisidir. O baylar unutuyorlar ki, insan haklarının millete sunduğu "İSYAN HAKKI" nı kullananlar kendileri olmadılar. M.B.K., Menderes çetesinin elinden iktidarı kopartamayanlara iktidar yolunu açmak için silaha sarılmadı. Bilakis Ordu, prensipsiz politika kör dövüşü ve meşruiyet demagojisiyle yurdu uçuruma sürükleyenlerin mahalle kavgalarını durdurarak, millete ekonomik ve sosyal bir yol açmak için olaylara el koydu.

Öyleyse, M.B.K'yı ısıramayınca alkışlayanların bu telaşları nedendir?

Niçin hâlâ: "Arzu ettiği eşkâle koyup mânâyı

"Hokkabazlıkta "Süreyya"yi "Serâ" gösteriyor.

"Ne maharet ki Tamiminde cenab-ı Câhit

"Karayı ak, akı isterse kara gösteriyor!"

8 Temmuz 1960 günlü "London Pres Service"deki "Basın yorumu" da ha açıkça itiraf ediyor:

"Türkiye'nin askeri idareden sivil idareye geçişinin uzayacağı, -yahut, belki de- tam olmayacağı gibi bir ihtimal Times'i tedirgin etmektedir."

Demek telaş yabancı kokuyor. Gerçi yabancı dahi, baylarımız gibi, eldivenli konuşuyor:

"Türkiye'de henüz ikinci ayını bile doldurmamış olan yeni rejim, Times gazetesinde dostça bir ilgi uyandırmaktadır." diyor. Ama, ne imiş o "dostça ilgi" denince, yabancının iki maksadı sırtlıyor:

BİRİNCİ KASIT: *"Gazete, hapsedilmiş bulunan Demokrat Parti önderlerinin bir kaçını ölüm cezasının gölgesi altına getirmek amacını taşıyan "Mâkable şümallü" [geçmişe dönük] kanun çıkarılmasına yakınıyorsa da, şimdiki bakanların adalet ve adaletin bağımsızlığı konusunda söyledikleri sözlere uygun hareket edeceklerini ummaktadır."* (L.P.S. basın yorumu)

Önce; demek, yabancı dostlarımız Muvakkat İnkılap [Geçici Devrim] Hükümetini, daha şimdiden M.B.K'ya karşı çıkmaya çağırıyor. Komite kanun çıkara dursun, bunu uygulayacak bakanlar, "adalet" adına bildiklerini okumalıymışlar... Tıpkı bundan önceki Anayasa hükümleri yanında, devlet adamlarının kanun üstü davranışları gibi!...

Sonra: Vaktiyle 146. madde suçuna iştirak edenler de aynı cezayı giyorlardı. O hükmü millete karşı yıllarca yalın kılıç kullananlara sıra gelince, iştirak edenler "ölüm cezasının gölgesinden" kurtarıldılar. Bu "geçmişe dönük" şefkati, yabancı dostlar neden belirtmiyorlar?

Onların felsefesine göre: Bir yaşlı adamı satın al, Devletin başına geçir, milleti yıllarca soydur, ezdir. Çapulculara karşı isyan başarı kazansa bile, en soyut hak isteyen genç ağızlara kurşun sıktıran yaşlı adamlara, "ölüm cezasının gölgesi" dahi gösterilemeyecektir. Eldeki beylik basın ve beylik muhalefet ortalığı kapladığı sürece, nasıl olsa şefkat damarları kabartılır. Mahşer günü canları kurtarılanların, ileride usturuplanacak bir aflu hürriyetleri de bağışlanıverir. Çapul yeniden eski hızını bulur, hatta geçer. Ve yabancı "dostlar": Geçmiş gelecek kullarını ebediyen garantilemiş bulunurlar.

İKİNCİ KASIT: Ecnebi dostlar hangi sebeple askerleri hazmedemiyorlar?

Bir çok sebepler arasında Times, son derece kötü olan ekonomik ve mali durumların sözünü etmektedir.

Yani gene eski hikayeye geldik: Uzmanlar meselesi! Ekonomik durumu-muz "son derece kötü". Bu durumdan kurtulmamız için askerlerin akli ermez, gücü yetmez. Ecnebi aklını ve yabancı parasını ise, dostlar, millet için den ansızın fıskırmış M.B.K. yiğitlerine kolayca emniyet edemezler. Eski sivil ahbab çavuşlarına daha çok güvenirler. Çünkü onlarla iyi kötü içli-dışlıdır. Menderes daha geçen gün bağırmanın mıydı: "Borcu biz aldık.

Herkes borç alamaz. Borcu adamına verirler!". Enebi dostlarımız "adamlarını" arıyorlar.

Onlara göre M.B.K ne yapmalıdır? Büyük sömürgeci İngiliz İmparatorluğunun sözü geçer akıl hocası Times: "*Ordunun şimdiki halde pek büyük olan itibarının tümünü ortaya koymasını*" *sırf ve sadece "Deflasyoncu bir kemer sıkma programı"* ile yetindirmek istiyor. Kısacası: M.B.K'ya: "Aman, hiçbir şey yapma!" diyemeyenler, Gordiyosun kör düğümüne gevirdikleri para oyunu çıkmazını ismarlıyorlar. Çünkü derin ekonomi olaylarını, yüzeyde kalan "Enflasyon" - "Deflasyon" mekanizmaları daha kestirmeden aşındırır. Nitekim, beylik basın ve beylik muhalefetimiz de söz birliği etmişler: M.B.K'nın bütün işini gücünü bırakmasını, yalnız maarif, ahlak, zihniyet, laiklik, öz Türkçe, kara çarşaf, Türkçe Kur'an, Arapça ezan ve ilh. gibi uzun vadeli açmazlarla uğraşmasını diliyorlar. Bütün bu çabalar, vurguncularla, tefeci hacı ağaların cahil kalabalığı M.B.K. aleyhine sinsice kışkırtmaları için maskelenmiş bir "tuzak"; dikkati köklü ekonomi ve toplum problemlerinin en yakıcılarından en entipüflerine doğru çekip, esastan uzaklaştırmak için icat edilmiş, fakat herkesten iyi askerlerimizin bildikleri bir "oyalama taktiği" değil midir?

II- ENFLASYON NİÇİN GELDİ?

Enebi dostlar "deflasyon" isterken ne yapıyorlar? Söze değil, işe bakalım. Türk parasının düşük olması (enflasyon), yalnız "kemer sıkma" programımız bulunmadığından, kendi suçumuz mudur?

Viyana'da 15 Haziran 1953 günü "Milletlerarası Ticaret Odası Kongresi" toplanmıştı. Burada, Amerikan delegesi mister Fortney, 1 ons altının gerçekte 70 dolar etmesi gerekirken, piyasada 35 dolara geçtiğini belirterek dedi ki (ons: 28,35 gram):

"Şimdi mesele şunu bilmektedir: Altın fiyatı, bizi henüz vaziyete hakim iken mi, yoksa kıyamet ortasında mı değiştirilecek. Vakit kaybindan sakınarak, dikkatle, milletlerarası altın etalona dönüşü hazırlamaya karar verirse, beher onsu 70 dolara tespit edilecek olan altın fiyatı, şüphesiz hedefimize varmamıza imkan verecektir. Tersine, vaziyete hakim olmayı elden kaçırdığımız ana kadar beklersek, altın fiyatı kıyamet ortasında değişecek, o zaman anormal derecede yüksek bir seviyeye ulaşma tehlikesi baş gösterecektir."

1953'te yapılan bu ifşâdan beri, dünya altın üretimi artmadı, eksildi: 1940 yılı 2200 milyon dolarlık altın üretimine karşılık, 1958 yılı 1049 milyon dolarlık altın üretilmiştir. 18 yılda yarı yarıya azalış. Beride Amerikan doları kağıt olarak hemen olduğu gibi kalmıştır. Amerika'da milli gelir,

1954 yılı 301,8 milyarken, tedavüldeki para 134,4 milyar dolardı. 1958 yılı milli gelir 366,2 milyara çıkmışken, tedavüldeki para 143,8 milyarı geçmedi. Orantılayalım: Amerika'nın 4 yıl içinde milli geliri %21, para hacmi ise %7 artmıştır.

Bir de kendimize bakalım. Görünüşte milli gelirimiz, 1950 yılı 8,1 milyar iken, 1957 yılı 20,5 milyar (%253 artış) "Görülmemiş kalkınma!" Ama bu cari fiyatlara göredir. Reşat altınına göre milli gelirimizi 1950 parasıyla ölçersek, 6,8 milyara (%26, dörtte bir) düşmüş buluruz. (Gerçekte milli gelirimiz artmamış, yalnız bir sürü çapulcu, milletin küçük varlıklarını talan ederek apartman, kadillakla refah gösterisi yapmıştır)... Bu sırada tedavül eden paramız ise, 1945 yılı 965 milyon iken, 1959 ekiminde 3 milyar, 854 milyon küsur liraya çıkmıştır. (Ve bütün sancılarımız, ticaret açıklarımız, borçlarımız, halk yoksulluğu ile birlikte kanunsuzluklarımız, kültürsüzlüklerimiz, ahlaksızlıklarımız almış yürümüştür.)

Kıscacası: Amerika'da paranın "Deflasyon" yapmasıyla, Türkiye'de "Enflasyon" yapması birbiriyle ilgisiz tesadüfler midir?

Bilindiği gibi bir matah olan paranın altınla ayarlanan bir gerçek değeri vardır; bir de para fiyatı: O, paranın arz ve talebiyle artar, eksilir. Dolar fiyatının, dünya piyasasında altın değerinden 2 misli pahalı olması, dolar talebinin dolar arzına göre çok yüksek bulunduğunu gösterir. Doğrusu, dünyada pek çok ülkeler, dolarla alış veriş etmek zorunda bırakılmışlardır. Nitekim, bugün, bütün Amerikan dünya politikası: Amerikan dolarının, o Fortney'i bile tedirgin eden, yapma iki misli fiyatını düştürmemek amacı uğruna düzenlenir.

Biz bu düzenin içinde miyiz? Evet.

"Hür dünya" başlıca iki para bölgesine ayrılmıştır: 1-Sterlin bölgesi, 2-Dolar bölgesi.

Türkiye vaktiyle sterline tabi idi. İkinci Cihan harbi sonunda cılız düşen İngiltere, Yunanistan ve Türkiye'de bırakacağı "boşluğu" doldurmak üzere Amerika'yı çağırdı. Türkiye pazarı sterlin tabiiyetinden, dolar tabiiyetine geçti.

Aziz milletimizin cömert huyu, çabuk unutuşudur. İkinci Cihan savaşından beri 15 yılda 2 defa kendi hükümetimiz Türk parasını katliama uğrattı. Birinci katliamda: İsmet İnönü'nün tek partili CHP başkanı vekili Recep Peker, bir gecede Türk parasını 1 misli düşürdü. İkinci katliamda: Celal Bayar'ın çok partili DP başkanı vekili Adnan Menderes, bir gecede Türk parasını 2 misli düşürdü. Bu katliamlara, hep "ayarlılık" denildi. Kime ayarlandık? Yeryüzünde gerçek değerinin iki misli pahalı satılan Amerikan dolarına.

1955 kasımında, resmi kurla bir Amerikan doları 280,30 kuruş, bir sterlin 784 kuruş iken, bir efektif dolar 1120, bir efektif sterlin 1018 kuruştur. Başka deyimle: Resmi kurumuzu göre bir sterlin, tıpkı cihan piyasasında olduğu gibi, 280 sent eder. Lakin, efektif (sahici alım satım) piyasamızda 1 sterlini 90 Amerikan sentine alıp satmışız. Dünyada 1 sterlin gene 280 senttir. Biz dolar arama derdiyle, kendi paramız gibi sterlini de 3 misli düşük alıp satmışız.

İşte bütün milli ekonomimizi ve dolayısıyla iç-dış ticaret ve siyasetimizi allak bullak eden Ali Cengiz oyunu, bu yabancı para oyunu ile başlar.

Dışarıyla alış veriş yaptık mı, Merkez Bankamız bizi dolar bulmaya zorlar. Doları biz, talebini arttırarak, 2 misli pahalı aldıkça, Türk parasının değeri, Amerikan parasının fiyatı yanında ebediyen yarı yarıya düşük kalır. Biz ve bizim gibiler, dolardan başka parayla alış veriş yapamadıkça, doların talebini, dolayısıyla da dolar fiyatını yükseltiriz. Amerika ve bütün dünya hiçbir vakit Türk parası aramadığı için, paramızın arzı pek çok, dolayısı ile de Türk parasının fiyatı daima alçak olur.

Dışarıya sattığımız her Türk malı, dolarla ölçüldüğü için, değerinin yarısı kadar fiyatlanır. Dolarla dışarıdan aldığımız her yabancı malı, bize gerçek değerinin İKİ MİSLİ pahalıya oturur.

Bir sözle, Türk parasının "ENFLASYON"u, yabancı dost parasının "DEFLASYON"u ile sıkı sıkıya bağlıdır. Her yıl Türkiye 2 milyarlık mal ihraç etse, elimize 1 milyar yabancı döviz girer. Her yıl ülkemize 1 milyarlık yabancı malı sokmak için 2 milyar para öderiz.

Bu, gözle görünmeyen ekonomik kapitülasyondur. Öyle bir "cercle vicieux: rezil çember"dir ki: Kırılmadıkça, ne yapsak ekonomi adlı can damarlarımız kanayacaktır. Ticaret açığımız normalce kapanmayacak, paramızın değerden düşmesi lehimizde önlenemeyecek, "boğazımızdan iki adam boyu borçlarımız, kanımızın kuruması pahasına bile, güç azalacaktır."

Demek bize, serinkanlılıkla "deflasyoncu kemer sıkma" öğüdünü veren "dostlar"dır. Şayet içlerinden alay etmiyorlarsa, ciddi ciddi istedikleri şey, Yunan mitolojisindeki Danaye'nin fıçısını doldurmamız, kalburla su taşımamız masalıdır.

III- ŞUURSUZ (BİLİNÇSİZ) TİCARET NASIL GİTMİYOR?

1950 yılı, milli gelirimiz 8 küsur milyarken, dış ticaretimizin tutarı 2,5 milyardı. Milli gelirimizin üçte birine yakın. Yukarı ki kambiyo şartları altında, bu derece önemli dış ticaretimizin 27 yıllık gidişi ibretle doludur.

Cumhuriyetin ilk 3 yılı, 4 yıllık I. Cihan savaşı, 4 yıllık İstiklal savaşı yeni bitmiş. İktisaden en zayıf günlerimiz. Ona rağmen, dış ticaretimiz henüz batakcı bilinçsizliğine düşmemiş. 1923-24-25 yıllarında, ithalatımız ihracatımızdan 265 bin ton fazla, dış ticaret açığımız da ancak 144 bin lira. Harp ve kıtlıktan çıktığımız için dışarıdan fazla mal almışız, tabii fazla para vermişiz. 1926-27 yılları dışimizi sıkımsı: 2 yılda 195 bin ton fazla mal satmışız. Ona rağmen, yine 101 bin lira açığımız olmuş. Derken dünya buhranı gelmiş. 449 bin ton fazla mal ithaline karşılık, 151 bin lira ödemişiz.

Bu üç basamakta ne görüyoruz?

1- Ekonomice cılız olduğumuz zaman bile, bilinçli dış ticaret güdülebilmiş.

2- Ecnebi, yalnız buhranda iken bizimle eşit ticarete katlanmış.

3- Dış ticarete dostluk, bilinç veya kuvvete dayanmazsa, zayıfı ezer.

Nitekim, 1929 Cihan İktisat buhranından sonra, dış ticaretimiz güya dengelenmiş görünür. Ama, ne sayesinde? "Kemer sıkmamız" sayesinde. İkinci Cihan Savaşına kadar, yabancıya iki misli malımızı yarı fiyatına peşkeş çekmişiz. 10 yılda yabancıdan 5 milyon 660 bin ton mal almış, yabancıya tam 12 milyon 427 bin ton mal satmışız. Bütün bu mezbuhaneye çabamıza karşılık, yılda 10 bin lira fazla para bile elimize geçmemiş. Böylece yabancılar, bizim sırtımızda kendi krizlerini yatıştırmışlar. Fakat, İkinci Cihan savaşı patlayınca, kendi dertlerine düşen yabancılar, bizi soyma imkanı bulamıyorlar. Türkiye ile dünya arasında az çok namuslu alış verişe katlanıyorlar. 6 savaş yılında yabancıya 2 milyon 34 bin ton mal satıyoruz. Ecnebiden 2 milyon 58 bin ton mal alıyoruz. Öyleyken, 208 bin lira fazla para elimize geçiyor.

İkinci Cihan savaşı bitti. Tek parti çağının "Değişmez şef"i İnönü, yirminci asır "Akıl Tröstü"nden öğüt aldı ve büyük petrol kumpanyalarının sözcüsü olup, Basra körfezinde özel adası bulunan Thornburg'a, tıpkı Amerika'da görüldüğü gibi "Çift parti" kuracağına söz verdi. Açılan ECNEBİ DEMOKRASİSİ ile ECNEBİ BORÇLARI çağında, Amerikan dolarının dümen suyuna girmiş bulunan dış ticaretimizin 14 yıllık bilançosu: 2 milyon ton fazla yabancı malı ithal edebilmek için üç milyar (3 milyar) dış ticaret açığı vermek ve 20 milyar borç altına girmek oldu. Bilinçsiz dış ticaretimizin, bilinçsiz iç siyasetimizi nasıl peşinden sürüklediğine şu üç 4 yıllık açık hesapları örnektir:

Reşat altını			Dış ticaret açıkları	Bu açıkların Reş.altını
Yıllar	Lira	Krş.	Türk lirası	ile karşılıkları
1947	32	25	59.749.000	1.809.000
1948	41	10	219.111.000	5.331.000
1949	44	14	118.361.000	2.681.000
1950	39	38	62.272.000	1.581.000
4 yıllık CHP açığı			459.503.000	11.402.000
1951	39	05	246.411.000	6.310.000
1952	43	48	540.417.000	12.429.000
1953	49	15	382.122.000	7.774.000
1954	57	23	401.617.000	7.017.000
İlk 4 yıllık DP açığı			1.570.567.000	33.530.000
1955	74	62	516.014.000	6.917.000
1956	98	10	286.581.000	2.921.000
1957	13	17	3145.343.000	1.103.000
1958	16	16	3190.017.000	1.113.000
Son 4 yıllık DP açığı			1.216.955.000	12.054.000

BİRİNCİ SONUÇ- Kağıt para Reşat altınına (gerçek değere) çevrilince görülüyor ki, yabancı nüfuzu altına girmiş bilinçsiz ticarete, CHP'nin son dört yılı ile DP'nin son dört yılı hemen hemen aynı açığı verdirtmişlerdir: CHP 11,4 milyon, DP 12 milyon altın açıklıdır. Ecnebi oyununa düşmekte CHP ana, DP kız durumundadır.

İKİNCİ SONUÇ- DP'nin ilk 4 yılı meşru: Namuslu ve hesaplı sayılır. Yanlış. DP, asıl iktidara geldiğinin ilk 4 yılında Türkiye'ye 33,5 milyon altınlık dış ticaret açığı verdirtmekle, her iki partinin 8 yılda sebep oldukları milli zararı işlemiştir. Yani, DP sonradan değil, daha ilk gününden beri ekonomice milleti aldatmış, vatana ihanet etmiş, gayrı meşru davranmış.

ÜÇÜNCÜ SONUÇ- Acaba yabancidan çok mal aldığımız için mi bu açıklar? Hayır. 1950 yılı, yabancıya 985.000 ton malımızı 737 milyon liraya, 1958 yılı, 1.600.000 ton malımızı 692 milyon liraya satmışız. Aldığımız para Reşat altınına çevrilirse, 1958 de (1950 parasıyla) 165 milyon liradır. 8 yılda 8 misli düşme. 8 yılda alıp sattığımız mallar bu derece başkalaşmış olamaz. Bu sekiz yıl içinde yabancidan aldığımız malın tonu 1950 yılı 539 lira, 1959 yılı 611 (1950 parasıyla 138) liradır.

Demek yabancı: 1) 9 yıl önce 138 liraya satabileceği malı 539 liraya satmış; 2) Türk mallarını 8 defa ucuzlatırken, yabancı malını 4 defa ucuzlatmış. Son hesapça: Türk malı yabancı malının yarı değerine

düşmüş. Bu yarı yarıyalık, tam doların 2 misli pahalı satılış orantısına denk gelmiyor mu?

Ne yapalım, geri memleketiz, ilerilere haraç vermek önlenemez! De-necek. Lakin gene de bilinçe kabul ettirilmesi güç, şu halde hürriyetimize aykırı bir ticaret oyunu karşısında değil miyiz? 13 Nisan 1959 günlü Vatan, Dünya ve Cumhuriyet gazetelerinde yayınlanan 1958 dış ticaret istatistikleri aynen şöyle özetlenebilir.

Epu ve Sterlin Bölgesi	Dolar bölgesi	Anlaşmasız bölge	Anlaşmalı bölge	Demirperde bölge
İhraç edilen (1000) ton				
996	415	80	18	79
Alınan para (milyon TL.)				
342	135	40	18	156

Bu rakamlara göre, beher ton Türk malı, Avrupa ekonomi bölgesine 342 liraya, dolar bölgesine 322 liraya satılmış: 20 lira fark. Anlaşmalı memleketlere 500 liraya, anlaşmasız memleketlere 600 liraya satılmış: 150-250 lira fark. Demirperde gerisine beher tonumuz 1953 liraya gitmiş: 1500 lira fark. Rakamlarda bir yanlışlık yoksa, bir ton malımıza "dostlar" I, tarafsızlar 2, "düşmanlar" 6 vermiş.

Dolar ve sterlin bölgesine hep kıymetsiz mal sattığımız için mi böyle oluyor? Türkiye'nin, yılda 20 milyon liradan yukarı tutarda ihracatı 6 kalem eşyadır. Bunlardan kıyaslama imkanı bulunan bir kaçını tipik örnek alarak, Türk lirası hesabıyla karşılaştıralım:

	Demirperde berisine	D.perde gerisine		% Fark	Tn.Tl.
	Mir kg.mı krş.a	bir kg.mı krş.a			
Mangenez	Fransa'ya 7,6	Çekoslovakya'ya 12		62	44
Krom	İngiltere'ye 5	Çeklere 13		160	80
Pamuk	Belçika'ya 121	Sovyetlere 226		68	1050
Kuru üzüm	Batı Almanya 93 kr.	Çeklere 122		31	290
Antimuvan	Amerika'ya 29 kr.	Çeklere 65		180	360
Kayı	İngiltere'ye 203 kr.	Çeklere 328		61	1250
Fındık	Amerika'ya 80 kr.	Bulgar'a 357		98	1770
Tütün	İtalya'ya 380 kr.	Polonya'ya 557		45	1770

İki dış ticaret bölgesi arasında kilo başına %80 civarı fiyat farkı, birisine (dostlara) hep kötü, ötekine hep iyi mal sattığımızla izah edile-

mez. Yoksa, Demirperde gerisinden hep pahalı mal aldığımız için mi oraya pahalı satıyoruz? Türkiye'nin dış ticaretinde 10 milyon liradan fazla ithalat yapılan 8 kalem eşya vardır. Bunlar içinde, en zaruri sayılan ve kıyaslama imkanı bulunan birkaçının bize kaçta satıldığına işaret edelim:

	Demirperde berisinden	D.perde gerisinden	%Fark	Nn.Tl.
Dizel motor	B.Amerika'dan K.611 kr.	Sovyetlerden 447	36	1450
Benzin motoru	B.Amerika'dan K.408 "	D.Almanya'dan 380	7	280
Ekme makinesi	B.Amerika'dan K.236 "	Sovyetlerden 65	262	1760
Elektrod	B.Amerika'dan K.378 "	D.Almanya'dan 75	404	3030
Dokuma tezg.	İngiltere'den K.423 "	Sovyetlerden 135	318	3880
İplik eş.maki.	İtalya'dan K.580 "	Sovyetlerden 249	133	3310
Değirmen maki.	İngiltere'den K.537 "	Sovyetlerden 280	91	2570
Saç 3 mm.e	B.Amerika'dan K.84 "	Sovyetlerden 59	42	250
Köşebent	B.Amerika'dan K.100 "	Sovyetlerden 44	127	560
Tel çubuk	Fransa'dan K.49 "	Sovyetlerden 21	114	280

Ortalama, "dostlar" bize %150 fazla fiyatla mal satıyorlar. Yukarı ki rakamlar, Türkiye Cumhuriyeti Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü yayınlarından, 1959 yılı ilk 9 aylık dış ticaret istatistiklerinden alınmış sonuçlardır. Bir fikir edinmek için ortalama çıkarınca: Malımızın beher tonunu 851 lira daha pahalı satmak ve yabancı malını ton başında 1738 lira daha ucuza almak imkanı beliriyor. Gene ortalama dış ticaretimizi %115 lehimize çevirmek, bugünkü geri ülke durumumuz için bile ihtimal içine giriyor. Hiçbir önyargı ile bulmadığımız şu %115 orantısı, gene doların dünya piyasasında %100 pahalı oluşu ile paralel görünmüyor mu?

Dış ticaretimizi hangi gizli kuvvet bu derece milli yüce menfaatimize aykırılaştırıyor? Kapitülasyonlar çağından kalma, Osmanlı artığı, yabancı sermaye ile göbek bağıni asla kesemeyen vurguncu bezirganlığımız başta gelen gizli kuvvettir. Bu iddiamızı ispat edecek başka bir bir olay arasında, (hiçbir iddia gütmeksizin, hayret makamında, Emin Erişirgil'in 7.12.1955 günlü Birlik'te "Çare" başlığı ile yazdığı) şu hikaye bizi yeterince aydınlatabilir:

"Benim oturmakta olduğum yere yakın bir ev yapılmıştır. Evin şekli de, yeri de gelip geçenlerin merakını çeker de birbirlerine "burayı kim yaptırıyor acaba?" diye sorarlar. Orası bir tüccarınmış. İnşaatını da bir yüksek mimar-mühendis üzerine almış. Bina sahibinin hanımı, bir buçuk ay kadar evvel bize şunları anlatıyordu:

"-Benim kocam zengin ve kuvvetli bir Amerikan firmasının Türkiye mümessilidir. Bu firmanın sahiplerinden biri, Halk Partisi iktidarının son yıllarında İstanbul'a gelmişti. O, kocama şunları söylüyordu: "Biz, sizden de, çalışmanızdan da memnunuz. Fakat, firmamız Türkiye'de büyük işler yapmak istiyor. Halk Partisinin önemli bir yerini işgal eden bir zatin oğlu mimar-mühendis... bey yeni bir yazıhane açmış. Bize dediklerine göre, istediğimiz nispette büyük iş görebilmemiz için, bu türlü bir zatla veya oğlu ile ortak olmamız lazım geliyor. Sizden ricamız, bu gençle iştirak etmenizdir."...Kocam bu teklifi reddetti. Reddetti ama, nihayet geçimimiz ve ekmeğ paramız kısıldığı için, benim de kocamın da canı sıkılmıştı" ve ilh. ve ilh

Olay CHP devrinde. Yeni ve bilinmeyen şey değil. Yalnız Türk milleti için bilinmez bırakılmıştır. Ecnebi sermaye ile bizim derebeyi artığı zümrelerimizin ve parti ağalarımızın iç bağları böyle kaldıkça, kendilerinden başkasına niçin söz ve teşkilat hakkı vermedikleri anlaşılmaz mı? Polisi, adliyesi, basını, her şeyi tekelinde duran böyle bir zümre, ne kadar azınlık olsa, ister tek parti, ister çift parti, ister çok parti oyunu oynasın, karşısına her çıkarı kolayca "komünist", yahut "dinsiz" diye boğuverip, kendi ihanetini vatanseverlik diye alkışlatmaz mı?

IV- DIŞ YARDIMIN İÇYÜZÜ

Bir mavi hikayeye göre, Türkiye'nin iktisaden GÖRÜNMEZ KAPİTÜ-LASYON'lara katlanması, dış yardım görmesi için zarurettir. Tarihimizi üstünkörü okuyanlar da bilirler ki, Türkiye'nin "Düvel-i Muazzama"dan (Batılı Ulu Devletlerden) dış "YARDIM" görmesi yeni değildir. Yüzyıl önce, Kırım harbi üzerine, koca Osmanlı İmparatorluğunu borca boğup, yarı sömürgeleştiren mekanizma, o zamanki "müttefiklerimizin Türkiye'ye para yardımları oldu. Vaktiyle para almak hoşumuza gitmişti. Fakat, sonraki kuşaklar, borç boyunduruğundan kurtulabilmek için, ihtilal üstüne ihtilal yapmak zorunda kaldılar. Lozan muahedesinde yıllarca sonralara kadar, borç belasını ödemekten, milli kalkınmaya vakit ve nakit bulamadık. Yani dış yardım, ekonomik sıkıntılarımızı azaltmamakla kalmadı, ayrıca ekonomi dışı baskıları da katmerleştirdi.

1854-56 Kırım savaşı sonrası ile, 1939-45 İkinci Cihan Savaşı sonrası arasında can sıkıcı paralelleri uzatmayalım. Bu günkü yardımları oldukları gibi gözden geçirelim. Dış yardım iki türlü oluyor:

- 1) Askeri yardım,
- 2) Ekonomik yardım.

A- Askeri Yardım: Pratik ekonomide denenmiş bir kaide var.

Devletin her yaptığı 1 masraf, piyasada 2 misli pahalılık yaratıyor. Bu bakımdan askeri yardım, geri ülkelere yarar mı? Bu konuyu en çok tartışan ülke Birleşik Amerika'dır. Tartışmaların sonucuna dair 2 Mart 1959 günlü Dünya gazetesinde tercümesi yayınlanan yabancı görüşü aynen şudur:

"Amerika'nın yabancı memleketlere yardım programını, Rusya'nın gelişmemiş memleketlere yaptığı ekonomik yardıma göre ayarlamak için Eisenhower'in kurduğu uzman komitesi... raporunda bu öğüdü veriyor: Ekonomik yardım azaltılsın, askeri yardım arttırılsın. Washington uzmanlar komitesi, ekonomik yardım yerine askeri yardım istiyor... General ve bankerlerden kurulan bu komitenin üyeleri, Avrupa'yı, Ortadoğu'yu, Uzakdoğu'yu dolaştıktan sonra, Amerika'nın Nato devletlerine askeri yardımı arttırmasını ve Amerika'nın müttefiki olmayan memleketlerin ekonomik ihtiyaçlarını ikinci plana atmasını istemişti.

"Bu sonuç, Komitenin kurulmasında önyak olan Dışişleri Bakanlığı diplomatlarını çok zor duruma düşürdü. Ekonomik yardımın, bugünkü haliyle bile çok iyi sonuçlar verdiğini bilen diplomatlar, Komite üyelerinden General William Draper ve Arthur Radford'un ağır basmasından ve Eisenhower'in de onları dinlemesinden korkmaktadırlar. Bu diplomatlara göre, gelişmemiş memleketlere yapılan Sovyet yardımı, Amerikan yardımından fazladır: Geçen yıl Amerika bu işe 400 milyon dolar, Rusya 550 milyon dolar ayırmıştı. Dışişleri Bakanlığı'ndaki uzmanlar, askeri yardımın sanıldığı kadar yararlı olduğuna da inanmıyorlar. Gerçekten de, Ortadoğu ve Güneydoğu Asya'ya yapılan askeri yardımın faydadan çok zararı olmuştur. Uzakdoğu için de bu böyledir. Başka memleketler, verilen silahlarla, askeri değeri olmayan veya işleyemeyecekleri birlikler kurmuşlardır. Mesela, Güney Vietnam ordusu, memleketin ekonomik şartlarına uyabilmek için üçte bir nispetinde azaltılmalı; Pakistan'ın ekonomik enflasyona sürüklenmesine sebep, gücünü aşan bir ordu bulundurmakta inat etmesidir. Milliyetçi Çin'e gelince, nüfusu 10 milyonu bulmayan bu memleketin 113 bin kişiyi silah altında bulundurmasına mana verilemez. 50 milyonluk İngiltere bile bu kadar asker besleyemiyor."

Bu satırlarla, dış yardım yapanların kendileri söylüyorlar: Geri ülkeye askeri yardımın "Faydadan çok zararı olmuştur." Türkiye, İngiltere'nin nüfusça yarısı, milli gelirce 20 de biridir. Gücümüze göre 40 misli ordu besleten askeri yardım, Nuri Sait ve Menderes olaylarıyla ilgisiz midir?

Demek, ekonomice, "askeri yardım" geri ülkeyi kısa yoldan çökertiyor. Allah'a şükür ki, Türk ordusu Pakistan ordusu değildir.

Siyasetçe askeri yardım, bir öfori olsun yaratmıyor mu? Bu alanda 17.5.1956 günü Washington'dan A.P. Amerikan ajansı şu haberi verdi:

"Endonezya Cumhurbaşkanı Sukarno bugün Birleşik Amerika ayan ve mebus'an meclislerinin karma bir oturumunda verdiği demeçte: "Asya devletleri, bütün tecavüzlere karşı hüviyetlerini koruyabilmek için ekonomik ve siyasi istikrara kavuşmalıdırlar" demiş ve şunları ilave etmiştir:

"Askeri yardım bu istikrarın yerini tutamaz. Askeri yardım sadece, bunu kabul eden memleketleri Amerika'ya daha fazla tabi kılmaya hizmet edebilir. Batılı devletler gibi Asyalı devletler için de, başlıca gaye, ekonomik ve siyasi istikrara ulaşmak olmalıdır."

B- Ekonomik Yardım: Gene önce, Batılı büyük devletlerin ekonomik yardımdan neyi anladıklarını düşünelim. Onlar geri ülkeleri kendi seviyelerine ulaştırmayı mı istiyorlar? Bunu akıllarından bile geçirmiyorlar. Amerika'nın seçme politika uzmanı Walter Lippmann diyor ki:

"Kaba taslak hesapla çelik gibi esas ağır sanayi nüfus başına aşağı yukarı 20 bin dolarlık bir yatırım gerektirmektedir. Daha hafif sanayi için ise, lüzumlu yatırım nüfus başına 6000 dolar civarındadır." ("Soğuk Harp", Cumhuriyet 11 Ocak 1959).

Bu hesapça, 25 milyonluk Türkiye, bugünkü Batı seviyesine ulaşmak için, ağır sanayide 500 milyar, hafif sanayide 150 milyar dolar yatırmalıdır. (Resmi kurla 1350 ila 4500 milyar Türk lirası!). Her yıl 7 milyarlık bütçemizin bütününe yalnız sanayiye yatırsak, hafif sanayi kurmak için 192 yıl, ağır sanayi için 643 yıl bekleyeceğiz. Amerika'nın askeri yardımlarını da kendisinden izinsiz hep sanayiye aktarsak, hafif sanayi için 900 yıl, ağır sanayi için ise, Hazreti İsa'nın doğum tarihinden uzun 1900 yıl bekleyeceğiz. Yok, Amerikan "Ekonomik" denilen yardımının hepsini (Amerika'yı atlatıp) sırf sanayiye yatırsak, hafif sanayi için 25.000 yıl, ağır sanayi için 84.000 yıl sabredeceğiz. Ki bu, artık medeniyetten önceki taş devirlerini geçen bir süre olacak.

Gülünç görünmekle beraber, Amerikan akıl ve metodu ile varılan sonuç bu. En ayık ve tok sözlü Amerikan akıl hocası, bizi böyle kendisinden taş devri kadar uzakta görüyor!

Amerika'nın Türkiye'ye yapmak istediği "ekonomik yardım"ın anlamı ne öyle ise? Bu sorunun karşılığını, gene hep Türk basınında çıkmış, biri siyaset, ötekisi iş hayatına ait iki Amerikan ikrarından okuyabiliriz.

a) 6.5.1956 günlü Cumhuriyet gazetesi yazıyor: *"Amerikan sanayicilerinin 1 numaralı sözcüsü Mr. Earl Bunting, Ankara'da temaslarını bitirdikten sonra şehrimize gelmiş ve dün, Amerikan İş Adamları Propeller Kulübünde çok mühim bir konuşma yapmıştır. Demıştır ki: "Amerika'nın*

Truman doktrini yolu ile Türkiye ve Yunanistan'a ekonomik yardımlarındaki gayelerden biri de, bu memleketlerin yaşama standartlarını yükselterek, kendisine müstehlik [tüketen] müşteri sağlamaktır."

b) 26 Nisan 1959 günü Amerikan A.P. ajansı dünyaya şu teli çekti: *"Amerika yaptığı iktisadi yardımdan faydalanıyor. 1958 yılında yardım görmüş memleketlerin Amerika'dan almış oldukları malların yekununun artmış olduğuna dikkati çeken raporlar, kongreye tahkikat sonunda verilmiştir. Bu yardımların işsizliği bir dereceye kadar önleyeceğine işaret etmektedir."*

Birbirini tamamlayan iki havadise göre: 1) Amerika Türkiye'de "yaşama standardını yükseltmek istiyor", ne yönde? 2) Kendisine "tüketen müşteri" edinmek, ve Amerika'da "İşsizliği önlemek" uğrunda! Bu, Türkiye'de Amerikan otomobilleri, buz dolapları, naylonları ve ilh. satılsın, demektir.

Amerika, Türkiye'yi kendi sanayi ürünlerine açık Pazar yapmayı nasıl sağlar? Türkiye'de kendisine rakip olabilecek sanayi kurdurtmamak yoluyla. Nitekim, İkinci Cihan savaşından beri Türkiye'de gerek CHP ve gerek DP çağlarına hükmeden ekonomi politikası bu olmuştur. Thornburg, İnönü'ye Karabük demir çelik fabrikasında "düşüncesizliğin şaheseri" olarak ağır sanayi kötülerken, sanayileşmemizin temellerini baltalıyordu. Menderes, "Evvla ziraat" programları ile, hacı ağaların küçük köylülere tırpan atmalarını ve küçük teşebbüslerin iflas etmelerini, "görülmemiş" derecelere çıkarırken, Thornburg'un Türkiye için CHP devrinde çizdiği planı uyguluyordu.

Bütün dünyada o çeşit yardımların birinci anlamı, "tüketen müşteri" avlamak ve anavatana aşırı kar sağlamak üzere sermaye ihraç etmektir. Dünya Bankası 1946-1955 arası, 9 yılda 40 ülkeye 2386 milyon dolar yardımda bulundu. Bunun sanayiye giden bölümü 227 milyon dolardır; onda bir. Türkiye'de yardımın sanayiye kayrılan bölümü 150 de 1'e yakındır.

Rakamlarla baş döndürmemek için birkaç özete işaret edelim. Türkiye'ye yapılmış 9 yıllık yardım 1,7 milyar dolar görünüyor. Bunun 915 milyon doları şöyle planlanmıştır:

335 milyon: "of shor" silah yapımı (Alman ağır sanayi bu işi kârsız bulduğundan, bize yükler, kendisi makine yapar).

250 milyon: Fazla zirai ürün ve kredili ithalat (Amerikan çiftçisi lehine masraflı stokları sürümlendirirken, Türk ziraatını felce uğratmak).

330 milyon: Aryere [gecikmiş] borçlar ve altın rehinler için (hem altınımız yarı fiyatına gidiyor, hem dış kirası: Yılda 1,5 milyon faiz ödüyoruz).

Nuri Said'in yıkılması üzerine Menderes'e teveccüh eden 359 milyon doların planı şudur:

100 milyon: (Avrupa Ödeme Birliği) Türkiye ekonomi ve maliyesini kontrol altına alma pahasına kısa vadeli kredi.

25 milyon: (Milletlerarası Para Fonu) aynı şartlarla yabancı malı aldıracak.

234 milyon: Para mı? Hayır: 25 Ağustos 1958 günlü Vatan Gazetesi'ne göre: "Türkiye'ye yapılacak bazı mali kolaylıklar". Bunun müfredatı:

75 milyon: Askeri yardım.

44 milyon: 1948-49-52 yıllarına ait 20 taksit borçla faizlerine (bir şey almıyoruz, borç ödenecek).

25 milyon: "Ödeme muvazenesine [dengesine] ait ihtiyaçları karşılama" (dış ticaret açığı gibi ölçüsüzlükleri destekleme).

15 milyon: Zirai mahsul satışı (Amerika, zirai kalmasını öğütlediği Türkiye'ye zirai ürün satacak).

75 milyon: "İleri gelen Amerikan müesseseleri tarafından gösterilecek gelişme yardımı." Bunlar hangi müesseseler? "4 Eylül 1958 Washington: General Motors, Westinghouse, Pan American gibi özel Amerikan müesseselerine olan 80 milyon dolarlık borçlarının konsolidasyonu da mevzu bahis olmuş..." Demek bu müesseseler Türkiye'ye 75 milyon borç vermek için, önce 80 milyonluk alacaklarını sağlama bağlamak derdindeler.

15 Eylül 1958'de, Türkiye'nin karşısına iki mali sermaye kalesi, Devletimizin yapacağı projeleri gözden geçirmek üzere dikildi:

a) Kalkınma İkras Fonu: "*Kalkınma projelerinin seçilmesine tealluk etmektedir.*" (14 Ağustos).

b) Export-Bank: "*Her proje hususundaki esas meblağ, faiz nispeti, ödeme müddeti ve diğer alakalı şartlara, ayrı ayrı anlaşmalara mevzu olacak.*" (12 Eylül)

Bir kere daha: "Ekonomik yardım"ın 1/3'ü askeri, 1/3'ü spekülatif (harç, borç, faiz), son 1/3'ü ise yabancı tröstlerin "TASVİB" [onay] ine kalır. Tröstler neleri tasvip edecekler? Sırasıyla: 1) Akmaz yakıt (akar yakıt kumpanyaların tekelinde), 2) Maden (Ecnebi sanayine hammadde), 3) Elektrik (o hammaddelerin ucuz elde edilmesi için devlet masraflı enerji), 4) Nakliye (otomobil kumpanyalarına müşteri). ve ancak 5. derecede lütfen müsaade edilecek sanayinin Mister Thornburg'ca emredilenlerden başkası olamayacağını bilmeye hacet var mı?

Kalkınma İkras Fonu'nun Türkiye'deki ajanı, Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası'dır. O banka, Türkiye'ye düşen 63 buçuk milyon dolarlık "İktisadi Yardım"la şu finansmanları yapmıştır:

Sanayi kolu:	Yiyecek, içki	Taş, toprak	Cam	Dokuma
Yatan para:	35,04	46.09	61,18	
Sanayi kolu:	Kimya	Taşıt	Tamirhane	Saire
Yatan para:	18,24	3,31	2,82	19,7

Hepsinin toplamı: 222 milyon 700 bin lira. Unutmayalım ki bu sermayenin yarısı yerli iştiraklerdir. Demek 111 milyon dışarıdan yatmış. "ekonomik yardım" 63,4 milyon dolar: 600,6 milyon lira eder. Bunun altında beşi ne olmuş? Manda yutmuş. Manda ne olmuş? Yassı adaya gitmiş!

Bütün şu birkaç olay, dillere destan "Dış yardım"ın kitaptan hayata geçişidir. Dış yardımın yaptığı iyilik ürüttüğü kurbağaya değişiyor mu? Hayır. Keşke, "yardım" adı ile bizi yedi göbek borca boğacaklarına, malımızı değeri ile satın alıp, paramızın değerini düşürmeseler. Hem elimize daha çok döviz geçer, hem bu parayla dilediğimiz sanayiye kurardık, hem de borçlanmazdık.

V- KENDİ KENDİMİZE YARDIM

Burada yabancı sermaye düşmanlığı dahi bahis konusu değildir. Siyasi müdahale, ekonomik imtiyaz istemeyen, ağır sanayi planımız için tekniğin son sözünü ve geldiği ülkenin ücret, müddet, çalışma şartlarını getiren, en az faizle 10 yıllık amortismanı yeterli bulan yabancı sermayeye Türkiye'den daha istikrarlı yatırım alanı bulunamaz. Dünyada bu saydığımız şartları yerine getirecek kadar namuslu ve rasyonel sermaye vardır.

Ama, gözü kapalıca yabancı sermayeye, hem de DP usulleriyle bağlanırsak, ne sürekli, ne verimli bir ekonomi düzeni kuramayız. Başı boş yabancı sermayenin Türkiye'ye ve Türk sanayine yaptıklarını Menderes diktatörlüğü açıkça gösterdi. Menderes'in bayraktarlığını yapan bir gazete bile şunları yazmıştı:

11 Mayıs 1959 Ekspres: *"Bugüne kadar 300-400 kadar yerli sermayeci ile röportaj yapmış, etüt imkanı bulmuş bir kimse olarak ikaz etmek isterim... Yıllardır bizi müsait bir yazar olarak sömüren ve kökü dışarıda olan yabancı menşeli sermaye ve sanayi tröstleri, Türkiye'deki milli sanayi hareketlerini yakından takip etmekte ve bizi Pazar olarak elden kaçırmamak için muhtelif kılıklarda karşımıza çıkmaktadırlar."*

Onun için: *"Sana senden gelir bir iflde şayet dâd [doğruluk] lazımsa, Ümidin kes zaferden gayriden imdâd lazımsa!"*

Deyip, kendi işimizi kendi emeğimizle yoluna koyarsak, yabancı sermaye de elimizi öper. Öpmezse de vız gelir.

Bizim kendi işimizi görecektir sermayemiz nereden bulunacak?

- 1- Köyde toprak reformundan,
- 2- Kentte bilinçli ticaretten,
- 3- Siyasette ucuz devletten.

Büyük ve geniş planlarla projelere dayanması ve bütün aydınlar kadar, tek mil halk yığınlarının da teşkilatlı, bilinçli ve denetli teşebbüsü ile başarılması gereken: Ziraatta, Ticaretle ve Devlette REFORMlar, Türkiye'nin sanayi ve ilim ülkesi olması için aranacak sermaye ve şartları çarçabuk buldurur.

A- Köyde Toprak Reformu:

Köyümüzü asırlardan beri irticain yuvası durumuna sokan, gelmiş geçmiş bütün iktidarları zamanla mutlaka teslim alan, Menderes-Bayar ayarında soyguncuları bile kolayca putlaştırabilen kara güç, derebeyi artığı, Osmanlı artığı büyük arazi sahipliğidir. Bunlar hem toprağımızı çorak ve boş, ziraatımızı geri, verimsiz bırakırlar, hem insanımızı işsiz, aç, tembel, cahil tutarlar. İrticamızın derin sosyal kökü ancak toprak reformu ile kazınabilir.

Köylüye kuru toprak vermek, toprak reformu değildir. Köylü toprağı tırnağı ile koparıp, dişıyla yiyemez. Toprak CHP'nin çıkarıp hemen bozduğu Toprak Kanunu'ndaki usulü ile satılmaz şekilde verilirse, bu: Osmanlı tımar, zeamet usulüne dönmek olur. DP demagojisiyle satılırsa; köylü elinde avucundaki, varını yoğunu toprağı yatırdığı için, zamanla sermayesizlikten borçlanır ve çok defa toprağını tefeci ağalara ipotek edip yok pahasına elinden çıkarır. Her iki halde de köylü, ateşe basmışça, köyünü bırakıp kaçar. Hacığa çiftlikleri büyür. Şehir varoşları gecekondularla dolar, sokaklarımızda işsizlikten geçilmez.

Sahici toprak reformu için, hepsi birden uygulanmak üzere en azından şu yollara girilir:

a) Köye hürriyet: Muhtar, memur, jandarma, kanun, köydeş mebus konularında gerçek insan hakları tanınır.

b) Köylüye teşkilat: İstisnasız bütün köyleri ve köylüleri, inandırma ve faydalandırma yolu ile içine alan Kooperatifler: Bir yanda üretimi rasyonelleştirir, tüketimi ve krediyi geliştirir; köylüyü devlete olan borcunun 12 mislini tefeciye ödeme işkencesinden kurtarır; kentliyi madrabazlara haraç ödeten pahalılıktan korur. Ayrıca her mesleğe, ihtisasa, sosyal duruma göre ziraat işçilerinden, topraksız köylüye kadar hür teşkilatlarda köye tanınan maddi manevi kalkınma hakkı, köylünün iradesiyle perçinlenip garantilenir.

c) Köye uygarlık: İnsan haklarını, şehirde temaşa edilen bir egzotik süs olmaktan çıkarıp, kitaptan, köy hayatına geçirmek üzere bindirilmiş (Mahkeme-Sihhat-Kültür) ekiplerini daima uyanık ve köylünün emrinde hazır tutmak. Ayrıca, her yıl tatil günleri, 500 nüfuslu 8000 köye üniversitelilerden, 150 nüfuslu 16000 köye liselilerden derlenmiş, boğaz tokluğuna ÜLKÜCÜ KÜLTÜR ERLERİ ışık ve yardım götürüp, dava getirirler.

d) Köye ilim ve verim: Hububat ekinciliğimizin acıklı sonuçları göz önünde tutularak, iklim ve toprağımızı ele alan (hayvan, sebze, orman, sınai ziraat, meyve, süs bitkileri ve ilh.) için uzman ağları, ayrı ayrı istasyonlar, araştırma, tatbikat enstitüleri ve üniversiteleri kurulur. Her yıl yalnız haşarata yedirdiğimiz 2 milyarlık milli değerimiz sermayemize katılır.

e) Tarım tekniği: 1941 yılı 1060 traktörle, zirai çevrelere 10 da 1 yardım yapılmıştı. Demek 1000 traktörle bugün, ekilen arazide makineli ziraat mümkündür. 40 bin traktörle: Ecnebiden yiyecek, içecek ithal ediyoruz. Oysa, ekilebilir olduğu halde 5'te 4'ü boş durabilen topraklarımızın tümü, 40000 traktörle cennete çevrilebilir. Ama halk teşkilatsız, millet seferberliksiz, yurt plansız kalınca 40 bin traktör: 200 yabancı firmaya sürüm, bir o kadar yerli acente bezirgana kadillak ve apartman, birkaç bin batakcı ağaya saltanat sağlayıp, küçük ekincilerimizin nefes borularını tıkamış, halkı pahalılığa gömmüştür.

f) Toprak dağıtımı: Ancak, en az yukarıda saydığımız 5 bölüm reformlarıyla hazırlanan zemine, 14 milyon dönümlük boş devlet toprakları, vakit geçirip toprağı pahalılatmadan, 6 ay içinde bedavadan bindirilmiş mahkemeler ve köylü teşekkülleri eliyle adilane dağıtılır. Devlet bir şey kaybetmez. Bilakis bu dağıtılan toprağın işlenmesiyle yılda en az 7 milyon ton hububatın yaratacağı vergi ile zenginleşir. En geç bir yıl içinde, aynı yoldan 5'te 4'ü işletilmeyen özel topraklar, makul fiyat ve şartlarla satılırsa, hem 4700 ağa ile 518 beyin elindeki arazi, 2,6 milyon köylü ailesi elindekinden 2,5 defa çok olmak gibi korkunç toplumsal dengesizlik giderilir, hem yılda en az 10 milyon ton hububat fazladan üretilerek, milli kıtlığımız yok edilir.

Toprak reformundan her yıl doğacak 2 ila 6 milyarlık değer artışı, kaldırımlar dolusu işsiz aydına iş, kırtasiyecilikle çürüyen fuzuli memura tok karın, yurttaş fazileti ve toplumsal ülkü sağlar; üretmen köylüyü dağ başında kurda kuşa yedirtmemiş oluruz. Milli gelirimiz yarıdan fazla artar. Açılan iç pazarımız, sanayimizi batı ile yıkılmadan karşılaşılabilecek düzeye çıkarır. İlh. ilh.

Osmanlı artığı madunluk [altlık, aşağılık] duygusu: "Acep bu işe eca-nip [yabancılar] ne der?" kaygısına saplanılmasın. Toprak reformu değil, (bizle ilgisi bulunmayan) toprak mülkiyetinin kaldırılması bile, hatta sos-yalistçe bir tedbir değildir; tam modern batı anlamında bal gibi kapitalist-çe, derebeyliğe karışık olmayan kapitalistçe bir zarurettir. Batı bizde o medeni cesareti görmediği sürece bizimle alay eder.

19/11/1958 günlü Dünya gazetesinin, yabancı basından tercüme et-tiği "*Pakistan'da Ölen Demokrasi*" adlı yazı aynen diyor ki:

"Ordunun, polisin kuvvetlerinin ve Amerikalılarla İngilizlerin el ele ve-rip parlamento rejimini yıkmaları ancak bir şekilde izah edilebilir. Batı dün-yası kendisine körü körüne boyun eğmeyecek bir muhalefetin, kanuni yol-lardan, yani parlamento vasıtasıyla iktidara yaklaşmasını istemiyor. As-ya'nın başka memleketlerinde iktidarı alanlar, çoğunluk tarafından tutul-mayan, halkı sömürmek isteyen, kendi çıkarlarını düşünen Nuri Sait tipin-de insanlardır. Eski hükümet adamlarını karaborsacılıkla suçlandırmaları ve kaçakçılara sert tedbirler almaları, yüzeyde kalan, gösterişten başka değeri olmayan tedbirlerdir. Asıl mesele tarım alanında yapılacak devrim-lerdir. Ne var ki, çiftlik sahipleri sayesinde iktidarda kalabilenlerin, dere-beylerin çıkarlarına aykırı bir devrimi gerçekleştirmesi her bakımdan im-kansızdır. "

Batı, kendi arasında böyle konuşuyor: "*Yüzeyde kalan gösterişten*" zi-yade, "*asıl mesele, tarım alanında yapılacak devrimlerdir.*" diyor. Mende-res'in sözde "köylü" demagojisi, Türkiye'mizin alınına Asyalılık damgasını vuran; "*derebeyleriyle çiftlik sahipleri sayesinde iktidarda kalabilen*" bir soysuzluktu. 10 yıl güç yaşayabildi.

M.B.K yoksul Anadolu köylüsü için yürekten kan ağlayan, halka inanmış, halk çocukları topluluğudur. İrticain kıpırtısından ürkmeyen. Ger-çek toprak reformunu yaptığı gün, köyde Menderes irticai, şeytan taşlanırlar gibi taşlanacak, M.B.K. köylü gönüllerinde kutsallaşacaktır.

B- Kentte Bilinçli Ticaret:

Köydeki irticaa kentten teşkilat ve fikir götürüp, cihan irticainin des-teğini sağlayan ve daima kaleyi içinden fetheden gizli kuvvet, yabancı sermayesine ajanlık eden kapitülasyon artığı vurguncu bezirganlıktır. Görünmez ekonomi kanallarından kapitülasyonları fiilen devam ettirir. Mille-timizin kanını kurutan vurgunculuk, ancak iç ve dış ticarete reformlar yapmakla milli ticaret sathına çıkarılabilir.

İç ticarete: Hazır yiyici reklam yerine, sermayeyi sanayiye çekecek olan ticari teşkilat ve yurtsever bilinç, teşebbüs kabiliyeti ile beraber;

vurgunculuk elinde kurbanlık koyun gibi, elsiz ayaksız bırakılmış halk yığınlarını içine alacak ve üretimde, tüketimde aktifleştirilecek modern kooperatifleşme şarttır. MBK'nın kısa tecrübesi, bu alanda ne kadar çok şey yapılabileceğini gösterdi. Ancak, kişinin iyi niyeti yetmez. Hele ülkücülerimizin gidici oluşları, pahalılığa karşı halk teşkilatlarından başka çıkar ve tutar yol bulunmayacağını ortaya koyar. Bu uğurda Migros ve benzeri müesseseler, memleket ölçüsünde bindirilmiş kooperatiflere çevrilmeli, halk onlara ortak ve denetleyici olarak katılmalı ve bu kent teşekkülleri, köy teşekkülleriyle işbirliği yapmalıdırlar.

Lotaryacı bankaların hava oyunundan para kazanma kumarbazlığı durdurulmalıdır. Devlet bankaları, büyük sanayi kollarına göre iş bölümü yapmalı. Küçük üretime hammadde sağlamak, apre santralleri kurmak gibi teşkilatlarla modern tekniği, verimli bilgiyi benimsetmeli. Özel bankalar: Dörder yıllık milli ekonomi planlarımıza göre seçecekleri üretim branşlarında, istikrarlı destek sağlayarak en başta sanayimize sermaye yatırımına katılmalı.

O zaman milli sermayemiz, her köşe başında üç beş bakkaliyenin sinek avcılığı ile darmadağın ve ziyan olmaktan kurtulur. Ekonomimiz, caddeleri dolduran emlakçilerin faizciliğine kurban gitmekten uzak kalır.

Dış ticarete: Yukarda belirttiğimiz rezil çemberi, boynumuza asılı lanet halkası olmaktan çıkarmak için, malımızı değerleriyle alanın malını almamız.

İkide bir, kasap satırıyla milletin sırtını kıyarcasına, "dış ticaret rejimi" çıkarma istikrarsızlığı, "tahsis" keyfi idaresi, kaçakçı acentelikler yoluna konursa, her yıl uğradığımız yüz milyonlarca zarar ve açık para heba olmayıp, ülkemize döviz ve sanayi getirir. Bu uğurda, kötüye kullanmaların önlenmediği branşlar devletleştirilir.

İşaret ettiğimiz gibi, yalnız dolar pahalılığı hegemonyası, 9 yılda 2 milyar 600 milyon dolarlık dış ticaretimizin yarısına yakın değeri tanınmaz hale getiriyor. Bu önlenince Amerika'nın bize 9 yılda yaptığı 913 milyonluk sözde yardıma, "Gölge olma başka ihsan istemem" diyebiliriz. Biz kuvvetli gören yabancı sermaye daha saygılı ve rasyonel davranır.

C- Siyasette Ucuz Devlet:

Devlet yapısında gereken reformu, M.B.K. mızdan daha iyi kavrayacak durumda ve yetkide hiç kimse bulunamaz. Ancak, bir iki noktayı hatırlatmadan geçemeyiz:

Menderes-Bayar çetesinin soygunculuğu, ne kişilerin kötülüğü, ne tesadüflerin bahtsızlığı ile izah edilebilir. Pahalı devlet afeti, uzun bir prosesin mahsulüdür. Bu afetin kökü, halka dayanmamak ve güvenmemekte-

dir. Demokrasi: HALK İÇİN HALK TARAFINDAN İDARE olduğu halde, bilhassa halktan kopuk aydınlarımızın hayalhanelerinde derebeyi artıklarının kolayca yaratmayı bildikleri panik, HALKA RAĞMEN DEVRİM safatasını doğurmuştur. İrticain kurnazca maskeleyip beslediği bu itiraf edilmemiş HALK DÜŞMANLIĞI, pahalı devleti yaratmıştır.

Gerçekten halkımız, "cahil" fakat "arif"tir. Bir avuç ülkücünün kendisi için çalıştığını hemen sezivermiş ve çapulculuğu felce uğratmıştır. Halkın böylesinden korkulmaz. Korkulmayan halka karşı pahalı devlet çıkarılmaz. Halkımızın belini büken, cahilliğinden çok TEŞKİLATLILIKTIR. Pahalı devletten sıyrılmak için ilk şart, kurulacak sahici halk teşkilatları ile, bugün her biri yok yere devletin sırtına yüklenmiş binlerce hizmeti, kendiliğinden ve kolayca halkın kendisine gördürmektir. Böylece devlet, özel görevlerinde daha serbest kalır. Hem işlerini demokratça verimli kılar, hem idare harçlarını haraç olmaktan çıkarıp asgariye indirir.

TEŞKİLATLI MİLLET, ucuz devletin toplumsal özüdür.

Ondan sonra devletin teknik ucuzlatma mekanizmaları: PARA ENFLASYONU ile at başı giden MEMUR ENFLASYONU diyebileceğimiz acıklı duruma, milletçe, iyi düşünerek, usulca, insafıca bulunacak çareler olabilir. 8 yıl, 20 misli sahte değerinde bütçe rakamları şişirmek, hem halka, hem memura, hem devlete ve ekonomimize kapanmaz yaralar açtı. Milli mücadele gibi, Batılı koca devletlere karşı açılmış bir kahredici savaş; bütçemizin yüzde 3 ila 5'i kadar personel masrafıyla başarılmıştır. İlk tek parti ve CHP'nin, sonra DP'nin boynunu kıran boyunduruk; bu pahalı devlettir, lüks devlettir. Devlet, dostu düşmana gösteriş için değil, halka hizmet için kurulmalıdır.

Ekonomik İkinci Kuvayi Milliyecilik seferberliği için, bir yanda: Tüketim borçlarıyla memur maaşlarını, milli gelirle dengeli ve paralel barem ölçülerine bağlamalı; ötede: Sarf icap ve yetkileri gibi, memurların terfi, azil, tayin işleri, tepeden inme, keyfi usul ve kişi etkilerine bırakılmayıp, memur sendikalarının objektif test ve ölçülü kararları ile yapılmalı.

Bu ilkelerle çalışacak devlet organları, bütçenin masraf kısmında 100 milyonları tasarruf eder; devlet iktisadi teşekküllerinde milyonları verimlendirir. Halka ucuzluk, emniyet getirir. Memura istikrar ve garanti sağlar. Hem devlet millete ağır yük olmaktan çıkar, hem memurlar masabendlikten, keyfi muameleden ve anlaşılmamaktan kurtulurlar.

VI- EKONOMİK

Aktüalitemiz, günün konusu, nereden kalksak bütün yolların Roma'ya çıktığı gibi; EKONOMİK'e varıyor. Burada bütün genişliği ile ekonomi erüdisyonu (mütebahhirliği) deryalar gibi ekonomi bilgisi saçmayı yersiz bu-

luyoruz. Bu incelemenin amacı, en yakıcı pratiktir. Aktüalitenin aktüalitesi: Ekonominin günümüze konu olan yanı üç noktada toplanabiliyor: a)Ağır sanayi, b)İnsan, c)Öncelik.

a- Ağır Sanayi: (Sanayileşerek işsizliği, pahalılığı, tembelliği gidermenin yolu):

Köyde toprak, kentte ticaret, siyasette ucuz devlet reformları sayesinde, Türk milletinin yaratıp tutulmadığı milyarlarla ne yapılacak?

Bizde eski bir laf ün almıştır: "Adama iş değil, işe adam bulmalı!" Kayırma derebeyliğimize karşı söylendiği için, mutlak hakikat gibi hayranlıkla tekrarlanan bu söz, toplum ölçüsünde tersine çevrilirse, daha az doğru değildir. İşe adam bulmak kadar, adama iş bulmak da modern devletin başta gelen görevlerinden sayılır. Çünkü her keçinin kendi bacağından asıldığı Ortaçağ esnafılığı, yeryüzünden kalkmak üzeredir. Çalışan keçiler artık teker teker değil, yüzü bini bir arada aynı çengele asılırlar. Bütün çalışma araçları belli yerlere ve ellere toplanırken, açıkta kalan yurttaşların geçim yollarını aramamak, sosyal adaletsizliğin en kahredicisi olur.

Gene bizde, hayat pahasından herkes yaka silkiyor. Hayat neden pahalıdır? Çünkü insan ucuzdur. İnsan, neden ucuzdur? Çünkü işsiz çoktur. İşsizliğimiz neden çoktur? Çünkü çalışacak işimiz kıttır. Ve bu aynı iş kıtlığı olayından iki zit sonucumuz çıkar: Bir yanda İŞSİZLİK, öte yanda ağır işte AŞIRI ÇALIŞMAK. Her iki sonucun vardığı soysuzlaşma TEMBELLİKTİR.

Onun için biz de, tembelliği de, pahalılığı da kaldırmak istiyorsak; önce ağır işte aşırı çalışmayı, sonra işsizliği kaldırmalıyız. Her ikisi için baş vurulacak çare, işin hacmini ve verimini arttıracak şekilde sanayileşmektir.

Sanayileşme genel bir söz. Türkiye'de Abdülhamit'in bile hürriyetçi geçindiği gibi, Menderes'e kadar herkes sanayileşmecidir. Fakat, bu amacı hayata geçirmek istendi mi, sanayileşmenin insan ruhu gibi, teknik maddesi de unutulur. Bugün dünyada sanayici ülkeler, mutlaka ağır sanayi, makine yapan sanayi temeline dayanırlar.

Almanya'da ağır sanayi kömüre, Fransa'da demire dayandı. Türkiye her alanda zengindir. Yurdumuzda yalnız kömür, demir değil; krom, manganezden bakıra, molibdene, hatta petrole, uranyuma kadar büyük sanayin bütün unsurları, yeraltımızı hazine yapmıştır. Biz hâlâ, hafif sanayici bile olamadık. Hükümetlerimiz, zirai ülke olduğumuzla övünecek kadar zavallılığa katlanırlar. Daha dün Uzakdoğu'nun balıkçı adası Japonya'yı, 50 yılda en kültürlü ve modern ülke yapan manivelanın makine sanayi olduğu düşünülmez. Yarım milyonluk çöl İsrail yurdu, kalabalık Arap

ordularını püskürtme gücünü, bize kadar penisilin ve otomobil satabilecek ağır sanayiden aldığı halde, dikkatimizi olsun çekmiyor.

Bizde "ilim" peçesini takmış bir "ağır sanayi düşmanlığı" yayılmış bulunuyor. Maliyetin pahalı olacağından, uzman kıtlığına, Pazar darlığına kadar bin bir bahane öne sürerler. O bahanelere kapılmamızın asıl sebebi ise: 1) Taşrada ve köylerde, küçük üretmenleri kolayca ağlarına düşürüp haraca kesen haciağaların büyük üretime dayanan modernleşmeyi çekememeleridir. 2) Merkez ve kentlerde vurguncu bezirganların, yabancı matahlarını satmakla Karun olmaya alıştıklarından, yerli sanayii ağır sanayi temelinden olsun yoksul bırakmak istemelerindedir. 3) Yurt dışında, aşırı hayran kaldığımız yabancı akıl ve sermayesine ister istemez aldanmamızdır. Yabancı, cibilliyeti iktizası [karakteri gereği] sermayesini, anavatanına aşırı kar akıtmak için yollar.

Sanayileşmek için milli bir plan kursak, ağır sanayi temeli bulunmadığı zaman, hafif sanayi için ancak yabancıların müsaade ettiği makinelerle, çeşit ve iş yedek parçalar mahşerine düşerek sakatlanacağız. O yüzden savunmamız bile yabancıların keyif ve niyetine bağlı kalacaktır. CHP, sanayileşmede, derebeyi zihniyeti ve yabancı sermaye nüfuzu ile Karabük karikatürüne çarpıldı. Bunun üzerine, yabancı uzmanın tamirhane, asri helâ ve çifte parti öğütlerini mâide-i Süleymaniye [Endülüs fatihlerini birbirine düşüren meşhur, kıymetli sofrâ takımı] gibi karşıladı. DP, aynı yabancı uzmanın çizdiği plana uyup, art arda 4 kabine programına: Öncelik ziraata! Parolasını soktu. Yiyeceğimiz ekmeği dışardan ithal ettik. Döndü, mezbuhane süresiz, hafif sanayi ve imar gösterilerine baştan kara gitti. Menderes çetesi 25 milyar hesapladığı yatırımın ancak beşte birini verimsiz sanayiye yatırıp iflas etti.

Oysa, 1954 bütçesinin 20 de biri ile, 50 milyonluk motor, 50 milyonluk tersane, 50 milyonluk oto-traktör, 50 milyonluk zirai sanayi makineleri sanayi kurulurdu. 1955-59 arası 4 yılda, bilinen 91 firmanın, en az 250 çeşit 41 bin 896 traktörünü ithal ettik: Yarım milyara yakın döviz ödedik. Bu dövizle, adı geçen 4 kol ağır sanayimizi 2-3 misli büyütmüş olurduk. Bugün hiçbir yedek parça meselesi bulunmayan 3-4 tip sahici Türk traktörü, Türk kamyonu, Türk otomobili, Türk motorlu gemileri işler, her yıl ithal zorunda kaldığımız 150 milyonluk makinenin, 75 milyonluk demir çeliğin, 50 milyonluk oto ve parçalarının en az yarısı yurdumuzda yapılırdı. 100 binlerce Türk işçisine ekme çıkar idi. Bugün kimya sanayi, atom pilleri, elektrik santralleri, çimento, şeker, dokuma sanayimizi kendi kendimize kurma kapasitesine ulaşırdık. Dış ticaret ödeme bilançomuz açık vermez, paramız altın değerine yaklaşırdı. Zararın neresinden dönülse kardır.

b- Teşkilatı Millet: (Ekonomik insan: Hür teşkilatlı çalışma) Bizde ekonomi deyince, insanı unutmak adettir. Oysa, insanın bütün hayvanlardan maddi farkı, EKONOMİK varlık oluşudur. İnsan ekonomisinde alet, aygıt, avadanlık kadar plan da baş rolü oynar. Dokumacının örümcekten farkı, yalnız aletle çalışması değil, o kadar da ve belki ondan da önce, kafasında yapacağı işi planlaştırmasıdır.

Plan nedir? Bizde derebeyi kafalılar, planı esaret, plansızlığı hürriyet sayarlar. Oysa gerçek hürriyet; gelişi güzel her istediğini yapmak değil, yapılması gerekeni aydınca kavramak ve istemeyi bilmektir. Bu bakımdan plan: 1) Hürriyetin bilinçle çıkması, 2) Hürriyetin şekil almasıdır. Milli kalkınmada ağır sanayi temeli üzerine sanayileşmek mi gerekiyor? Madem ki insanız, hem de 25 milyonluk bir toplum halindeyiz, 25 milyonumuzun da gerekeni bilinçle başarmak üzere hücre teşkilatlanması şarttır. Ancak o zaman millî bir bilinçten ve ekonomik bir plandan konu açabiliriz.

Plan düşmanı geçinen derebeyilerimizin bir türlü milli ekonomi planı kurmayışlarının iç sebebi, milletin bilinçli teşkilatına ve hür planlara katlanamayışlarından ileri geldi. Onlar bir yanda azınlığı teşkilatlandırıp dolu dizgin tahakkümlerinde başıboş bırakırken, ötede millet çoğunluğunu bilinçsiz ve teşkilatsız bırakmada bir "Hikmet'i idare" buldular. Tek parti çağında bir tek hürriyet vardı: Alkışlama hürriyeti! Çok parti çağında bir tek teşkilat vardı: Oy teşkilatı. Tek parti çağında millet alkışçı köle idi; çok parti çağında millet "oy davarı" durumuna sokuldu. Dolayısıyla, ekonomimiz gibi kültürümüz de aksadı.

Gerçek milli kalkınma ve ekonomik kuruluş için ne kadar "seçme" ve üstün olursa olsun, küçük bir azınlığın her şeyi yaparım sanması, pirenin deveyi sırtında hacılığa götürmeye kalkışmasına benzer. Milli uygarlık seferberliğimiz için, milletimizin bütünü ile teşkilatlanması, yapısını gereği gibi kavraması, denetli hür teşebbüse fiilen geçmesi şarttır. Kadim tarih, bu alanda dilsiz bırakılmış en yaman tanıktır: Halkın köle olduğu medeniyetler, ne yapmışlarsa, bir türlü art arda yıkılıp gömülmekten kurtulamamışlardır. En sonunda, modern Batı uygarlığının olağanüstü sürekliliği ve yücelişi, halk yığınlarının köle olmayıp, teşkilatlanabilmesi ve toplumsal devrimleri başarabilmesi yüzünden olmuştur.

Kadim toplumlarda hür insan; kendisini alıp satmaya yetkili bir efendisi bulunmayan insandı. Bugün hürriyetin bu dar ve kişisel anlamı yerine, geniş toplumsal gerçeği geçmiştir. Modern hür insan: Bir zümre veya sınıfın da dilediği gibi kullaştıramayacağı insandır. Hukuk hürriyeti, toplumsal hürriyete dayanmıyorsa, ölü düsturdur. Modern toplumda hür-

riyetten bahsedebilmek için, her alanda hürriyetlerin elle tutulur karşılıkları bulunmalıdır. Hürriyet maddesi billurlaşmıştır. Seçim yapılması yetmez; yurttaşın kimi ve neyi seçtiğini iyice bilmesi (BİLİNÇ) ve seçmeye gücü yetmesi (TEŞKİLAT) gerektir. Millet kayıtsız şartsız egemendir demek yetmez: Avukatını ve hekimini seçmesi kadar, açıkça hakimini ve idare amirini de SEÇMESİ (BİLİNÇ) ve seçtikten sonra da denetleyip yöneltmesi (TEŞKİLAT) gerektir. Ancak o zaman mahkemelerin, hükümetin İSTİKLAL'i ve HOŞGÖRÜRLÜĞÜ kitaptan hayata geçer. Eğitim: Muhtar [özerk] ve demokratik ilim yapma, hakikat arama, kültür yüceltme, insan yaratma teşkilatı olabilir. Spor kumara batmaz. Basın "efkârı umumiye" spekülâtorlüğünü bırakıp prensip yayınına başlar. Partiler "oy davarı avcılığından" bıkip, toplumsal sınıfı ve doktrini belli teşkilat bilincine kavuşur. Ordu, demokratik fen ve kahramanlık okulu olur. Din, müdahalesiz vicdan ülküsünü benimser.

Batıda insan yaşayışı niçin daha ileri, daha kültürlü? Çünkü modern batı insanı, o çeşit hürriyetleri BİLİNCE çıkarıp TEŞKİLATA bağladı. En basit örneği göz önüne getirelim: Batı üstünlüğü, maddi manevi KEŞİF-İCAT yaratıcılığıdır. Batıda en büyük keşif MAKİNE dir. Makineleşmek, Batı işverenlerinin daha zeki yaratılışlarından mı ileri geldi? Hayır: Batıda işçiler teşkilatlanma ve hak savaşı hürriyetini ele geçirince, işverenleri mutlak sömürme (en az ücretle en ağır işte en çok süreli çalıştırma) metodu yerine, kâr için daha mükemmel alet ve makine keşfetmeye, yenilik ve icat aramaya zorladı. Geri, ilkel el imalathaneleri bu yoldan fabrikaya döndü.

Bizde, insan gücünün sınırsız sömürülüşü yüzünden bir zaman köye traktör giremedi. Toprak ağası yarıcı çalıştırmayı daha ucuz ve kârlı buluyordu. Bugün, köyde traktörlerin üretimden ziyade eğlence ve taşıt aracı gibi kullanıldığından gocunuyoruz. Neden? Çünkü köy işsizleri traktörlerle yapılandan daha ucuz maliyetli ürün verecek durumda bırakılmışlardır. Makineler şehirlerde bile insan emeğinin rekabetine güç dayanıyor. O yüzden yabancıların iskartaya çıkardığı makineler bize yeni gibi sürülebiliyor. Fabrika işletmesi bile, vergi kaçakçılığı uğruna, yer yer parçalanıp, Tahtakale'nin çifit çarşısına çevriliyor. Ve bir türlü modernleşemiyoruz.

Demek hür halk teşkilatları, yalnız insanca davranış, sosyal adalet, hatta o kadar şiddetle özlenen ahlak dengesi kurmakla kalmaz, yurdun teknik ilerlemesi ile ekonomik kalkınmasını da kaçınılmazlaştırır. Makineleşmeye duyulan bir ihtiyaç, keşif ve icadı milli zaruret durumuna getirir. Hür teşkilatlı millet, belki bir avuç modası geçmiş derebeyi bozuntusunun buyurma zevkini sınırlandırır. Lakin, millet iradesini gerçekleştirdiği gibi, yurt ekonomisini de en sağlam, dayanıklı temeller üzerine oturtur.

Gerek ekonomi, gerek toplum alanlarında bütün eksikliklerimizin özet: İdarecilerimizin doğru davranmamış olmaları kadar ve belki ondan fazla, milletimizin teşkilatsız bırakılmış bulunmasıdır.

c- Öncelik Kültüre mi Ekonomiye mi Verilmeli?: Tabiatıta IŞIK ne ise, toplumda KÜLTÜR odur. Bu benzetiş ekonomi ile kültürün karşılıklı bağıntılarına uygulayalım. Elektrik ampulü niçin yapılır? Elektrik ışığı almak için. Burada ampul ekonomiye, ışık kültüre karşılık düşebilir. Kültürsüz bir ekonomi elbet, ışık vermeyen ampule benzer. Lakin, elektrik ampulü olmadan elektrik ışığı nasıl imkansızsa, tıpkı öyle ekonomisiz bir kültür de tasavvur edilemez. Kültürle ekonomiyi birbirinden ayırmaya çalışmak, "yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan çıkar" yollu meşhur skolastik tartışma yavanlığına düşmektir. Elbet, kültür de ekonomiden çıkar, ekonomi de kültürden çıkar. Hangisinin önce geleceğini, -gökten inmiş vahiy nassı kaat'- ile değil, yerine ve zamanına göre az çok değişir.

Ancak siyaset, insan bilincinin değil de, henüz maddi kör kuvvetlerin egemenlik sürdüğü toplumlara uygulanınca, kültürün ekonomiden sonra geldiği acı bir hakikattir. Böyle topluluklarda politika, ortada oynayan KUKLA dir. Para o kuklayı oynatan tellerdir. Profesyonel politikacılarımız bu yüzden para oyunlarına pek kapılırlar. Ancak hiç unutulmaya gelmez: Para tellerini tutup güden el ekonomisidir. Sağlam ekonomide para telleri altındır ve politika kuklaları o görünmez altın teller sayesinde rollerini başarı ile oynarlar. Ekonomi çürükse, siyaset kuklalarını oynatan telleri pamuk ipliğinden, kağıt olur. Artık vay o kuklaların ve idare ettikleri milletlerin başına!

En kabasından bir taze örnek verelim. İstanbul kambiyesuna göre, külçe altın 1946 yılı 490 kuruştı. DP muhalefeti kıyametler kopardı. 1950'de altın 513 kuruş oldu: DP iktidara geldi. Bir de bakıyoruz 1954 yılı demokrasi kahramanları ansızın diktatörlüğe geçtiler. Neden?.. Başka bin bir sebep bir yana, altın 726'ya çıkmıştı. 8 yılda altın yarıdan fazla pahallanmış, Türk parası ve o parayla rızkını edinen Türkiye halkının nafakası yarı yarıya düşmüş sayılabilirdi. Bu maddi olayın Türkler üzerine yaptığı baskıya, ancak diktatörlüğün siyasi baskısı denk düşebilirdi.

Şimdi hangisi baskın çıkacak? DP'nin siyasi, ahlaki, ilmi, felsefi, idari, hatta dini etkileri mi, yoksa altın ibrenin gösterdiği ekonomi etkisi mi? 1960 şubatında altın 1710 kuruşa fırladı. (Türk parası %349 düştü). Demek DP'nin Türkiye ekonomisi üzerindeki 6 yıllık kasap oyunu, ondan önceki 4 yıllık CHP ve 4 yıllık DP baskılarına nispetle 7 misli şiddetle artış temposu gösteriyordu.

Dayanamaz hale gelen Türk milletini ayaklanmaktan alıkoymak için, DP iktidarı siyasi gangsterlikten başka çıkar yol bulamadı. Memurları, polisi, jandarması, yetmedi, millete karşı ikide bir silah başı ettiği Türk ordusu, Türk hava kuvvetleri, Türk donanması bile gözünü doyuramadı. Nato, Cento, Seato üstünden bir ayaklanmaya karşı, Amerika Birleşik Devletleri'nin Türk topraklarına asker çıkarmasını da sağladı. Sonra, o korkunç zorbalık, 27 Mayıs gecesi, en güvendiği Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından, "dalında çürümüş bir meyve" gibi dokunur dokunmaz, alaşağı ediliverdi. Ekonomik olay öylesine bir hesaptır ki, yanlış yapıldı mı, Bağdat'a kadar gitse gene geri döner.

Tefeci ve bezirgan çapuluna "Coup de Grace" (Son öldürücü vuruş)u indiren M.B.K, tarih bakımından Devrim ülküsünü benimsedi. Demokrasiye yepyeni bir düzen verecek, toplum zincirinin bütünüdür sürükleyecek olan hangi halkaya var gücüyle asılmalıdır?...

Hiç şaşmadan: Ekonomi halkasına. Toplum zincirimizin bütün öteki halkaları, hele maarif [eğitim], kültür ve ilh. problemleri önemsenmeyecek veya geride mi bırakılacak? Asla. Hatta bilakis: Eğer kültürün sahidan ortamımızı aydınlatan büyük ışık olmasını istiyorsak, önceliği halkın ekonomik kalkınmasına vermeliyiz. Çünkü, maalesef, ekonomi gelişimine yaslanmayan eğitim ve kültür, ülkemizde boyuna, temelsiz yapının üst katları gibi tutunamamıştır.

En göksel din olayından ibret alalım. Yurdumuzda Türk varlığını kökleştiren cami, yalnız güzel mimarisiyle ruhları yüceltmez, suyu ve helasıyla bu güne dek halkın en kaba ihtiyaçlarına da yaradığı ölçüde yaşamıştır. Ve yeryüzünde en dinsiz adam bile, tek inanan kalmasa dahi, caminin toplumsal görevli inanç yapısı önünde ölmezliğin heyecanını tadacaktır. Selâtin sitelerinin (Cami + Medrese+Çarşı) (İman+İlim+Ekonomi) üçüzü, kurulduğu gün, toprak ekonomimizin düzeniyle ahenkleştirilmiştir. O şaheser anıtlara dayanmasaydı, bugün İstanbul "müslümanım" diyebilir miydi? O anıtlar, çağlarının ekonomisine dayanmasalardı, var olabilirler miydi?.. Onun gibi, modern kültür, Batı sanayinin çocuğu oldu. Ortaçağlarda ise, insan ilmi, bin yıl önceki Aristotalis'ten yüce bilgin olmayacağını ezberlemişti. Neden? Çünkü, Ortaçağın maddi yaşayışı, kadim Yunan medeniyetinde görülen ekonomi düzeyinden yukarıya çıkamamıştı.

Tersine, kültür ve maarif çiçeği, ne kadar güzel olursa olsun, kendi toprağında kökü yoksa, süslü vazoya konmuş nadide güle benzer, er geç solar, hatta çürür ve kokar. Bunu da bizim daha dünkü politikamızda bir örnekleriyle görebiliriz. Batının ağır sanayiye dayanan temellerini yurdu-

muzda gerçekleştiremedikçe, ticaretimiz vurguncu bezirganlığa, bankacılığımıza, Kanuni Süleyman çağındaki kadar "dolapçı" piyango ve hava oyunculuğuna döndü. Dünkü hükümetler gibi partilerimiz de, hep güya "kültürlülerimiz"nin elinde idi. "Ülkü" dergisinde çıkmış köy röportajları çok enteresandır. Anadolu'nun ekonomi seviyesi olduğu gibi kalmış köyünde, vaktiyle bir tek hırsızlık görülmezken, okul açıldıktan sonra, hem de hep okul görmüşlerden hırsızlar çıkmıştır. Eğitim bunu mu öğretti diyelim? Elbet hayır. Çocuğun soyut eğitimle genişleyen eğilim ve ihtiyaçları, çevresindeki geçim imkanları ile karşılanamayınca, soysuzluğa dökülmüştür. İnönü "her köye bir okul" açmayı, köy ekonomisiyle bağdaştıramayınca, toprak reformsuz "İlk tahsil seferberliği" döndü dolaştı, okul masrafı için tek ineğini satmak istemeyen dul köylü kadınına jandarma falakası çekmeye kadar facialaştı. İnönü'nün de hor gördüğü "bataklı toprak ağalarının ekmeğine yağ sürdü. CHP'yi köylü oyları ile tepesi taklak getirmeye yaradı. Köye ışık götürme niyeti, maddesiz uygulanınca, köyü Menderes demagojisinin karanlığına gömdü. Yüzde yetmişimiz halâ okuma yazma bilmiyor. Bilenlerimiz de, ancak Şahmeranı anlayabiliyor.

Atılan inkılap tohumunun kültür çiçeğini köyde kentte açılmış görmek istiyorsak, toprağımızda o tohumu önce filizlendirecek geçim şartlarını geliştirmeliyiz. Türkiye'mizi yeryüzünün en kültürlü ülkesi yapmak istiyorsak, dört elle sarılacağımız birinci halka, ekonomi ve üretim düzenimizdir. Önceliği ekonomiye veren ülkelerde kültür kısa zamanda başa geçip yolu aydınlatmıştır. Kültür, onunla uğraşacak kadar boş vakti ve bol nakdi bulunan insan yığınları için vardır. Yoksullukta kültür yaratan ülkücüler, yığınla karıştırılmamalıdır. Amerika'da kültür ileridir: Çünkü, tarlada çalışan bir kişi, 84 kişinin ekmeğini üretebilir. Türkiye'de kültür geridir: Çünkü, tarlada çalışan 6 kişi, kendileri dışında ancak bir kişinin ekmeğini üretebilir. Danimarka, batının en birinci okur yazarlar ülkesidir: Çünkü, ziraatının çıkmaza girdiğini, bütün köylü yığınlarını teşkilatlandırıp, bilimle işin birliğini halka indirmiştir.

Köyümüzde, derebeyi artıkları köy ekonomisine egemen oldukça, en parlak kültürün ışığı söndürülür. Köy Enstitülerini boğanlar, köylümüzün modern insan haklarını özlemesinde "komünizm" kokusu alanlardır. Bülül hocalar, Bursa camiinde bile: *"Cengiz ve Atilla adlarını çocuklarına koyanların komünist olduklarını"* (Cumhuriyet 25 Mart 1959) vaiz edebildiler. Ege bölgesi kadar ileri toprağımızda, köylere 27 Mayıs'ı anlatmaya giden öğretmenlerin yolları kesildi, kendileri taşlandı. Kültür, yalnız başına kaldı mı, bu derece ters karşılanabilir.

Meslek açılardan eğitim önceliği haklı olabilir: 15 ayda 45 bin Mehmetçiğin orduda okur yazar yetişivermesi gibi. Yalnız, ordudaki Mehmetçikle, köy ve kentteki Mehmetçiklerin durumları bir değildir.

Orduda, Mehmetçiğin bütün maddi ihtiyaçları (yeme, içme, çalışma, dinlenme, giyinme, barınması, hatta sporu ve eğlencesi) sağlanmış sayılabilir; tek eksikliği eğitimidir. Sivil Mehmetçiğin geçimi aksak, çoluk çocuğu kalabalık, kendisi işsiz ve ilh.. ise, eğitime harcayacak boş zaman ve bol imkan bulması hayli güçleşir. Dünyanın en çekici eğitimi önünde vurdum duymazlaşma, hele geri kışkırtan varsa, düşmanlık başlar. Çoluk çocuğu ile bütün halkımıza ordudaki asker Mehmetçiğe verilen kadar olsun, belli geçim garantisi verilse, elbet ayrıca ekonomi şartlarından kaygılanmaksızın, yapılacak BİRİNCİ İŞ eğitim olur. O zaman bile, ekonomik durum daha önceden çözümlenmiş değil midir? Onun için, ordudaki tecrübemizle eğitimin rolünü değerlendirmek güçtür.

VII- POLİTİK

Saltanat çağında, siyaset sarayın tekelinde idi. Saray dışında siyaset yapmak, "sözü ayağa düşürmek", sayılırdı. Bu kafa ile, Türkiye'de hürriyeti bile iki defa ilan eden kişi, en ünlü müstebidimiz Sultan Abdülhamit oldu. Onun için de hürriyet, bizde hâlâ hürriyetten başka her şeydir.

Meşrutiyet çağında, siyaset gene sarayla bezirganların (Levanten sözcüğünde en iyi tarifini bulan Batı'ya bağlı ve hayran sözde tüccarların) tekeline geçti. Saray ağaları ile kent bezirganları dışında siyaset yapmak, "sözü ayağa düşürmek" sayıldı. Bir tek iri Abdülhamit'in yerine bir çok Abdülhamit ufaklıkları geçti.

Cumhuriyet çağında: Birinci Kuvayı milliyecilik hayata "Halkçılık programı," ile gözlerini açtı. Fakat halkımız teşkilatsız kaldığı için, teşkilatlı, tecrübeli ve gelenekli derebeyi artıklarına karşı Cumhuriyet ve istiklalimizi koruyacak inkılaplar, "güzideler" (seçkinler) adlı kimselerin tekelinde yürütüldü. Halk için yapıldı, ama halk tarafından yapılmadığı için, siyasi yüzeyden derinliklere inemedi. "Güzideler" dışında siyaset yapmak, "sözü ayağa düşürmek" sayıldı. CHP bu "güzide akidesi" ile halktan o derece korktu ki, en sonunda şef İnönü güya çok partililiği ilan ederken bile; "sözü ayağa düşürmemek" şartını koştı. Kendi "güzide"si D.P., "sözü ayağa" öylesine düşürdü ki, yurdumuz en modern irtica ile silahlanmış ortaçağ ağırılarının salgınına uğradı.

D.P. faciasını hâlâ, hemen herkes "cahil halkın" siyasete karışması gibi görmeye eğitiliyor. Türk milletine bundan büyük iftira olamaz. "Sözü ayağa düşürmek" sözcüğünün batılı anlamında medeni karşılığı DEMAGO-

Jî'dir. Demagoji: Küçük menfaat ve küçük meseleler öne sürerek, büyük menfaat ve yüce ülküleri örtbas etmek gevezeliğidir. Demagojiden kurtulmanın tek yolu, milletin bütününe siyasette söz ve iş sahibi etmektir. İster "seçkin", ister bıçkın olsun, azınlık siyaseti tekelinde tutup yığınlara mal edemedikçe, er geç demagojiye düşer. Ortaçağ aşiret usulünde halkı sürü, başındakileri akıllı çoban yerine koymak olurdu. Millet idaresinde: Gerçek demokrasiden, yani halkın bilfiil siyaseti gütmesinden başka çıkar yol yoktur. Onun için: 1) Siyaset, 2) Doktrin, 3) Parti konularında yanlış anlamları kısaca açıklamadan edemeyeceğiz.

A- Siyaset: Yurdumuzu kasıp kavuran bir avuç derebeyi artığı, kendi hesaplarına çok güzel bir oyun bulmuşlardır: Siyaset düşmanlığı. Asker siyasetle uğraşmaz, memur siyasetle uğraşmaz, genç uğraşmaz, ihtiyar uğraşmaz. Üniversite, hakim öğretmen: Haşa! İşçi, köylü, esnaf, fakir fukara: Ne hadlerine!.. Kim uğraşır Türkiye'de bu siyaset denilen kuşla? Yalnız cennetlik beylerimiz. Böylece, millet iradesi, bir koyun sürüsünü gütmek kadar kolay ve kârlı, gelirli efendilerimize. Ancak gerçekte hiçbir millet sürü olamayacağına göre, kanlı kansız siyasi facialar millet kaderini allak bullak eder dururdu.

En uzak ve en yakın tarihimizde o basma kalıp, alışılmış "dürûg-ü maslahat-âmiz"i [iş bitirici yalan] boyuna yalanlayan en sık olaylardan biri de: Askerle siyasetin en görmek istemeyen göze dahi batacak ilgisidir. Hemen hepimiz, askerlerin siyasetle uğraşmaması gerektiğinde Allah bir yemin etmiş görünürüz. Tarihimizde ise, askerlerden daha velvelelice siyasetle uğraşan kimsemiz olmamıştır. Ve hele modern tarihimizde, ne vakit askerler siyasetle uğraşmışlarsa, o vakit bu millet az çok doğru, iyi, güzel bir ileri adım atmıştır.

Acaba niçin düşünmekten korkuyoruz? İstibdat zamanı Askeri Tıbbiye, Kuleli, Harbiye gençliği siyasetle uğraşmasaydı, ne olacaktı? Yurtla ilgisi kopuk bir takım eksantrik kişilerin Avrupa'ya kaçışları. Enverler, Ni yaziler, ordu birlikleriyle dağa çıkmasaydılar, kim bilir daha kaç tane "Cön Türk", arkadaşlarını Kızıl Sultana jurnal edecekti.. Mütareke yıldırımını ve İzmir işgali üzerine Türk ordusu siyasete el koymasaydı, doğacak faciaları insan aklına getirmekten çekiniyor. En son 27 Mayıs gecesi silahlı kuvvetlerimiz siyaseti ellerine almasa idiler, bugün Yassı ada hainlerini alkışlayan sözde çoğunluktan yüzü kızarmayan Türk kalmayacaktı.

Öyle iken, en akli başında geçinen aydınlarımız, bilim adına ant içmiş koskoca profesörlerimiz bile, uluorta, hem de büyük ağırbaşlılıkla: Siyasetle uğraşmamak gibi düpedüz bir medeni intihar akidesini rahat lokum

kadar tatlı tatlı yutmuş görünmeyi, en yüce usun ermişlik kertesine varmak sayıyorlar. Neden?

Çünkü, bizde siyaset adı ile ortaya sürülen şey, çok defa bir avuç halk düşmanının kirli düzenbazlıkları olmuştur. Kirli çamaşırları milletten gizli yıkamanın kestirme yolu: Akli erecekleri, hele haksızlığa karşı gücü yetecekleri, en büyük millet meselelerinde, yani siyasette kafadan gayrimüsellah [silahsız] kılmaktır. Bugüne değin, sürüm yapmış hiçbir bilim akımımız veya siyaset partimiz, Batılı anlayışın ağza alabileceği herhangi bir yerli malı İDEOLOJİ temeline dayanmamıştır. Uzağa gitmeyelim. Onlarca yıldan beri kimsenin "hayır" demediği beş altı formel hürriyet kavramı, 27 Mayıs gecesi tek kalemde ilan ediliverince, CHP'nin en allame lideri Günaltay, başka yapacak işi kalmadığını görerek, istifa etti. CKMP, ansızın, palavra uçurumunun dibini görmüşçe, mumla program aramaya bulaştı. Doktrin partisi olmamakla öğünen ve doktrin particiliğinin ülkemizde olamayacağını en mutlak hakikat gibi öne süren, her doktrin partisinin polis işkencesiyle adliye engizisyonunda inletilmesini bir kerecik olsun yanılıp Anayasa'ya, insan haklarına aykırı bulamayan bu iki meşhur edilmiş parti, daha dün iktidara gelince, -ne yapacakları değil- kaçır koltuk üleşecekleri konusunda birbirlerine girmişlerdir. Ve hala acele gelmesi için çırpındıkları yarınki seçimlere girince: Millet oylarını, peşin peşin kendi torbalarında keklik saymaktadırlar. Hangi programları ile? Alkışçı Yahudi'nin dediği gibi: "Daha belli değil!" Acem şahının gemisi örneğinde: Partileri önden iktidara çıkıversin de, fikriyatları arkadan gelmesede olur!

Bu bakımdan MBK öyle "parti" ocak, bucaklarını değil, bütünü ile o çeşit partileri kapatsa, ve yeniden teşkilatlandıracağı milletin içinden namuslu doktrin partilerinin çıkmasına yol açsa yeridir. Çünkü doktrinsiz partilere, medeni dünyaca "Parti" adı dahi verilmez. Bizimkiler, komiteci balcan çetelerine benzerler. Sırf iktidar kaymağını gözetleyip, sözde kuvvetli birer "şef" çevresine dizilmiş, iyi veya kötü niyetli, aşiret kafalı, aşiret yapılı acayip ahbap çavuş bölükleridirler. Batılı anlamında: Bilim, düşünce, ilke, sistem, doktrin partisi mi dediniz? On parmağımızda on kara hazırdır. Doktrin teşebbüslerini er geç hem boğar, hem de kirlertiriz.

Ortada gerçek fikir, sosyal prensip, açık ilmi doktrin bulunmayınca, elbet, işçi, köylü, halk arasına sokulan sözüm ona "SİYASET": Aşiret kavgası çıkarır. Askerin, memurun, profesörün, aydının böyle aşiret kavgalarına katılmaları, yalnız külah kapıcılığı ve kargaşalığı arttırmakla sonuçlanır. Zekanın benimseyebileceği insanca ölçülü açık düşünceler karşıla-

şamayınca, bilimli ve namuslu tartışmanın yerini, ister istemez cahilce, hatta hayvanca kör dövüşleri tutar.

Siyaset: Bütün hayvanlar içinde yalnız insan içindir. Daha 2300 yıl önce, Aristoteles'in insanı: (ZOON POLİTİKON): (Siyasi hayvan) diye tarif edişini tekrarlamaktan bıkmayalım. İnsandan "SİYASET" özelliğini kaldırdığımız gün, geriye ne denli süslersek süsleyelim, "HAYVAN"dan başka bir şey kalmayacağını unutmayalım. En derebeyice siyaset yasaklarına rağmen, hepimizin boyuna ve ister istemez siyaset olaylarına katılmamız, insandan başka bir varlık olamayışımızdan ileri gelir. Madem ki, insan doğduğumuz için bilerek, bilmeyerek SİYASİ'yiz, "Siyasetle uğraşmam" diye, kendi kendimizi neden boşuna inkara yeltenelim? Neden her şeyde yararlı bulduğumuz bilgi ve denemeyi siyasette kendimize çok görüp, en basit yurttaşlık meselelerimizin çözümünü kördüğüm, kör dövüşü edelim? "Aşiret yırtınmaları ile uğraşmam" demek yerinde olabilir. Çünkü, 25 milyon nüfus içinde birkaç bin kişinin çıkarı uğruna çabalamak, hem çok küçük, hem çok iğrençtir. Bu küçüklük ve iğrençlik yalnız memurlara değil, insan olarak hiçbir Türk'e yaraştırılmaz. Ama, millet ölçüsünde EN GENİŞ, EN BÜYÜK DAVA demek olan siyasetle uğraşmam demek, yalnız en ulu ulus görevinden kaçmak değil, o kutsal görevi bir avuç sersem aşiret yobazına bırakmakla, bir çeşit vatana kıymak olur.

"Ben mesleğimde olgunlaşmak amacı ile siyasete vakit harcayamam" demek de yersizdir. Önce siyaset bir meslek değil, her meslekten insanın yurttaşlık borcudur. Sonra yurdumuzun hemen bütün aydınları, memur, asker, öğretmendir. Belli başlı aydınlarımızı, birer kulp takip siyasetten uzak tutarsak: Seçime, oya baş vurma komedyası ile kimi kandırıyoruz? Günlük ekmeğinin kölesi haline sokulmuş yurttaşlar çoğunluğu, siyasetin inceliğini hangi ışık altında görecektir; Siyasi tuzaklardan nasıl sıyrılacaktır? Siyaset, ufak ufak, dağınık yurt görevlerinin bütünü ile ahenleşmelidir ve bütün meslekleri kaplar. Her meslek ilgilisi, kendi alanındaki özelliği ve ışığı siyaset alanına taşımazsa, millet bütününe değil, kendi egoizmasına yarar. Tersine, siyasi anlamı kavramamış bir meslekte derinleşmek; uzmanlığı içine inildikçe yeryüzünün ışığından uzaklaştırıcı bir kör kuyuya çevirmek olur. Asıl siyasi terbiyesi bulunmayan insan, hem uzmanlıkta kör yoklamasından öteye geçemez, hem vatan için kaybolmuş sayılır. Nasıl, insan vücudunun bütünü ve hastalıkların hepsi hakkında tam bilgi ve deneme edinmedikçe, insanın iyi bir kulak hekimi, kalp hekimi, akıl hekimi olması imkansızsa, tıpkı öyle, toplumun bütünü ve siyasi düzen ve düzensizliklerin hepsi hakkında tam bilgi ve deneme edinmeden bir meslekte uzman olmaya kalkmak, yarım kalmaktır. Bizim

bütün alanlarımızda, hele aydınlarımızın uzmanlıklarında, olağanüstü istisnalar bir yana, kaide olarak daima yarım kalıplarının başlıca sebeplerinden biri de, siyaset fobimizdir. Ata sözümüzle "yarım hekim candan, yarım hoca dinden eder." Bir an için Milli Birlik Komitemizin siyasete karışmadığını düşünelim. Aşiret politikacıları pekala, birkaç bin kişilik avane çetelerinin çapulu uğruna 25 milyonluk Türk milletine karşı muazzam Türk ordusunu bir emirle lejyon etranjerler gibi kullanabilecekler ve yurdumuzu göz kırpmadan salhaneye çevireceklerdi. Aydın vicdanlı askerlerimizin öteden beri siyasetle normalce uğraştıkları kabul edilsin: Belki ihtilale hacet kalmaz, işler yoluna girerdi.

Türk milleti vasi istemiyor, zalimlere karşı basiretinin bağlanmasını istemiyor. Her meslekten herkes, kendi kuyusuna gömülmesin; yurttaşlık görevi için yurt siyasetinde ayıkça rol alsın. Ancak o zaman iki buçuk teşkilatlı avantürye, 25 milyon insanı koyun sürüsüne çeviremez. Ne istediğini bilen yurttaşlar önünde saygı ve namusu ile iş görmeye çabalar. Bu vatan ikide bir namussuzların oyuncağı oluyorsa, bunda biraz da hepimizin siyasetten yan çizişimiz rol oynamıştır. "Her millet layık olduğu idare şekline kavuşur" sözünün bir tek anlamı varsa, o da yurttaşları siyasi uyanıklığa ve siyasetle fiilen uğraşmaya çağırmasıdır. Yoksa, her millet, her zaman, en layık olmadığı oyunlara düşürülmüştür.

B- Doktrin: Millet siyaseti: Toplum bölümlerimizin yurt ve dünya görüşlerini kendi açlarından, ayrı fikir sistemleri olarak ortaya koymaları ve sentezleştirmeleridir. Buna DOKTRİN siyaseti denir. Ancak, doktrin deyince, sağlı sollu, hep derebeyi artığı oluşumuzdan gelme bir sapıklığımız var. Bilgin ve hatta otoriteliği "poz verme" sayanların doktrin sözünden çıkardıkları anlam: Batıda sonları "izm"le biten görüşlerin genel düsturlarını basma kalıp Türkçe'ye çevirip "Ve dahi, bununla amel oluna!" tekerlemesini savurmaktır. Buna doktrin değil, papağanlık denir.

CHP, bir ara "Devlet Sosyalizmi" etiketi bile takılmak istenen "Devlet Kapitalizmi" ile milletin başına pahalı devleti musallat edip iflasa gitti. DP bir ara "Liberalizm" etiketi bile takılmak istenen şartsız, kayıtsız, tefeci, vurguncu hürriyeti ile milletin başına "Frankizm" diktatörlüğünü musallat edip, ihanete gitti. Bu iflas gibi o ihanet de, hep kendi nazariyesi ve doktrini bulunmayan, kafasız işgüzarlığın, Batı mukallitliği [taklitçiliği] ile kuktan dolma klişelere özenmelerin yurdu tecrübe tahtasına çevirmesidir.

Doktrin hayattan doğar. Hayatın başlıca özelliği, kitapta yazılmamış yenilikler ve özelliklerle dolu oluşudur.

MBK, bir devrim yaptı. Bunu yapanlar kimler? Askerler. Kitaba ve Batı formüllerine bakılınca, askeri hareketler sosyal işlerde şüphe ile görülür.

Kendi tarihi ve toplumu bakımından, Batı şüphesinde haklı olabilir. Güney Amerika'da görülen prononciamentolar [askeri darbeler] inkılap değildir. Çünkü, orada geniş halk yığınları kırmızı derili ve melez köylülerdir. Ordu ile siyaset, eski İspanyol saldırganlarının bir avuç imtiyazlı torunları ve büyük yabancı sermaye nüfuzu altına girmiştir. Suriye'de halk yığınları asırlarca sömürge düzeninde eğilmiş bin bir ırk ve mezhep topluluğudur. Ordu ile siyaset, sömürgeci kodamanların kapı kulluğuna alışık bir avuç entelicens adamının ve gene Batılı nüfuz gelişmelerinin elindedir.

Türkiye halkı asırlardan beri bağımsız egemenlik bilinci ile yaşamış, İmparatorluğun her bucağında elde silah ülke bütünlüğünü korumak için dövüşmeye alışmış bir yığındır. Siyaset, arada maceraperestlerin eline düşse bile, ordu kadrosunun çoğunluğu, aile bütçesi ile okuyamayacak kimselerin, biricik geniş yatılı okul olan askeri okullara vermek zorunda kaldığı halk çocuklarıdır. Tarihimizde hemen her askeri isyan, halkın gizli, açık sempatisinden kuvvet almıştır. Yeniçeri isyanları bile, fetvalarla kendilerini meşrulaştırmalardır. "Seyfiye" ile "İlmiye" (Ordu ile Üniversite) bütün Osmanlı "darbe-i hükümet"lerinde tesadüfen bir araya gelmiş değildirlere. Her iki zümre de "ulufeci" (ücretle çalışır) durumunda idiler. "Mülkiye" (idare amirleri) ve "kalemiye" (maliyeciler) gibi milleti soymakta tefeci-bezirganlarla iş ve menfaat birliği halinde değillere. Onun için askerlerin yararları ve ülküleri son duruşmada halkinkilerle birleşebiliyordu.

Tarihte Yeniçeri isyanlarının küçümsenmesi ve kötümsenmesi, "askeri" veya "şer'i" oluşlarından değil, hiçbir toplumsal devrime, sosyal senteze yol açmamalarından ileri gelir. Yoksa gene tarihte az çok "Askeri" olmayan, yani "SİLAHLA" kurulmayan medeniyet ve çağ gösterilemez.

Milli Birlik Komitesi, yaptığı devrime "İKİNCİ CUMHURİYET" adını verdi. Demek, toplumsal bir doktrin özleyişi ile doğuyor. Bu doktrin ülkemizin taşında toprağında yazılıdır, denebilir. Türkiye'de BİRİNCİ CUMHURİYETİ, birinci Kuvayi Milliyecilik seferberliği kurmuştu. İkinci Cumhuriyeti kuranlar, nerede ise kendiliğinden "İKİNCİ KUVVAYİ MİLLİYE" saşındadırlar. Bu savaş, bütün 27 Mayıs inkılapçılarının söz birliği, derece birlikleri gibi, Birinci Kuvayi Milliyeciliğin yalnız devamı değil, gelişmesi ve bütünlenmesidir de. Birinci Kuvayi Milliyecilik ancak İSTİKLAL ve CUMHURİYET gibi siyasi ilkeleri gerçekleştirip gençliğe ısmarladı. Asıl ekonomik ve sosyal HALKÇILIK PROGRAMINI ancak düsturlaştırmakla yetindi. Atatürk, zafer ertesini toplanan İKTİSAT KONGRESİ delegelerine: Kılıçla üstünlüğün ardından ekonomi üstünlüğünün gelmesi gerektiğini belirtti. Şimdi İkinci Kuvayi Mil-

liyecilik, siyasi istiklal ve Cumhuriyet ŞEKLİ içine öz MUHTEVASını yerleştirecek: GERÇEK HALKÇILIK programını kitaptan hayata geçirecektir.

Sosyal hayatımızın 27 Mayıs sürprizi önünde resmi İlim'imiz ne diyor? MBK yerinde bir alçak gönüllülükle üniversitemize başvurmuş bulunuyor. Siyaset yasağının yalın kılıcı yıllarca başları ucuna asılmış duran profesörlerimiz, epey haksız olmayarak ne karşılık veriyorlar? En samimileri, makalesi Batı basınında ciddi yankı uyandıranları da dahil olmak üzere, şu ikrarlardan çekinmiyorlar:

"Türkiye'mizin son devrinde ilim adamı ve yüksek tefekkür şahsiyet [fikir adamı] niçin yetişmedi? Kanaatleri uğrunda adamlar asıldı. Kimi selameti sürgünde buldu, kimi senelerce mevkuf yaşadı." "Garpli manası ile emniyet, hapishanelerde gardiyan muhafazası altında yaşayan mahkumların emniyeti değildir. Bu keşmekeş içinde bu memlekette ilim adamı yetişmemesine değil, yetişmesine hayret edilir." (Ord.Prof.Dr. A.F.Başgil. Zaruri bir cevap. Yeni Sabah, 28 Temmuz 1960).

Buradaki izah yanlışı üzerinde durmayalım. Elbet sahici ilim aşkı, hakikat gücü, "gardiyan nezareti altında" da yaşayıp dövüşebilir. Galile'ler Ortaçağ Engizisyonları altında modern ilmi kurdular. Hele, asılan, sürülenleri 150'likler sayıyorsak, skolastikten başka "ilim" olamayacağı iddiasına kadar düşebiliriz. Ancak, yüksek şöyle dursun, "orta" fikir adamı bile yaşatmadığımız, 'hür basın'ımızın deyimi ile "Fikre kelepçe" vurmak ustalığını methettiğimiz muhakkak. Saltanat artıklarına hasret olmayan bir başka profesör, aynı acı hakikati itiraftan geri kalmıyor:

"En güç olan şey, gerçeklerimize dikkat etmek ve fikre onu kaynak yapmaktır". "Batılı olmak, Batı düşüncesini savunmaktan güç. Batı düşüncesinden sıyrılarak, kendi düşüncemizin dertlerine inmektir. İğreti fikirden, iğreti politikadan, iğreti ve sahte hayattan o zaman kurtulabiliriz". "Hürriyeti ne için istiyorduk? Düşünmek için değil mi? İşte hürriyet... Çıkını ile çözülmemiş dertler yığın yığın... Hani düşünce?" (Cahit Tanyol. "Hürriyet ve Fikir Yoksulluğu" Vatan, 4 Temmuz 1960).

İlim ve üniversitemizin doktrin değil, basit "düşünce" bakımından durumu bu kadar acıklıdır. Sebebi ile vakit kaybedilemez. Bu durum önünde tutulacak tek çıkar yol, bir kere daha halk çoğunluğumuzun adsız kaynaklarına hür akış vermek olabilir. Dünyanın hiçbir ülkesinde bulunmayan bir müesseseyi MBK'miz Türkiye'de kurabilir. O da İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerimizde, en az ayda bir toplanacak ve basın, partilerle bütün ilim adamlarını, serbest düşünce sahiplerini bir araya getirecek bir DÜŞÜNCE FORUMU açmak, orada her Türk'ün, fikirlerini tartışma imkanını sağlamaktır.

C- Parti: Şu, alimimizin de, cahilimizin de hep düşünce yokluğundan, doktrin çoraklığından yaka silktiği ülkemizde, siyasi aşiret kavgaları arasında, bir ses yükselmişti. Elbirliği ile boğulmak istenen bu ses, profesörlerimizi düşünmekten alıkoyan "gardiyan nezareti altında" bile "Batı düşüncesinden sıyrılarak", "gerçeklerimizi fikre kaynak etmiş" idi. Bundan, 27 Mayıs inkılabından, 6 yıl önce "İKİNCİ KUVAYİ MİLLİYE SEFERBERLİĞİ'nin teorisini ve pratiğini fikirleştirmiş, doktrinleştirmişti. Kısaca diyordu ki: "*Şahsi nüfuz yerine, mutlak surette kanun yolu ile: a) Devleti milletten üstün değil, milleti devletten üstün tutmak ve antidemokratik kanunları ayıklamak, b) Müzmin işsizlik ile azgın hayat pahası kanser haline gelmiştir. Bunları köklerinden kazımak için, ikinci bir Kuvayi Milliye seferberliği gerektir. Bu ekonomik seferberliğimizi, ATOM dahil, en son sistem AĞIR SANAYİ temeline dayandırmak, c) Milli üretim mücadelemizin para maddesini -ne sadakayla, ne zor ile,- ancak UCUZ DEVLET ve BİLİNÇLİ TİCARET yolu ile sağlamak, d) Bu mübarek ekonomik Kuvayi Milliye seferberliğimizin güdücü ruhunu -başta işçi sınıfımız gelmek üzere,- cahil, alim, köylü, şehirli.. bütün değer yaratan iyi niyetli vatandaşların, tamamıyla aşağıdan gelme ve tamamıyla serbest (Teşebbüs-Teşkilat-Kontrol)larında bulmak, ve bu emelle, bütün organlarda bilfiil üretmenleri çoğunlukta görmek, yarımız olan KADINI ön safta bulmak, GENÇLİĞE sonsuz inanmak*" gayedir.

Bu ses Vatan partisi'nin Tüzük 2.maddesiydi. Düşünceye, hele Batı'dan aktarılmış bir düşünce olabileceğine inanmayan çevremiz, insanca tepki değil, tekme savuracaktı. Fakat 1954 baharında Vatan Partisi'nden GEREKÇESİ onu da, "*Vatanı yeni bir KUVAYİ MİLLİYECİ mukaddes hamlesi cennetleştirecektir*" diye, vatan vazifesi görmenin bizdeki tabii sonucu sayıyordu: Şunları yazıyordu: "*Korku, hiçbir hastalığa ilaç değildir. Bilakis her illetin başı korkudur. Vatan aşkını söyleyemez hale gelmektense, ölmek daha iyidir. Mustafa Kemal diyor ki, 'Vazifeye atılmak için, içinde bulunduğun vaziyetin imkan ve şeraitini düşünmeyeceksin'. Ve 40 yüklü sayfada "kendi düşüncemizin dertlerine iniyor"du.*

Gene 1954 güzünde, Vatan partisi programı tekrar ediyordu:

"Batının 400 yılda aştığı basamakları, biz birkaç 4 yılda atlama mecburuz. Bu mecburiyetlere inanarak, her sosyal sınıf, zümre ve tabakanın, en vatansever, en namuslu, en canlı ve ileri unsurlarını feragatle içine alan umumi bir milli seferberlik açmaya mecburuz . Birinci Cihan Harbinden sonra istiklalimizi kurtarmak için nasıl demir çarık, demir asa BATILILARA KARŞI Birinci Kuvayi Milliye hareketimizi başardıysak, aynı imanla bugün de istikbalimizi kurtarmak için BATILILAR DERESESİNE yüksel-

meyi hedef tutan ekonomik bir mukaddes harbe, İKİNCİ KUVAYI MİLLİYE hareketine mecburuz." (s.25)

1957 yazında DP, CHP, Hü.P, CMP'nin meclisteki horoz dövüşlerini millete açıklayan "SİYASETİMİZ" kitabı, Türk milletini kanlı sonuçlardan sakındırmak isterce şunları belirtiyordu:

"Geçen zaman içinde hoşla gitmeyen olayları sansür etmek, bilinç altına püskürtmek, fert ruhunda deliliğe, millet ruhunda isyana yol açtı. Ruh hastasını iyi etmek için ilk şart; bilinç altında basıldııkça dinamitleşen tesirleri bilince çıkarmaktır. Niçin millet vicdanına itildikçe dinamizmi korkunçlaşan karanlık hoşnutsuzluklar bilinç aydınlığına çıkarılmasın? Malum sebepten.

"Bugün atom çağındayız. Bir gramlık maddenin çekirdeği bir şehri asırlarca ışığa boğar. İnsanca çözümlenmeyecek dava, bilkuvve [düşünce, tasarım] kalmadı. Geri ve fakir milletiz. Sen ben kavgası ile kısırlaşmamalıyız. Fakat, hatalarımızı savunmakla da çıkmazdan kurtulamayız. Millete ve birbirimize nasılsak öylece görünmek fazilet ve şerefini göstermekliğimiz MÜMKÜN ve zaruridir.

"Ham zorbalık çağı can çekiyor. Dünyanın en eski medeniyetlerinde yoğrulmuş celebiliği ile, ağır başlı, uslu ve candan milletimiz: MUHALİF, MUVAFİK bütün partilerden, horoz dövüşü, kayıkçı dövüşü, kör dövüşü beklemiyor. Milletimize YARAŞIR ve YARAR olmak için: Partiler arası bir 'siyasi forum' yaratmalı, o siyasi er meydanında milletle beraber, her şeyin izahı ve çaresi aranmalı, bulunmalıdır. Demokrasi LAFTAN İŞE geçirilmeli, bütünü ile gerçekleştirilmelidir." (s.34)

"1- Muhtevali Siyaset: Vatan Partisi'ne göre, siyaset boş bir zarf değildir. Ekonomik ve sosyal bir öz taşır. Ekonomi ile siyaset birbirlerinden ayrılmaz. Ekonomik olay, siyasinin bir parçasıdır; siyasi olay birçok ekonomiklerin bütünüdür. Siyasi, ekonomiği çürütmez tamamlar. Siyasetin muhtevası, özü: Yukardan beri anlattıklarımızdır. Siyasi bir parti öze dayanır: MÜPHEM ve UMUMİ bir takım lakırdılarla kalırsa, onun hürriyet şekillerine dair söyledikleri, kendi kendisini veya başkalarını aldatmaya varır. Muhtevasız, önsüz, cansız POLİTİKA MUHAREBELERİ beyhudedir.

2- Şekilli Siyaset: Hangi konuyu siyasetçe ele alırsak, ona dair elle tutulur, önü sonu belli, manası açık, HELE SONRADAN TAHRİF EDİLEMEZ bir tarif yapılmalıdır. Mesela modern siyaset (şahısların kaprisine değil) KANUNA dayanır. Kanunların başı Anayasadır. Anayasamızda hürriyetler nasıl tarif edilmelidir? Başka partiler buna dair yalnız umumi laf ediyorlar. Halbuki Vatan Partisi bir yıldan beri ANAYASA PROJESİNİ üniversitenin potasına atmış bulunuyor. Ortadaki teklifler açık: YASAMA YETKİSİ: Millet vekillerinin 4 yıl istediklerini yapması olmamalıdır. Vekaletname veren ASİL millet,

kendi vekillerinin yanlışlarını ne zaman görürse, işe karışabilmelidir. (REFE-RANDUM). YÜRÜTME ve YARGILAMA yetkileri, mademki ulus adına millet adına kullanılır, doğrudan doğruya milletten VEKALETNAME almalıdır. Bu da hükümet ve adalet organlarının dahi meclis gibi SEÇİMİ ile olur. O zaman, ne Meclis KANUN DİKTATÖRLÜĞÜ yapabilir, ne o kanunları tatbik eden İDARECİ ve HAKİMLERİN emniyetsizliği kalır." (s.35)

1957 güzünde yayınlanabilen GEREKÇENİN ÖNSÖZÜ bir daha seslendi: "Birinci Kuvayi Milliye seferi: Topluluğumuzu boğan iç ve dış tesirli TE-FECİ-BEZİRGAN kabusuna karşı idi. İkinci Kuvayi Milliye seferi: Aynı kabusa karşı TOPRAK REFORMU ve AĞIR SANAYİ temelleri üzerinde, modern halk teşebbüs, teşkilat ve kontrolü altında, ekonomik, sosyal kalkınmamızı millete mal etmektir."

"Vatan partisine göre olayların kendiliğinden gelişmesiyle İKİNCİ KUVAYİMİLLİYE SEFERBERLİĞİMİZ, istesek de, istemesek de GÜNÜN MESELESİ'dir." (s.3)

Ne dikkate değer olaydır ki, MBK üyelerimiz de, 27 Mayıs inkılabını daha 1957 yılında düşünmeye başladıklarını bugün açıklıyorlar.

Vatan Partisi 4 yıl, sağdan soldan en beyinsizce, en kan kusturucu provokasyonlara karşı koyarak yaşadı. 1957 seçimlerinde millet önüne çıkınca: Bin bir iftira çamuru ile ve Paris'ten yeni dönen Menderes, Zorlu ve Namık Gedik'in İstanbul Vilayet Konağında bantlara alınmış seçim nutuklarımızı dinler dinlemez verdikleri emir üzerine, Vatan Partisi muvakkaten [geçici olarak] kapatıldı. Üyelerinden 38 kişi, 2 yıl güneş yüzü gösterilmeksizin, sivil tahkikat yapılırken Harbiye ve Sultanahmet hücrelerinde engizisyon işkencelerine uğratıldı. Millet Meclisine, muhalefet partilerine, basına müracaatlarımız yok farz edildi. Basının en gaddarca küfür kampanyasına uğradık. Her şeye rağmen, Vatan Partisi o derece haklı düşünceye dayanıyordu ki, gangsterler iktidarının kurduğu polis tertipleri ve Adliye düzenleri ortasında bile, önce siyasi tesir altında en çok bırakılmak istenen İstanbul İkinci Ağır Ceza Mahkemesi, iftiraya uğrayanları en sonunda serbest bırakmamazlık edemedi. Nihayet, Hukuku Umumiye davacısı Müddeiumumi Vatan Partisi Tüzüğü'nün iyi bir tüzük olduğu bildirilmesine" göre beraatımızı diledi.

Bugün M.B.K'sı, 6 yıldan beri Vatan Partisi'nin kendisine doktrin yaptığı: İKİNCİ KUVAYİMİLLİYE DEVRİMİNİ başardı. Ekonomik ve sosyal yoldan çıkmaza girildiği için, siyasi yönden, silahla İKİNCİ CUMHURİYETİ KURDU. Kanun dışı şahsi nüfuz politikacılarını Yassı adaya sürdü. Milletten devletten üstün olduğunu, mutlak kanunla ispat etti. Antidemokratik kanunları ayıkliyor. Yeni hükümet daha çok iş, üretim parolasını attı. Ordu

ve idarede ucuz devlete gidiliyor: Bir kalemde 800 milyon dolar masraf azaltıldı. Parti horoz dövüşlerini yasak etti. Şekilli ve muhtevalı [içerikli, özlü] bir siyaset için müzmin işsizlik ve azgın pahalılığa sıra geldi.

Yukarı ki satırları övünmek veya kan davası gütmek için yazmadığımızı inanmanızı rica ederiz. Bütün çektiklerimizi, Türk milletine , anamızdan emdiğimiz ak süt gibi çoktan helal ettik. Ancak, 27 Mayıs devrimini İDEOLOJİK anlamını yıllardan beri kan kusarak yapmaya çalışmış ve bir çok iddialarında haklı çıkmış naçiz kimseler olarak, 27 Mayıs inkılapçalarına iki sözümüz olmamalı mı? Bugün M.B.K. fiilen bir çeşit "SİYASİ FORUM", "SİYASET ER MEYDANI" mı durumundadır? Millete en zengin sonuçlu düşünce ve etkileri belirtebilir. Ona güvenip açık konuştuk. Daha çok açık konuşacaklarımız, hep "doğru" ve millet yararınadır.

Eskiden "Millet Vekili" adını alan sözde seçilmişler, hem kimseyi dinlemeye tenezzül etmeyecek kadar derebeyi idiler, hem bile bile lades oynayan keyif sahibi kumarbazlardı. Ne onların millete, ne milletin onlara bir diyeceği kalmamış idi. Siz onlardan değilsiniz. Siz millet hayatının yüzlerce yılında bir görünen güçlü HAKEMsiniz. Teker kişi olarak -Arabın "Halitatül hatâ ven-nisyan-" (yanlışlar ve unutkanlıklar katışığı) dediği birer insan olabilirsiniz. Ama, KOMİTE olarak -Halk dilindeki kutlu "ÜÇLER", "YEDİLER", "KIRKLAR" gibi,- "OTUZSEKİZLER" adı ile tarihe geçecek işler yapmaya çağrılı evliyalarsınız.

(Salacak, İskele arkası, No.13. İSTANBUL)

Dr. Hikmet Kıvılcımlı 10 Temmuz 1960